

UCHWAŁA NR VI/37/2024
RADY GMINY ŁODYGOWICE

z dnia 17 października 2024 r.

w sprawie przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Łodygowice na lata 2024-2030

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity: Dz. U. z 2024 r., poz. 1465) oraz art. 17 ust. 1 pkt 1, art. 110 ust. 1, 4 i 10 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tekst jednolity: Dz. U. z 2024 r., poz. 1283 z późn. zm.)

Rada Gminy Łodygowice uchwala co następuje:

§ 1. Przyjmuje Gminną Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Łodygowice na lata 2024-2030 określoną w Załączniku do niniejszej Uchwały.

§ 2. Wykonanie Uchwały powierza się Wójtowi Gminy Łodygowice.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodnicząca Rady Gminy
Łodygowice

Ewelina Kliś

Załącznik do uchwały Nr VI/37/2024
Rady Gminy Łodygowice
z dnia 17 października 2024 r.

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY ŁODYGOWICE NA LATA 2024-2030

SPIS TREŚCI

WSTĘP	4
ZGODNOŚĆ Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI	7
DOKUMENTY ŚWIATOWE I EUROPEJSKIE	8
DOKUMENTY KRAJOWE	8
DOKUMENTY WOJEWÓDZKIE	9
DOKUMENTY LOKALNE	10
CHARAKTERYSTYKA GMINY ŁODYGOWICE	12
Informacje ogólne	12
Struktura demograficzna mieszkańców	13
Infrastruktura społeczno-techniczna	16
Oświata	16
Opieka Zdrowotna	20
Bezpieczeństwo	23
Kultura i sport	27
Turystyka i rekreacja	33
Rynek pracy i gospodarka	35
Gospodarka mieszkaniowa oraz ochrona środowiska	37
Organizacje pozarządowe	40
DIAGNOZA ISTNIEJĄCYCH PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH NA TERENIE GMINY ŁODYGOWICE	41
Problemy w obszarze pomocy społecznej	44
Bezrobocie	49
Bezdomność	51
Problem uzależnień od substancji psychoaktywnych	52
Alkoholizm	52
Narkomania	58
Uzależnienia behawioralne	59
Problemy osób starszych, niepełnosprawność i długotrwała choroba	61
Ubóstwo	70
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	72
Przemoc domowa	74
PODSUMOWANIE	83

ANALIZA MOCNYCH ORAZ SŁABYCH STRON, SZANS I ZAGROŻEŃ	86
WIZJA I MISJA ROZWOJU POLITYKI SPOŁECZNEJ.....	96
CELE STRATEGICZNE ORAZ KIERUNKI DZIAŁAŃ.....	97
ZAKŁADANE REZULTATY REALIZACJI STRATEGII	117
ANALIZA RYZYKA	118
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	121
MONITORING I EWALUACJA STRATEGII.....	122
ZMIANY W STRATEGII.....	123
PROGRAMY I PROJEKTY	123
UPOWSZECHNIANIE, PROMOCJA STRATEGII ORAZ DOSTĘPNOŚĆ	124
WNIOSKI I PODSUMOWANIE.....	125
SPIS TABEL	126
SPIS RYSUNKÓW	127
SPIS WYKRESÓW	127
BIBLIOGRAFIA.....	128
Spis publikacji.....	128
Źródła internetowe.....	129

WSTĘP

Obowiązek opracowania strategii rozwiązywania problemów społecznych wynika bezpośrednio z ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej. Art. 17 ust. 1 pkt 1 tejże ustawy jednoznacznie wskazuje, iż do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy m.in.: „opracowanie i realizacja gminnej Strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka”. Ponadto art. 16b ust. 2 w/w ustawy wskazuje elementy, jakie powinna zawierać strategia, tj.:

1. diagnozę sytuacji społecznej, w tym określenie zdolności podmiotów ekonomii społecznej do realizacji usług społecznych w zakresie, o którym mowa w art. 2 ust. 1 pkt 1–14 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych;
2. prognozę zmian w zakresie objętym strategią;
3. określenie:
  - a) celów strategicznych projektowanych zmian,
  - b) kierunków niezbędnych działań,
  - c) sposobu realizacji strategii oraz jej ram finansowych,
  - d) wskaźników realizacji działań.

Jak zostało wspomniane powyżej, na treść i realizację Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych ma wpływ ustawa o pomocy społecznej, ale także m.in.:

- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej,
- ustawa o samorządzie gminnym,
- ustawa o dochodach jednostek samorządu terytorialnego,
- ustawa o finansach publicznych,
- ustawa o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych,
- ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- ustawa o świadczeniach rodzinnych,
- ustawa o pomocy państwa w wychowaniu dzieci,
- ustawa o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3,
- ustawa o Karcie Dużej Rodziny,
- ustawa o pomocy osobom uprawnionym do alimentów,

- ustawa o wspieraniu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”,
- ustawa o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych,
- ustawa o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych oraz ustawy o podatku od wydobycia niektórych kopalin,
- ustawa o działalności leczniczej,
- ustawa o zdrowiu publicznym,
- ustawa o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych,
- ustawa o ochronie zdrowia psychicznego,
- ustawa o przeciwdziałaniu przemocy domowej,
- ustawa o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw,
- ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii,
- ustawa o systemie oświaty,
- ustawa o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy,
- ustawa o zatrudnieniu socjalnym,
- ustawa o systemie ubezpieczeń społecznych,
- ustawa o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych,
- ustawa o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

Celem Strategii Rozwiązania Problemów Społecznych Gminy Łodygowice na lata 2024-2030 jest zdiagnozowanie kwestii społecznej, wyznaczenie celów strategicznych, operacyjnych i kierunków działań, których wdrożenie powinno, w znaczny sposób, przyczynić się do rozwiązania wielu problemów społecznych i zminimalizować skutki negatywnych zjawisk występujących na terenie Gminy Łodygowice. Dokument stanowi podstawę do realizacji działań rozwojowych w obszarze pomocy społecznej, które mają przyczynić się do poprawy warunków życia mieszkańców, w szczególności tych, którzy są zagrożeni marginalizacją i wykluczeniem społecznym.

Diagnoza sytuacji społeczno-gospodarczej na terenie Gminy Łodygowice przeprowadzona na potrzeby opracowania strategii, została oparta na badaniu tzw. źródeł zastanych (GUS), danych pozyskanych z instytucji oraz danych pozyskanych w wyniku badań ankietowych w grupach badawczych, przeprowadzonych w okresie od maja do czerwca 2024 roku. W badaniach ankietowych wzięło udział 303 dorosłych mieszkańców z terenu gminy oraz 14 pracowników Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.

Ponadto, dokument Strategii Rozwiązania Problemów Społecznych Gminy Łodygowice na lata 2024-2030 został opracowany z uwzględnieniem konsultacji społecznych.

Prezentowana Strategia Rozwiązania Problemów Społecznych Gminy Łodygowice na lata 2024-2030 składa się z trzech zasadniczych części:

Część diagnostyczna zawiera analizę sytuacji społeczno-gospodarczej na terenie Gminy Łodygowice wraz z rozpoznaniem negatywnych zjawisk występujących na terenie gminy. Część ta została oparta na analizie źródeł zastanych, danych z instytucji oraz danych pozyskanych w wyniku diagnozy lokalnych zagrożeń społecznych. Ponadto w ramach analizy SWOT zidentyfikowano mocne i słabe strony, szanse i zagrożenia, w najważniejszych obszarach.

Część programowa zawiera najistotniejsze założenia polityki społecznej Gminy Łodygowice na najbliższe lata. Są one ujęte w formie celów strategicznych, celów operacyjnych, kierunków działań oraz wskaźników realizacji poszczególnych kierunków działań, wraz z wartością początkową oraz docelową.

Część wdrożeniowa obejmuje kwestie finansowe oraz instytucjonalne związane z realizacją założeń strategicznych, zakładane rezultaty, analizę ryzyka, a także monitoring i ewaluację działań realizowanych w ramach Strategii oraz wnioski i podsumowanie.

ZGODNOŚĆ Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Łodygowice na lata 2024-2030 jest zgodna z założeniami polityki odnoszącymi się do polityki społecznej zawartymi w dokumentach strategicznych i programach, które funkcjonują na poziomie europejskim, ogólnopolskim, wojewódzkim i lokalnym.

Dokumenty strategiczne w systematyce Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych:

Światowe i europejskie:

- Agenda 2030 na rzecz zrównoważonego rozwoju (Transforming our world: the 2030 Agenda for Sustainable Development).

Krajowe:

- Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności - Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju,
- Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2030 roku. Ekonomia solidarności społecznej,
- Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu na lata 2021-2027 z perspektywą do roku 2030,
- Strategia na Rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 z perspektywą do 2030,
- Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030,
- Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030,
- Narodowy Program Zdrowia na lata 2021-2025.

Wojewódzkie:

- Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego „ŚLĄSKIE 2030”,
- Strategia Polityki Społecznej Województwa Śląskiego na lata 2020-2030.

Lokalne:

- Strategia Rozwoju Powiatu Żywieckiego 2030+,
- Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych w Powiecie Żywieckim na lata 2021-2025;
- Strategia Rozwoju Gminy Łodygowice do 2030 roku.

Zapisane w niniejszej Strategii cele są zgodne z zapisami wskazanymi w celach lub obszarach priorytetowych tych dokumentów.

Tabela 1. Zgodność z dokumentami strategicznymi

DOKUMENTY ŚWIATOWE I EUROPEJSKIE	
Nazwa	Cel główny/strategiczny/obszar priorytetowy/wymiar
Agenda 2030 na rzecz zrównoważonego rozwoju	Wymiary zrównoważonego rozwoju: gospodarczy i społeczny (cele od 1 do 4, 8, 16)
DOKUMENTY KRAJOWE	
Nazwa	Cel główny/strategiczny/obszar/priorytet
Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności - Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju	Cel główny - poprawa jakości życia Polaków mierzona zarówno wskaźnikami jakościowymi, jak i wartością oraz tempem wzrostu PKB w Polsce
Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2030 roku. Ekonomia solidarności społecznej	Cel główny - Do roku 2030 podmioty ekonomii społecznej będą ważnym elementem aktywizacji i integracji społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz dostarczycielami usług społecznych
Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu na lata 2021-2027 z perspektywą do roku 2030	Cel główny - Redukcja ubóstwa i wykluczenia społecznego oraz poprawa dostępu do usług świadczonych w odpowiedzi na wyzwania demograficzne

Strategia na Rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 z perspektywą do 2030	Cel szczegółowy II - Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony
Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030	Cel główny - wzrost kapitału ludzkiego i spójności społecznej w Polsce, Cel 2 - Poprawa zdrowia obywateli oraz systemu opieki zdrowotnej, Cel 3 - Wzrost i poprawa wykorzystania potencjału kapitału ludzkiego na rynku pracy, Cel 4 - Redukcja ubóstwa i wykluczenia społecznego oraz poprawa dostępu do usług świadczonych w odpowiedzi na wyzwania demograficzne.
Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030	Cel 2.1 - Rozwój kapitału ludzkiego i społecznego
Narodowy Program Zdrowia na lata 2021-2025	Cel strategiczny - Zwiększenie liczby lat przeżytych w zdrowiu oraz zmniejszenie społecznych nierówności w zdrowiu
DOKUMENTY WOJEWÓDZKIE	
Nazwa	Cel główny/strategiczny/obszar/priorytet
Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego „ŚLĄSKIE 2030	Cel strategiczny A: Województwo śląskie regionem odpowiedzialnej transformacji gospodarczej. Cel strategiczny B: Województwo śląskie regionem przyjaznym dla mieszkańca. Cel strategiczny C: Województwo śląskie regionem wysokiej jakości środowiska i przestrzeni. Cel strategiczny D: Województwo śląskie regionem sprawnie zarządzanym.

Strategia Polityki Społecznej Województwa Śląskiego na lata 2020-2030	Cel generalny (misja) brzmi: Wysoka jakość życia mieszkańców województwa śląskiego. Aktywna społeczność regionalna.
DOKUMENTY LOKALNE	
Nazwa	Cel główny/strategiczny/obszar/priorytet
Strategia Rozwoju Powiatu Żywieckiego 2030+	<p>Cel operacyjny 1: Efektywne wykorzystanie identyfikowanych potencjałów Turystycznych;</p> <p>Cel operacyjny 2: Zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej powiatu żywieckiego;</p> <p>Cel operacyjny 3: Poprawa standardu infrastruktury publicznej;</p> <p>Cel operacyjny 4: Poprawianie stanu środowiska naturalnego i adaptowanie go do zachodzących zmian klimatycznych w kontekście posiadanych potencjałów turystycznych;</p> <p>Cel operacyjny 5: Zwiększenie dostępności komunikacyjnej powiatu żywieckiego;</p> <p>Cel operacyjny 6: Wzmocnienie sektora edukacji jako kluczowego segmentu usług ponadlokalnych świadczonych przez powiat żywiecki;</p> <p>Cel operacyjny 7: Usługi społeczne i zdrowotne;</p> <p>Cel operacyjny 8: Wzmacnianie tożsamości lokalnej w oparciu o kulturę oraz aktywność organizacji pozarządowych;</p> <p>Cel operacyjny 9: Wzmocnienie instytucjonalne powiatu żywieckiego.</p>

<p>Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych w Powiecie Żywieckim na lata 2021-2025</p>	<p>Cel główny - Głównym celem Programu jest przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniu społecznemu osób z niepełnosprawnościami oraz poprawa ich jakości życia poprzez zapewnienie warunków do samodzielnego, pełnego i czynnego uczestnictwa w życiu społecznym, rodzinnym i zawodowym, a także kształtowanie wobec nich pozytywnych postaw społecznych.</p>
<p>Strategia rozwoju Gminy Łodygowice do 2030 roku.</p>	<p>CEL STRATEGICZNY I: Gmina Łodygowice Gminą z nowoczesną gospodarką, w oparciu o przedsiębiorczość mieszkańców, CEL STRATEGICZNY II: Gmina Łodygowice Gminą dbającą o dobrobyt swoich mieszkańców, CEL STRATEGICZNY III: Gmina Łodygowice Gminą przyjazną środowisku o nowoczesnej infrastrukturze, CEL STRATEGICZNY IV: Gmina Łodygowice Gminą niezawodnie i efektywnie kierowaną.</p>

Źródło: opracowanie własne na podstawie zapisów dokumentów strategicznych i programowych

CHARAKTERYSTYKA GMINY ŁODYGOWICE

Informacje ogólne

Gmina Łodygowice jest gminą wiejską, położoną w południowej części województwa śląskiego w powiecie żywieckim. Od wschodu i południowego wschodu graniczy z miastem Żywcem, od północy z gminą Czernichów. Od zachodu sąsiaduje z gminami Buczkowice i Wilkowice, zaś od południowego zachodu z gminą Lipowa. Gmina Łodygowice zajmuje obszar 35 km².

Gmina Łodygowice pod względem administracyjnym składa się z 4 sołectw: Łodygowice, Pietrzykowice, Zarzecze oraz Bierna.

Rysunek 1. Zarys terytorialny Gminy Łodygowice w powiecie żywieckim

Struktura demograficzna mieszkańców

Zgodnie z danymi GUS na dzień 31 grudnia 2023 r. Gmina Łodygowice liczyła 15 259 mieszkańców; z czego 50,93% (7 772) stanowiły kobiety, a 49,07% (7 487) mężczyźni. Współczynnik feminizacji dla Gminy Łodygowice wynosił 104 (na 100 mężczyzn przypada 104 kobiety). Na przestrzeni lat 2018-2022 liczba mieszkańców wzrosła o 4,75%.

Wykres 1. Podział mieszkańców ze względu na płeć – statystyki GUS na koniec 2023 roku

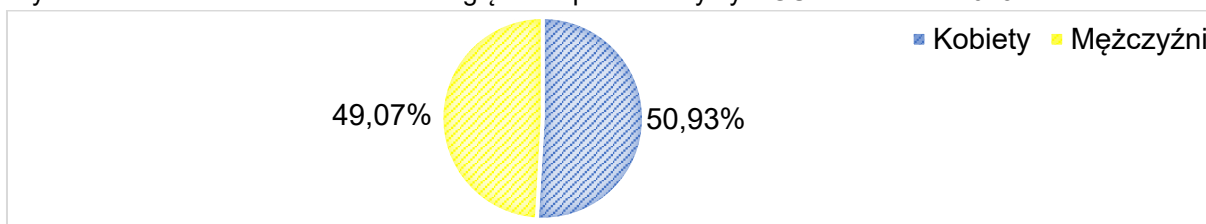

Tabela 2. Liczba mieszkańców w latach 2019-2023

Liczba mieszkańców	
ogółem	
rok 2019	14 567 osób
rok 2020	14 929 osób
rok 2021	15 045 osób
rok 2022	15 189 osób
rok 2023	15 259 osób
kobiety	
rok 2019	7 416 kobiet
rok 2020	7 589 kobiet
rok 2021	7 656 kobiet
rok 2022	7 738 kobiet
rok 2023	7 772 kobiety
mężczyźni	
rok 2019	7 151 mężczyzn
rok 2020	7 340 mężczyzn
rok 2021	7 389 mężczyzn
rok 2022	7 451 mężczyzn
rok 2023	7 487 mężczyzn

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Średni wiek mieszkańców wynosi 39,5 lat i jest mniejszy od średniego wieku mieszkańców województwa śląskiego oraz mniejszy od średniego wieku mieszkańców całej Polski.

Mieszkańcy Gminy Łodygowice zawarli w 2023 roku 58 małżeństw, co odpowiada 3,81 małżeństwom na 1000 mieszkańców.

W 2023 roku zarejestrowano 217 zameldowań w ruchu wewnętrznym oraz 91 wymeldowań, w wyniku czego saldo migracji wewnętrznych wynosi dla Gminy Łodygowice 126. Natomiast w 2023 roku 7 osób zameldowało się z zagranicy oraz 1 osoba wymeldowała się za granicę – co daje saldo migracji zagranicznych wynoszące 6.

Gminę Łodygowice charakteryzuje ujemny przyrost naturalny, który na koniec 2023 roku wyniósł -40. Odpowiada to przyrostowi naturalnemu -2,62 na 1000 mieszkańców. W 2023 roku urodziło się 111 dzieci.

W tym samym czasie doszło do 151 zgonów, co odpowiada 9,91 zgonom na 1000 mieszkańców. Na przestrzeni lat 2021-2023 utrzymywał się ujemny przyrost naturalny.

Przyrost naturalny ogółem:

- rok 2019: 33,
- rok 2020: 11,
- rok 2021: -37,
- rok 2022: -40,
- rok 2023: -40.

Urodzenia żywe (ogółem):

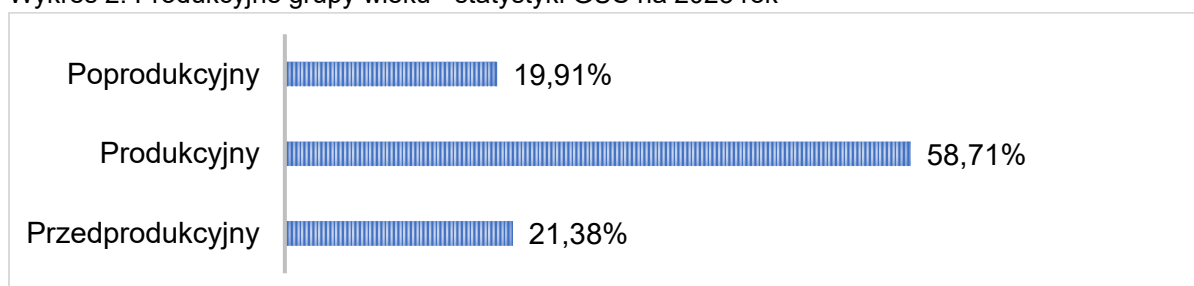
- rok 2019: 156,
- rok 2020: 169,
- rok 2021: 143,
- rok 2022: 126,
- rok 2023: 111.

Zgony (ogółem):

- rok 2019: 123,
- rok 2020: 158,
- rok 2021: 180,
- rok 2022: 166,
- rok 2023: 151.

Dane statystyczne na koniec roku 2023 wskazują, że 58,71% mieszkańców z terenu Gminy Łodygowice jest w wieku produkcyjnym, 21,38% w wieku przedprodukcyjnym, a pozostałe 19,91% w wieku poprodukcyjnym¹.

Wykres 2. Produkcyjne grupy wieku - statystyki GUS na 2023 rok

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

---

¹ Bank Danych Lokalnych (GUS) - dane dla Gminy Łodygowice

Infrastruktura społeczno-techniczna

Oświata

Na terenie Gminy Łodygowice funkcjonuje 6 placówek publicznych wychowania przedszkolnego oraz jeden punkt przedszkolny:

- Przedszkole Publiczne nr 1 im. Ottona Klobusa w Łodygowicach,
- Przedszkole Publiczne Nr 2 w Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Łodygowicach,
- Przedszkole Publiczne Nr 3 w Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Łodygowicach,
- Przedszkole Publiczne Nr 1 w Pietrzykowicach,
- Przedszkole Publiczne Nr 2 w Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Pietrzykowicach,
- Przedszkole Publiczne w Zarzeczcu,
- Terapeutyczny Punkt Przedszkolny w Łodygowicach.

Na terenie Gminy Łodygowice funkcjonują 2 przedszkola niepubliczne:

- Niepubliczne Przedszkole ELF w Łodygowicach,
- Niepubliczne Przedszkole PLUSZOWY ZAKĄTEK.

W 2023 roku 580 dzieci było objętych wychowaniem przedszkolnym. Na jeden oddział w przedszkolu przypada 21 dzieci. Na przestrzeni lat 2022-2024 liczba dzieci uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego pozostaje na takim samym poziomie.

Tabela 3. Wychowanie przedszkolne w Gminie Łodygowice

Wychowanie przedszkolne	
Oddziały	
Rok 2020/2021	23 oddziały
Rok 2022/2023	27 oddziałów
Rok 2023/2024	27 oddziałów
Liczba dzieci	
Rok 2020/2021	486 dzieci w placówkach
Rok 2022/2023	580 dzieci w placówkach
Rok 2023/2024	580 dzieci w placówkach

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GZEASiP Łodygowice

Na terenie gminy funkcjonują: Klub Dziecięcy im. Ottona Klobusa w Łodygowicach oraz Klub Malucha Bączek. Podstawową formą działalności Klubów jest opieka, wychowanie i edukacja na rzecz dzieci od 1 do 3 roku życia.

W Gminie Łodygowice funkcjonuje 5 szkół podstawowych:

- Szkoła Podstawowa Nr 1 im. Królowej Jadwigi w Łodygowicach,
- Szkoła Podstawowa nr 2 im. Wł. Jagiełły w Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Łodygowicach,
- Szkoła Podstawowa Nr 3 Specjalna w Łodygowicach,
- Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Pietrzykowicach,
- Szkoła Podstawowa im. Kornela Makuszyńskiego w Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Zarzeczu.

W 2023 roku, w 70 oddziałach uczyło się 1 295 uczniów. Na jeden oddział w szkole podstawowej przypada 18 uczniów. Na przestrzeni lat 2022-2024 nastąpił wzrost liczby uczniów o 3,02%.

Tabela 4. Szkoły podstawowe na terenie Gminy Łodygowice

Szkoły podstawowe na terenie gminy	
Liczba oddziałów w szkołach	
Rok 2020/2021	69 oddziałów
Rok 2022/2023	66 oddziałów
Rok 2023/2024	70 oddziałów
Liczba uczniów w szkołach	
Rok 2020/2021	1 344 uczniów
Rok 2022/2023	1 257 uczniów
Rok 2023/2024	1 295 uczniów

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GZEASiP Łodygowice

Na terenie gminy nie ma żadnej szkoły średniej. Absolwenci szkół podstawowych mają możliwość kontynuowania nauki w szkołach publicznych i prywatnych, znajdujących się na obszarze powiatu żywieckiego.

W ramach przygotowania dokumentu Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych przeprowadzono badanie ankietowe wśród 303 dorosłych mieszkańców z terenu Gminy Łodygowice, w tym: 179 kobiet oraz 124 mężczyzn. Najliczniej reprezentowanym przedziałem wiekowym wśród badanych był przedział 31-60 lat, stanowiący 74,92% ogólnej próby badawczej.

Wśród ankietowanych będących w wieku produkcyjnym, 85,48% stanowiły osoby aktywne zawodowo. Kolejno 3,30% pozostawało bez zatrudnienia, a 9,90% to emeryci lub renciści. Pozostałe 1,32% posiadało status studenta. Z kolei, różnicując próbę badawczą według poziomu wykształcenia okazało się, że najliczniejszą grupę stanowiły osoby z wykształceniem wyższym (58,75%). Kolejno 27,06% ankietowanych posiadało wykształcenie średnie. Następnie 6,93% posiadało wykształcenie zawodowe, a 6,60% ukończyło szkołę policealną. Pozostałe 0,66% ukończyło szkołę podstawową.

Ponadto próba badawcza została scharakteryzowana ze względu na wielkość gospodarstwa domowego. Najliczniejszą grupę stanowiły osoby reprezentujące czterosobowe gospodarstwa domowe (33,66%), a kolejno trzosobowe gospodarstwa domowe (18,81%) oraz pięciosobowe gospodarstwa domowe (17,49%).

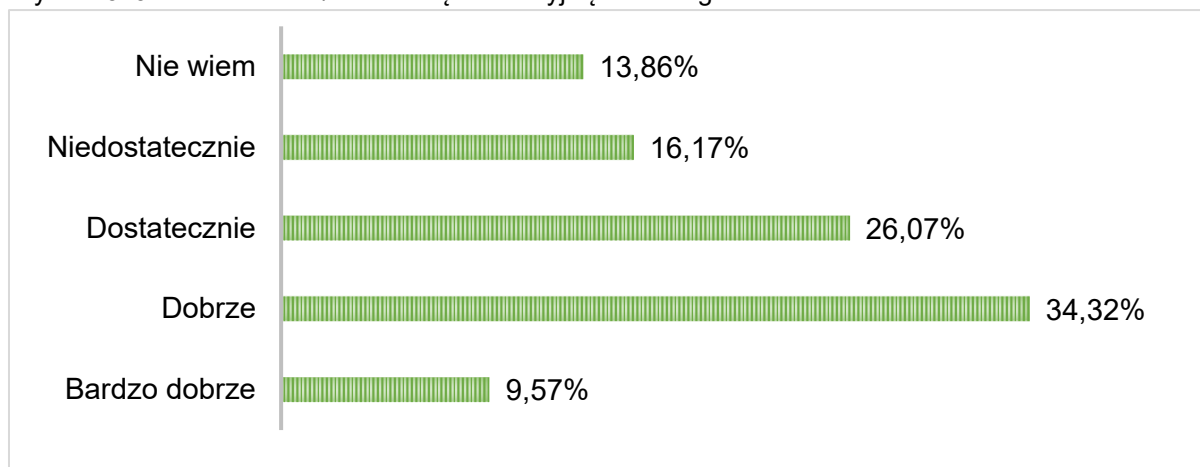
Gdy zapytano ich czy oferta opieki nad dziećmi do lat 3 w gminie zaspokaja potrzeby mieszkańców, 51,16% badanych udzieliło odpowiedzi przeczącej (większa dostępność żłobków lub innej formy opieki nad małym dzieckiem), natomiast 20,46% stwierdziło, że oferta w tym zakresie jest wystarczająca. Pozostałe 28,38% nie potrafiło udzielić jednoznacznej odpowiedzi.

W przypadku oferty opieki przedszkolnej, 44,22% ankietowanych przyznało, że zaspokaja ona potrzeby mieszkańców, natomiast 34,65% wyraziło zdanie przeciwne, twierdząc, iż liczba przedszkoli jest zbyt mała. Pozostałe 21,12% respondentów nie wyraziło swojej opinii.

Ponadto, największy odsetek mieszkańców tj. 34,32% ocenił na poziomie dobrym ofertę edukacyjną szkół. Z kolei, 26,07% przyznało, że oferta jest dostateczna,

a 16,17% stwierdziło, iż jest ona niedostateczna. Następnie 9,57% oceniło ją bardzo dobrze, a pozostałe 13,86% nie wyraziło jednoznacznej opinii w tym temacie.

Wykres 3. Jak ocenia Pani/Pan ofertę edukacyjną szkół w gminie?

Podsumowując, bez wątpienia istnieje potrzeba rozwoju opieki żłobkowej, co wybrzmiewa dodatkowo w opinii mieszkańców. Mieszkańcy mieli możliwość przedstawić propozycje, które ich zdaniem uatrakcyjnią ofertę placówek edukacyjnych. Wśród propozycji pojawiły się: kółka i zajęcia pozalekcyjne, zajęcia uświadamiające dla młodzieży np. na temat hejtu w Internecie, więcej zajęć sportowych i podniesienie atrakcyjności lekcji, więcej wycieczek i wyjazdów rówieśniczych, organizacja czasu wolnego w wakacje dla dzieci, darmowy lub za symboliczną opłatą dostęp do wyposażenia sali gimnastycznej lub siłowni w szkole, likwidacja dwóch zmian w szkole, więcej działań interaktywnych i kreatywnych, więcej zajęć świetlicowych, zajęcia z arteterapii, utworzenie szkoły ponadpodstawowej na terenie gminy oraz zajęcia z integracji sensorycznej.

Opieka Zdrowotna

Na terenie Gminy Łodygowice zadania opieki zdrowotnej i ochrony zdrowia realizują następujące zakłady opieki zdrowotnej:

- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Medyk”,
- Niepubliczny Zakład Podstawowej Opieki Zdrowotnej „VITA”,
- Centrum Rehabilitacji w Pietrzykowicach,
- Nova-Dent s.c. NZOZ. Gabinet stomatologiczny,
- Gabinet STOMATOLOGICZNY Lek. med. Anna POLACZEK POŚPIECH,
- Gabinet stomatologiczny. Lek. stomatolog Mikołajczyk T.,
- IPS Bogumiła Kliś – stomatolog.

Opiekę szpitalną dla mieszkańców Gminy Łodygowice zapewnia Szpital Powiatowy w Żywcu.

Według danych GUS na terenie gminy w 2023 roku działały dwie ogólnodostępne apteki oraz jeden punkt apteczny.

Według danych z GUS, w 2023 roku udzielono 66 553 porad w ramach ambulatoryjnej opieki zdrowotnej.

Należy również podkreślić, że na terenie Gminy Łodygowice występuje charakterystyczny dla całego kraju problem związany z funkcjonowaniem służby zdrowia, przejawiający się m.in. kolejkami do lekarzy i ograniczonym dostępem do opieki specjalistów. Są to problemy systemowe wymagające interwencji z poziomu krajowego.

Dobra jakość opieki zdrowotnej jest konieczna nie tylko ze względu na trendy demograficzne, czy możliwość zmniejszenia ryzyka wystąpienia ubóstwa wynikającego z powodów zdrowotnych. Zdrowie jest istotnym czynnikiem osiągnięcia wzrostu gospodarczego, szczególnie w przypadku zagrożeń epidemiami lub pandemiami. Ważne są działania profilaktyczne, także w najstarszych grupach wiekowych.

Z przedstawionych danych przez Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Medyk”, wynika, iż 2023 roku realizowano 2 programy profilaktyczne. W ośrodku realizowane

były usługi z zakresu: podstawowej opieki lekarskiej, podstawowej opieki pielęgniarskiej, jak również ośrodek świadczył usługi tj.: konsultacje diabetologiczne, EKG, iniekcje, szczepienia, bilanse, realizowanie zleceń lekarskich przez pielęgniarki środowiskowe w domu chorego, wizyty domowe lekarzy, wykonywanie badania poziomu CRP u dzieci do 6 roku życia oraz wykonywanie testów na obecność COVID-19; Grypy typu A,B;RSV. Na przestrzeni lat 2021-2023 wzrosła liczba osób przebywających pod opieką lekarzy POZ oraz pod opieką pielęgniarek.

Liczba osób przebywających pod opieką lekarzy POZ;

- rok 2021 - 9 393 osoby,
- rok 2022 - 9 439 osób,
- rok 2023 - 9 460 osób.

Liczba osób przebywających pod opieką pielęgniarek POZ:

- rok 2019 - 9 433 osoby,
- rok 2020 - 9 488 osób,
- rok 2021 - 9 520 osób.

Tabela 5. Realizowane programy profilaktyczne przez Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Medyk”

Programy profilaktyczne realizowane w 2021 roku
<ul style="list-style-type: none"> • Badanie słuchu I półrocze - 30 osób • Badanie słuchu II półrocze - 25 osób • Badanie wzroku I półrocze - 32 osoby • Badanie wzroku II półrocze - 35 osób
Programy profilaktyczne realizowane w 2022 roku
<ul style="list-style-type: none"> • Badanie słuchu I półrocze - 25 osób • Badanie słuchu II półrocze - 18 osób • Badanie wzroku I półrocze - 30 osób • Badanie wzroku II półrocze - 32 osoby
Programy profilaktyczne realizowane w 2023 roku
<ul style="list-style-type: none"> • Badanie słuchu I półrocze - COVID brak badań • Badanie słuchu II półrocze - COVID brak badań • Badanie wzroku I półrocze - COVID brak badań • Badanie wzroku II półrocze - COVID brak badań

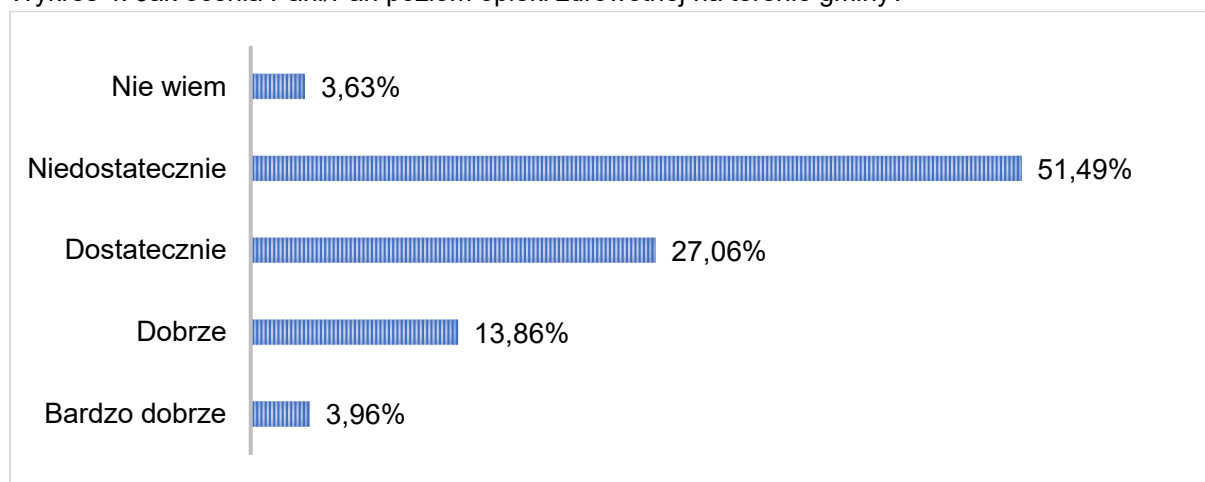
Niepokojące zjawiska w funkcjonowaniu rodzin zaobserwowane przez pracowników Niepublicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej „Medyk”:

W ostatnich latach zaobserwowano wzrost liczby osób z depresją. Sytuacja związana z pandemią, okres izolacji, zmiany w funkcjonowaniu rodzin oraz lęk o pracę nasiliły te problemy nie tylko u osób dorosłych, ale również u dzieci i młodzieży. Rosnąca ilość osób starszych wymagających opieki, co powoduje zwiększenie liczby usług pielęgniarских. Rosnący problem związany z wadą postawy oraz wadą wzroku u dzieci i młodzieży, a także zwiększona ilość osób z otyłością.

Idąc dalej, 51,49% mieszkańców, biorących udział w badaniu ankietowym oceniło na poziomie niedostatecznym ofertę gminy w zakresie ochrony zdrowia. Kolejno 27,06% stwierdziło, że oferta usług medycznych jest dostateczna, a 13,86% ankietowanych przyznało, że oferta w tym zakresie jest dobra. Z kolei, 3,96% oceniło ją bardzo dobrze, a pozostałe 3,63% nie wyraziło swojej opinii.

Mieszkańcy mieli możliwość wpisania swoich propozycji w celu poprawienia poziomu oferty opieki zdrowotnej na terenie gminy. Wśród propozycji pojawiły się m.in.: zwiększenie dostępności do lekarza pierwszego kontaktu i specjalistów, możliwość przyjmowania dzieci w późniejszych godzinach, profilaktyka i bezpłatne badania profilaktyczne, poprawa rejestracji pacjentów w Ośrodku Zdrowia w Łodygowicach, lepszy kontakt z Ośrodkiem Zdrowia, (problem z dodzwonieniem się do Ośrodka), zwiększenie liczby Ośrodków Zdrowia w gminie (zmniejszy to liczbę osób oczekujących i poprawi standard leczenia).

Wykres 4. Jak ocenia Pani/Pan poziom opieki zdrowotnej na terenie gminy?

Bezpieczeństwo

Poczucie bezpieczeństwa przesądza o jakości życia mieszkańców i rozwoju lokalnej społeczności. Zapobieganie zjawiskom, które budzą powszechny sprzeciw i poczucie zagrożenia, ochrona bezpieczeństwa, dbałość o zachowanie porządku publicznego oraz działania na rzecz ochrony przeciwpowodziowej i przeciwpożarowej należą do obowiązków gminy.

O stan bezpieczeństwa na terenie Gminy Łodygowice dba przede wszystkim Komisariat Policji w Łodygowicach. Ponadto, na terenie Gminy Łodygowice działają cztery jednostki OSP, w tym dwie jednostki wpisana do Krajowego Systemu Ratowniczo Gaśniczego - OSP Łodygowice i OSP Pietrzykowice.

Jednostki OPS na terenie Gminy Łodygowice:

- OSP Bierna,
- OSP Łodygowice,
- OSP Pietrzykowice,
- OSP Zarzecze.

Jednostki OSP z terenu Gminy Łodygowice w 2023 roku były dysponowane przez Stanowisko Kierowania Komendanta Powiatowego (SKKP) w Żywcu 162 razy.

Z danych przedstawionych przez Komisariat Policji w Łodygowicach wynika, iż najczęściej dochodzi do interwencji związanych z nadużywaniem alkoholu z powodu zakłócania porządku publicznego.

Tabela 6. Liczba interwencji związanych z nadużywaniem alkoholu

Interwencje	Rok	Liczba
prowadzenie pojazdów na drodze publicznej w stanie nietrzeźwości	rok 2021	24 interwencje
	rok 2022	22 interwencje
	rok 2023	25 interwencji
prowadzenie pojazdów na drodze publicznej po spożyciu alkoholu	rok 2021	7 interwencji
	rok 2022	10 interwencji
	rok 2023	7 interwencji

zakłócanie porządku publicznego	rok 2021	85 interwencji
	rok 2022	81 interwencji
	rok 2023	91 interwencji
podejmowanie czynności zawodowych pod wpływem alkoholu	rok 2021	1 interwencja
	rok 2022	2 interwencje
	rok 2023	0 interwencji
liczba wypadków pod wpływem alkoholu	rok 2021	1 interwencja
	rok 2022	0 interwencji
	rok 2023	0 interwencji
osoby zatrzymane do wytrzeźwienia	rok 2021	41 interwencji
	rok 2022	40 interwencji
	rok 2023	51 interwencji
osoby nieletnie zatrzymane do wytrzeźwienia	rok 2021	0 interwencji
	rok 2022	0 interwencji
	rok 2023	1 interwencja

Najczęstszym przestępstwem na terenie Gminy Łodygowice była kradzież mienia.

Tabela 7. Przestępstwa na terenie gminy

Przestępstwa na terenie gminy	Rok	Liczba
kradzież z włamaniem	rok 2021	8 przestępstw
	rok 2022	13 przestępstw
	rok 2023	10 przestępstw
pobicie	rok 2021	1 przestępstwo
	rok 2022	1 przestępstwo
	rok 2023	2 przestępstwa
fizyczne i psychiczne znęcanie się nad rodziną	rok 2021	2 przestępstwa
	rok 2022	2 przestępstwa
	rok 2023	1 przestępstwo
uszkodzenie mienia	rok 2021	2 przestępstwa
	rok 2022	6 przestępstw
	rok 2023	10 przestępstw
kradzież mienia	rok 2021	43 przestępstwa
	rok 2022	51 przestępstw
	rok 2023	33 przestępstwa

Artykuł KK Kwalifikacja prawna wszczętych / stwierdzonych / zakończonych postępowań:

rok 2021 np.:

- znęcanie się nad rodziną - 8 / 5 / 8
- groźba karalna - 1 / 1 / 1
- uchylenie się od płacenia alimentów - 12 / 6 / 12
- inne - 135 / 56 / 135

rok 2022 np.:

- znęcanie się nad rodziną - 2 / 2 / 2
- groźba karalna - 5 / 2 / 5
- uchylenie się od płacenia alimentów - 14 / 10 / 14
- inne - 122 / 59 / 122

rok 2023 np.:

- znęcanie się nad rodziną - 5 / 2 / 5
- groźba karalna - 6 / 3 / 6
- uchylenie się od płacenia alimentów - 14 / 8 / 14
- inne - 118 / 46 / 118

Statystyki Komisariatu Policji wskazują, że osobami doznającymi przemocy domowej są najczęściej kobiety, a mężczyźni są najczęściej osobami stosującymi przemoc. Na przestrzeni lat 2022-2023 zmalała liczba osób doznających przemocy domowej. W 2022 roku wszczęto najwięcej procedur NK.

Tabela 8. Liczba interwencji związanych z przemocą domową

Liczba interwencji związanych z przemocą	2021 rok	2022 rok	2023 rok
liczba osób doznających przemocy domowej:	13	31	24
kobiety	11	24	15
mężczyźni	0	0	3
nieletni	2	7	6
liczba osób stosujących przemoc domową:	13	31	18
kobiety	0	0	3
mężczyźni	13	31	15
nieletni	0	0	0

liczba osób stosujących przemoc domową pod wpływem alkoholu (ogółem), w tym:	2	9	7
kobiety	0	0	0
mężczyźni	10	28	12
nieletni	0	0	0

W związku z procedurą „Niebieskie Karty”:

- rok 2021 - wszczęcie 11 procedur NK,
- rok 2022 - wszczęcie 24 procedur NK,
- rok 2023 - wszczęcie 18 procedur NK.

Kultura i sport

Ważną częścią działalności samorządu terytorialnego jest dbałość o kulturę, zachowanie jej bogactwa oraz zapewnienie różnych form jej upowszechniania wśród mieszkańców.

W Gminie Łodygowice funkcjonują dwie samorządowe instytucje kultury: Gminny Ośrodek Kultury w Łodygowicach oraz Gminna Biblioteka Publiczna w Łodygowicach wraz z filią w Pietrzykowicach.

Gminny Ośrodek Kultury w Łodygowicach jest samorządową instytucją kultury posiadającą osobowość prawną i funkcjonuje na podstawie statutu nadanego przez Radę Gminy Łodygowice. Działalność statutowa Gminnego Ośrodka Kultury to wszechstronne działanie w zakresie kultury, mające na celu edukację kulturalną oraz upowszechnianie kultury na rzecz mieszkańców Gminy Łodygowice. Gminny Ośrodek Kultury oferuje różnorodną działalność kulturową, sportową i rekreacyjną.

Podstawowym zadaniem GOK jest funkcjonowanie stałych kół i sekcji zainteresowań tj.:

- Fitness - aerobik dla seniorów,
- Gimnastyka dla seniorów,
- Zespół Regionalny „Magurzanie”,
- Zespół „Mali Magurzanie”,
- Młodzieżowa Orkiestra Dęta,
- 2 kapele ludowe,
- Grupa śpiewacza,
- Chór „Cantata”,
- Grupa teatralna,
- Klub seniora.

Ponadto w GOK funkcjonują:

- Zajęcia komercyjne: aerobik, zumba, pilates.
- Spotkania Uniwersytetu Trzeciego Wieku
- Zajęcia językowe; j. angielski.

W 2023 roku w ramach swojej działalności GOK zorganizował następujące imprezy cykliczne:

- 34 Przegląd Zespołów Kolędniczych w Pietrzykowicach,
- 22 Przegląd Kolęd i Pastorałek,
- Koncert Noworoczny w wykonaniu Młodzieżowej Orkiestry Dętej z Łodygowic,
- Akcja Ferie z GOK-iem,
- Zabawa karnawałowa dla dzieci,
- Koncert Walentynkowy,
- Koncert Piosenek Disneya,
- Spotkanie Wielkanocne
- 24 Turniej o Puchar Wójta Gminy Łodygowice,
- Festyn Rodzinny z okazji Dnia dziecka,
- Akcja Lato z GOK-iem,
- XVI Gminna Feta,
- Turniej planszówek „Gry bez prądu”,
- Impreza na zakończenie wakacji „Żegnaj lato na rok”,
- Folk-up - III Festiwal Muzyki Folkowej,
- Dożynki Gminne w Łodygowicach,
- Spotkanie ze Świętym Mikołajem,
- Przedstawienie „Chojnisia czy strojnisia”.

Koncerty zorganizowane przez GOK:

- Czuwania Wielkopostne ZR Magurzanie,
- Koncert chóralno – organowy w wykonaniu Chóru CANTATA,
- Kolędowania Zespołu Regionalnego „Magurzanie”,
- Koncert Chóru CANTATA – „Spotkanie z kolędą”.

Podstawowym zadaniem Gminnej Biblioteki Publicznej w Łodygowicach jest zaspokojenie potrzeb oświatowych, kulturalnych i informacyjnych ogółu społeczeństwa, poprzez gromadzenie, opracowanie i udostępnianie księgozbioru, czasopism i materiałów multimedialnych. Ponadto zadaniem Gminnej Biblioteki Publicznej jest:

- organizacja wystaw,
- organizacja prelekcji,
- organizacja spotkań z pisarzami i poetami,
- prowadzenie punktu informacji turystycznej.

Według danych GUS z 2023 roku biblioteka w Gminie Łodygowice posiadała księgozbiór liczący 29 907 wolumenów. W 2023 roku zarejestrowano 1 599 czytelników oraz 35 494 wypożyczeń księgozbioru na zewnątrz.

Dodatkowo, na terenie Gminy Łodygowice działają Koła Gospodyń Wiejskich, które są ambasadorami folkloru, miejscowej tradycji, kultury i kuchni, a także prowadzą działania prospołeczne, które spajają i aktywizują lokalne społeczności oraz wpływają na rozwój przedsiębiorczości kobiet:

- Koło Gospodyń Wiejskich w Łodygowicach,
- Koło Gospodyń Wiejskich w Biernej,
- Koło Gospodyń Wiejskich w Zarzeczcu,
- Koło Gospodyń Wiejskich w Pietrzykowicach.

Na terenie Gminy Łodygowice swoją działalność prowadzi kilka klubów sportowych. Mieszkańcy mogą w nich doskonalić swoje umiejętności różnych dyscyplinach sportowych.

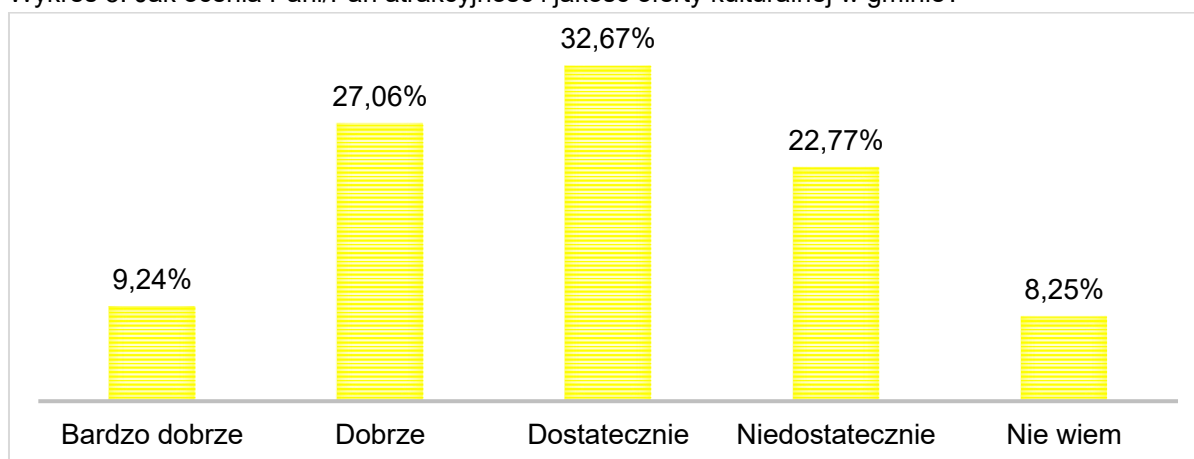
Obiekty sportowe i rekreacyjne poza terenami szkół w Gminie Łodygowice:

- Boisko LKS w Łodygowicach,
- Boisko LKS w Zarzeczcu Zarzeczce,
- Boisko LKS w Pietrzykowicach Pietrzykowice,
- Kompleks sportowy Orlik w Pietrzykowicach,

- Boisko i plac zabaw w Biernej Bierna,
- Plac zabaw obok kościoła w Pietrzykowicach,
- Plac zabaw i siłownia zewnętrzna w Łodygowicach,
- Plac zabaw za remizą w Zarzeczcu.

Jakość oferty kulturalnej, największy odsetek mieszkańców uczestniczących w badaniu ankietowym ocenił na poziomie dostatecznym (32,67%). Z kolei, 27,06% przyznało, że zasoby gminy w tym zakresie są dobre, a 22,77% przyznało, iż oferta kulturalna jest niedostateczna. Następnie 9,24% oceniło ją na poziomie bardzo dobrym, a pozostałe 8,25% nie wyraziło swojej opinii.

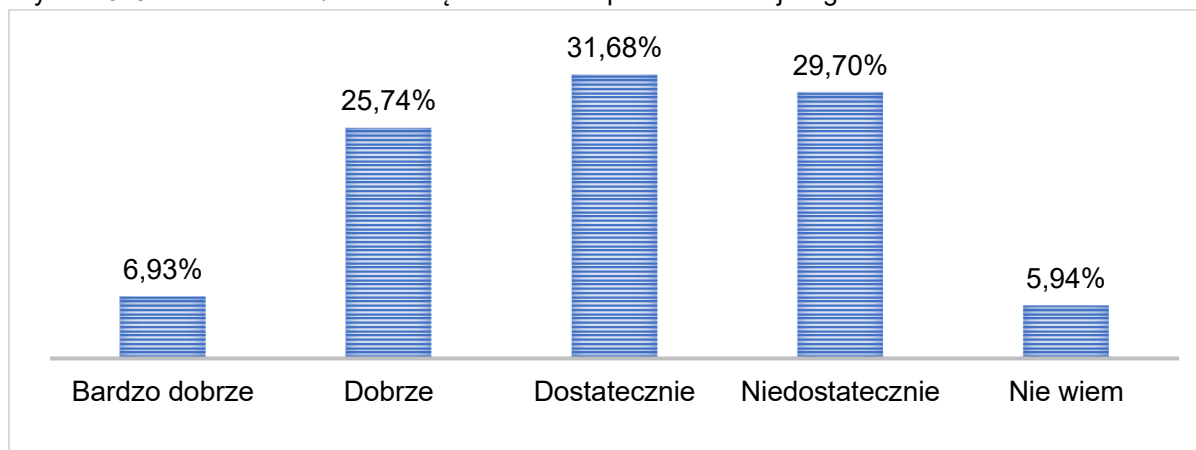
Wykres 5. Jak ocenia Pani/Pan atrakcyjność i jakość oferty kulturalnej w gminie?

Mieszkańcy mieli możliwość wpisać propozycje, które ich zdaniem uatrakcyjnią ofertę kulturalną w gminie. Wśród propozycji pojawiły się m.in.: organizacja koncertów i eventów które zainteresują młodzież, więcej bezpłatnych wydarzeń kulturalnych, otwarcie kina na terenie gminy, więcej kół zainteresowań dla młodych mieszkańców organizowanych przez GOK (nauka gry na instrumentach, aktorstwa, tańca), aktualizacja informacji dotyczących eventów, wydarzeń, zajęć realizowanych przez GOK na stronie internetowej.

Ofertę w zakresie sportu i rekreacji, 31,68% mieszkańców uczestniczących w badaniu ankietowym oceniło na poziomie dostatecznym. Z kolei, 29,70% uznało, że zasoby są niedostateczne, natomiast 25,74% przyznało, iż oferta sportu i rekreacji na terenie gminy jest dobra. Następnie 6,93% uznało, że zasoby gminy w tym zakresie są bardzo dobre, a pozostałe 5,94% ankietowanych nie wyraziło swojej opinii.

Wykres 6. Jak ocenia Pani/Pan ofertę w zakresie sportu i rekreacji w gminie?

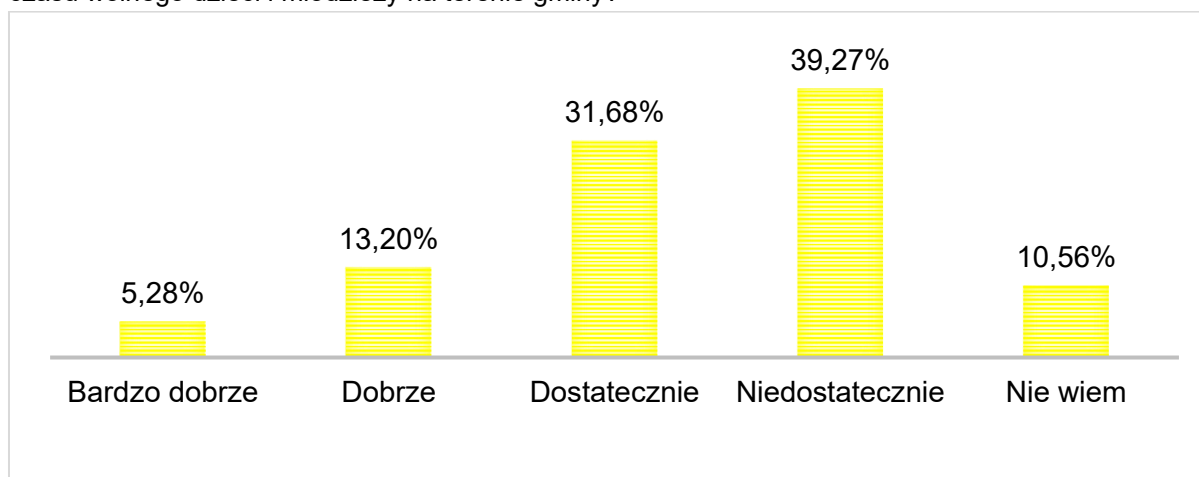

Mieszkańcy przedstawili swoje propozycje w celu polepszenia oferty sportu i rekreacji na terenie gminy. Wśród odpowiedzi pojawiły się m.in.: organizacja darmowych zajęć rozwojowych, organizacja gminnych zawodów sportowych dla chętnych mieszkańców, otwarcie siłowni i orlików, więcej ścieżek rowerowych i pieszych, zainspirowanie młodzieży w grę w piłkę nożną na nowych obiektach, nowe place zabaw, bezpieczne kąpieliska-baseny, możliwość bezpłatnego korzystania z hal sportowych, naprawa stadionu LKS ZARZECZE, organizacja regularnych rodzinnych maratonów rowerowych, tematycznych spotkań, zajęciami z "survival" /wojskowymi, zajęcia dla dzieci ze zwierzętami, więcej ławek zewnętrznych przy ścieżkach rowerowych (w stronę Zarzecza), obniżenie krawężników ułatwiających zjazd wózkami inwalidzkimi/dziecięcymi w gminie, ławki w parku, zorganizować działania społeczne dla dobra ogółu, integracji, samotnych i osób z niepełnosprawnościami.

Ponadto, 39,27% ankietowanych mieszkańców niedostatecznie oceniło działania gminy w zakresie organizacji i zagospodarowania czasu wolnego dzieci i młodzieży. Z kolei, 31,68% przyznało, iż oferta w tym zakresie jest dostateczna, 13,20% stwierdziło, iż jest dobra. Następnie 5,28% oceniło ją na poziomie bardzo dobrym, a pozostałe 10,56% nie wyraziło jednoznacznej opinii w tym zakresie.

Wykres 7. Jak Pani/Pan ocenia działania podejmowane w zakresie organizacji i zagospodarowania czasu wolnego dzieci i młodzieży na terenie gminy?

Mieszkańcy mieli możliwość wpisać propozycje, które ich zdaniem uatrakcyjnią działania podejmowane w zakresie organizacji i zagospodarowania czasu wolnego dzieci i młodzieży na terenie gminy. Wśród propozycji pojawiły się m.in.: świetlica środowiskowa otwarta również w wakacje, kółka rozwijające zainteresowania dzieci, plac zabaw w Łodygowicach Górnych, świetlica w zamku, opieka i zajęcia wakacyjne dla dzieci na świetlicy, wycieczki ferie/wakacje, klub sportowy - inne dyscypliny sportu nie tylko piłka nożna, organizacja kół zainteresowań, organizacja zajęć dostosowanych do aktualnych potrzeb dzieci i młodzieży - zwłaszcza z rodzin wielodzietnych, patologicznych, wymagających wsparcia dziecka/dzieci rodziców pracujących w systemie wielogodzinnym.

Turystyka i rekreacja

Gmina Łodygowice to niezwykle malowniczy zakątek położony w północnej części Kotliny Żywieckiej, pomiędzy Jeziorem Żywieckim a Bramą Wilkowicką. Zajmuje powierzchnię 36 km² i ze względu na usytuowanie na pograniczu Beskidu Małego i Śląskiego, stanowi teren bardzo atrakcyjny turystycznie. Gmina Łodygowice leży nad Jeziorem Żywieckim, na pograniczu Beskidu Małego, Śląskiego i Żywieckiego, w północnej części Kotliny Żywieckiej, nieopodal tzw. Bramy Wilkowickiej u stóp Magurki (909 m n.p.m.) i Czupła (933 m n.p.m.).

W miejscowości Zarzecze nad brzegiem jeziora ulokowane są przystanie wodne oferujące możliwość wypożyczenia sprzętu pływającego (kajaki, rowery wodne, łodzie żaglowe itp.). Znajduje się tam wiele ośrodków wypoczynkowych oraz otwarte baseny, korty tenisowe, boiska do gry w siatkówkę, place zabaw dla dzieci, siłownie, kawiarnie itp. W ośrodkach organizowane są obozy żeglarskie, na których odbywa się nauka żeglowania oraz pływania na deskach windsurfingowych.

Na terenie gminy znajdują się ciekawe obiekty historyczne, m.in.:

- Drewniany Kościół p.w. Świętych Szymona i Judy Tadeusza w Łodygowicach z XVII w.,
- Kompleks zamkowo-parkowy w Łodygowicach,
- Stacja kolejowa w Łodygowicach,
- Dzwonnica w Biernej,
- Diabli Kamień (Diabelska Skała),
- Kapliczka na Midorowym Polu.

Jeziro Żywieckie to malowniczo położony, otoczony górami zbiornik wodny. Powstał on w 1966 r. poprzez wybudowanie wysokiej na 38 m zapory na rzece Sole i zalanie czterech miejscowości: Zarzecza, Tresnej, Zadzela i Starego Żywca. Na długości ok. 4,5 km gmina Łodygowice w miejscowości Zarzecze ma dostęp do jeziora. Działa tam wiele przystani żeglarskich, ośrodków wypoczynkowych, ośrodków sportów wodnych i pól namiotowych, które zapewniają wiele możliwości uprawiania sportów wodnych i nie tylko - znajdują się tam korty tenisowe, boiska, baseny itp. Miłośnicy wędkarstwa znajdą ciszę i spokój na nadbrzeżu i w urokliwych zatoczkach

Szlaki turystyczne w Gminie Łodygowice:

- czerwony z Łodygowic (od sklepu „Stara Gmina”) do Międzybrodzia Bialskiego, Czernichowa oraz przez Czupel na Magurkę (909 m n.p.m.),
- żółty z Małej Tresnej na Porzysłop (629 m.n.p.m), gdzie łączy się ze szlakiem czerwonym,
- szlak zielony z dworca PKP w Łodygowicach Dolnych przez Łysy Groń do Czernichowa.

Noclegi i Gastronomia:

- Ośrodek Wypoczynkowy "Nad Jeziorem",
- Cztery pory roku- Domki nad jeziorem,
- Ośrodek wypoczynkowy IGOR,
- Apartamenty „Ostrawa”,
- Domki w Beskidach,
- “Domki nad jeziorem”
- Kemping Wodnik,
- Apartamenty Maja,
- Szkolne Schronisko Młodzieżowe w Zarzeczcu,
- Uroczysko nad Jeziorem Żywieckim,
- Dom na zboczu,
- Rancho-Bierna,
- Cubus Beskidy,
- Dworek Góralski,
- Restauracja "Twoja Kolejka",
- Cukiernia DOBRA,
- Restauracja STARA ROZLEWNIA,
- Pizzeria Z PRZYTUPEM,
- Tawerna u Jerrego,
- Ośrodek wypoczynkowy "Sielanówek" Orzechowa Chatka.

Rynek pracy i gospodarka

Wśród aktywnych zawodowo mieszkańców gminy Łodygowice 2 236 osób wyjeżdża do pracy do innych gmin, a 395 pracujących przyjeżdża do pracy spoza gminy - tak więc saldo przyjazdów i wyjazdów do pracy wynosi -1 841.

Ponadto, 7,7% aktywnych zawodowo mieszkańców gminy Łodygowice pracuje w sektorze rolniczym (rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo), 45,6% w przemyśle i budownictwie, a 17,6% w sektorze usługowym (handel, naprawa pojazdów, transport, zakwaterowanie i gastronomia, informacja i komunikacja) oraz 1,2% pracuje w sektorze finansowym (działalność finansowa i ubezpieczeniowa, obsługa rynku nieruchomości).

Bezrobocie rejestrowane w Gminie Łodygowice wynosiło w 2023 roku 5,0% (6,1% wśród kobiet i 4,1% wśród mężczyzn). Na terenie Gminy Łodygowice występuje bezrobocie znacznie wyższe od wojewódzkiego (3,6%) i porównywalne do bezrobocia rejestrowanego dla kraju (5,1%).

W gminie Łodygowice w roku 2023 w rejestrze REGON zarejestrowane były 1 893 podmioty gospodarki narodowej, z czego 1 640 stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. W tymże roku zarejestrowano 127 nowych podmiotów, a 75 podmiotów zostało wyrejestrowanych. Na przestrzeni lat 2009-2023 najczęściej (162) podmiotów zarejestrowano w roku 2019, a najmniej (108) w roku 2011. W tym samym okresie najczęściej (128) podmiotów wykreślono z rejestru REGON w 2011 roku, najmniej (60) podmiotów wyrejestrowano natomiast w 2020 roku.

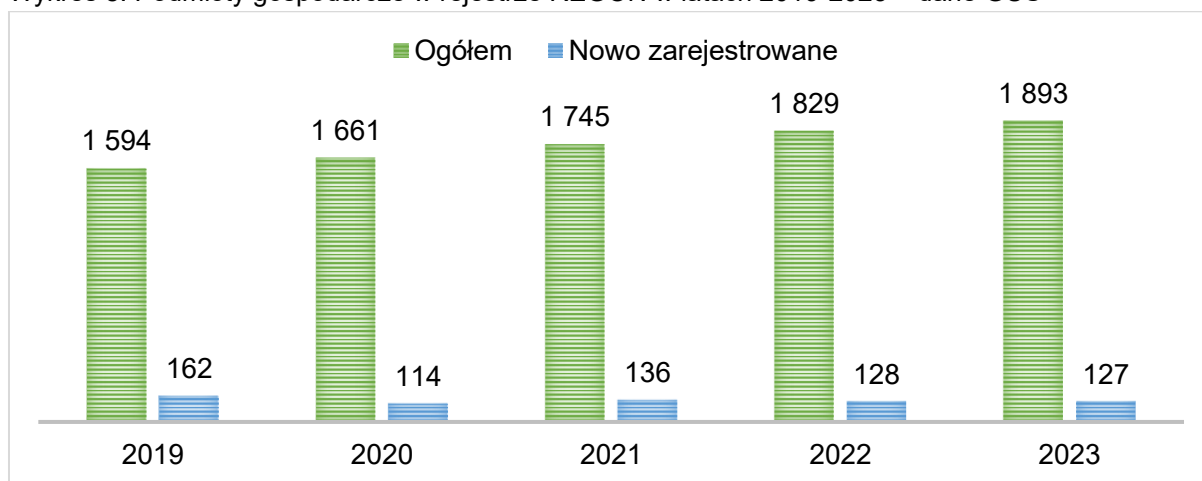
Według danych z rejestru REGON wśród podmiotów posiadających osobowość prawną w gminie Łodygowice najczęściej (86) jest stanowiących spółki handlowe z ograniczoną odpowiedzialnością. Analizując rejestr pod kątem liczby zatrudnionych pracowników można stwierdzić, że najczęściej (1 852) jest mikro-przedsiębiorstw, zatrudniających 0 - 9 pracowników.

1,3% (24) podmiotów jako rodzaj działalności deklaruowało rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo, jako przemysł i budownictwo swój rodzaj działalności deklaruowało 34,4% (651) podmiotów, a 64,3% (1 218) podmiotów w rejestrze zakwalifikowana jest jako pozostała działalność.

Wśród osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w gminie Łodygowice najczęściej deklarowanymi rodzajami przeważającej działalności są Budownictwo (22.3%) oraz Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle (20.4%).

Na przestrzeni ostatnich lat zaobserwowano wzrost ogólnej liczby zarejestrowanych podmiotów w rejestrze REGON.

Wykres 8. Podmioty gospodarcze w rejestrze REGON w latach 2019-2023 – dane GUS

Gospodarka mieszkaniowa oraz ochrona środowiska

Według danych GUS, zasoby mieszkaniowe Gminy Łodygowice na koniec 2022 roku szacowane były na 4 948 mieszkań o łącznej powierzchni użytkowej 509 961 m². Jak widać w tabeli, baza mieszkaniowa rośnie z roku na rok, a więc sytuacja mieszkaniowa w gminie sukcesywnie ulega poprawie.

Tabela 9. Zasoby mieszkaniowe

Zasoby mieszkaniowe	2020 rok	2021 rok	2022 rok
mieszkania	4 656	4 749	4 948
powierzchnia użytkowa mieszkań (m ²)	479 799	491 833	509 961

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

W 2022 roku w Gminie Łodygowice oddano do użytku 203 mieszkania. Na każdym 1000 mieszkańców oddano więc do użytku 13,36 nowych lokali. Jest to wartość znacznie większa od wartości dla województwa śląskiego oraz znacznie większa od średniej dla całej Polski. Biorąc pod uwagę instalacje techniczno-sanitarne 99,64% mieszkań przyłączonych jest do wodociągu, 99,27% nieruchomości wyposażonych jest w ustęp spłukiwany, 98,61% mieszkań posiada łazienkę, 84,66% korzysta z centralnego ogrzewania, a 64,81% z gazu sieciowego.

Od 2017 r. Gmina Łodygowice ściśle współpracuje z WFOŚiGW w ramach realizacji programu pn.: „Czyste Powietrze”. W 2023 roku w ramach programu złożono 123 wnioski. Na terenie Gminy Łodygowice rozlokowanych jest 7 czujników monitorujących stan powietrza. Lokalizacje czujników oraz ich pomiary można obserwować za pomocą aplikacji AIRLY lub na stronie Urzędu Gminy Łodygowice.

Na terenie Gminy Łodygowice zlokalizowane są 3 podmioty posiadające aktualne pozwolenia na wprowadzanie gazów i pyłów do powietrza.

Gmina Łodygowice posiada wybudowaną sieć wodociągową w 100% na własnym terenie, która to sieć znajduje się pod stałym nadzorem Powiatowej Stacji Sanitarno - Epidemiologicznej w Żywcu. Dostawa wody możliwa jest nie tylko dzięki mocno rozbudowanej sieci wodociągowej, ale również dzięki istniejącym przepompowniom i stacjom uzdatniania wody.

W 2023 r. do zbiorczej sieci wodociągowej podłączono 144 budynki mieszkalne. Na dzień 31.12.2023 r. do zbiorczej sieci wodociągowej podłączonych jest 4268 budynków mieszkalnych. Na dzień 31.12.2023 r. do zbiorczej sieci kanalizacji sanitarnej podłączonych jest 3879 budynków mieszkalnych.

Urząd Gminy Łodygowice prowadzi ewidencję przydomowych oczyszczalni ścieków i zbiorników bezodpływowych oraz kontrolę budynków mieszkalnych w zakresie sposobu odprowadzania nieczystości ciekłych z posesji.

Na terenie Gminy Łodygowice głównym źródłem hałasu drogowego są:

- Drogi krajowe:
  - Droga ekspresowa S-1;
- Drogi wojewódzkie:
  - Droga wojewódzka nr 945 (kiedyś droga S69);
- Drogi powiatowe,
- Drogi gminne,
- Drogi wewnętrzne.

W 2023 r. Gmina Łodygowice pozyskała środki na odbiór i unieszkodliwienie wyrobów azbestowych z budynków mieszkalnych zlokalizowanych na terenie Gminy Łodygowice. Łącznie usunięto 162,33 t azbestu z 83 posesji. Na ten cel przeznaczono 65 305,36 zł z czego 30% pochodziło z budżetu gminy, 35% z WFOŚiGW w Katowicach i 35% z NFOŚ.

W ramach utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Łodygowice zostało zlikwidowanych łącznie 36 dzikie wysypiska o łącznej masie 14,4 t.

W szkołach corocznie przeprowadzane są zajęcia dostosowane do wieku uczniów mające na celu wpojenie i utrwalenie poprawnej postawy proekologicznej z naciskiem na zmniejszanie produkcji odpadów oraz sposobu ich sortowania. W 2023 roku podczas pikniku realizowanego na terenie kompleksu Zamkowo-Parkowego w Łodygowicach z okazji Dnia Dziecka w dn. 02.06.2023 r. pracownik Urzędu Gminy Łodygowice przy współpracy z Przedszkolem nr 2 w Łodygowicach oraz firmą Eco Team Service Sp. z o.o., przeprowadzili warsztaty ekologiczne dla najmłodszych. Warsztaty dotyczyły poprawnej segregacji śmieci i dbania o naszą planetę.

Ponadto Gmina Łodygowice w każdym nowo podjętym przedsięwzięciu uwzględnia rozwiązania ekologiczne sprzyjające szerokokorozumianej ochronie środowiska, takie jak instalacja paneli, fotowoltaicznych, wymiana oświetlenia ulicznego na energooszczędne.

Organizacje pozarządowe

Widocznym przejawem aktywności społecznej jest funkcjonowanie organizacji pozarządowych, w tym fundacji i stowarzyszeń. Organizacje te są kluczowym ogniwem rozwoju społecznego w skali lokalnej, a jednocześnie przez wspólne działania integrują miejscową społeczność. Dzięki bliskiej współpracy organizacji samorządowych z mieszkańcami gminy, łatwiej zrozumieć lokalne potrzeby. Można w ten sposób skuteczniej i efektywniej wypełniać nakreślone zadania, które mogą być istotnym ogniwem rozwoju społeczno-gospodarczego.

Lista organizacji pozarządowych funkcjonujących w obszarze polityki społecznej na terenie Gminy Łodygowice:

- Fundacja Braci Golec,
- Stowarzyszenie Kulturalne „Wakat” w Zarzeczcu,
- Klub sportowy "ORION",
- Klub sportowy "ŻYLICA",
- Ludowy Klub Sportowy "BORY",
- Ludowy Klub Sportowy "JEZIORO ŻYWIECKIE",
- Ludowy Klub Sportowy "SŁOWIAN",
- Ochotnicza Straż Pożarna w Biernej,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Łodygowicach,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Pietrzykowicach,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Zarzeczcu,
- Stowarzyszenie dla rozwoju "DROGOWSKAZ",
- Stowarzyszenie integracyjne EUROBESKIDY,
- Stowarzyszenie odnowy inicjatyw obywatelskich w Gminie Łodygowice,
- Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Gminy Łodygowice,
- Uczniowski Klub Sportowy "JEDYNKA",
- Uczniowski Klub Sportowy "WIKING",
- STOWARZYSZENIA ABSOLWENTÓW I PRZYJACIÓŁ ZESPOŁU SZKÓŁ IMIENIA JANA PAWŁA II W PIETRZYKOWICACH.

DIAGNOZA ISTNIEJĄCYCH PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH NA TERENIE GMINY ŁODYGOWICE

Na początku badania mieszkańców poproszono o ocenę ważności różnych problemów społecznych w środowisku lokalnym na terenie Gminy Łodygowice. Przyjętą w tym pytaniu miarą ważności różnych problemów społecznych była średnia uzyskana w wyniku odpowiedzi respondentów, gdzie waga punktowa wynosiła odpowiednio od 5 przy problemie uważanym za „bardzo istotny” do 1 przy „nieistotnym”.

Poniższa tabela przedstawia skalę ważności poszczególnych problemów wskazaną przez mieszkańców w trakcie badania.

Tabela 10. Ocena ważności problemów społecznych występujących na terenie Gminy Łodygowice

Problemy społeczne	Średnia ważona problemu
alkoholizm	3,69
narkomania	3,47
wzrost przestępczości	3,56
nowe substancje psychoaktywne (dopalacze)	3,75
bezrobocie	3,58
ubóstwo	3,68
przemoc	4,00
uzależnienia behawioralne	3,65

Jak wynika z badań, ankietowani mieszkańcy w hierarchii problemów najwyżej usytuowali problem przemocy, którego ważność ocenili na poziomie 4,00. Kolejnymi, zauważalnymi przez mieszkańców problemami na terenie Gminy Łodygowice okazały się: problem nowych substancji psychoaktywnych (dopalacze) oraz problem alkoholizmu.

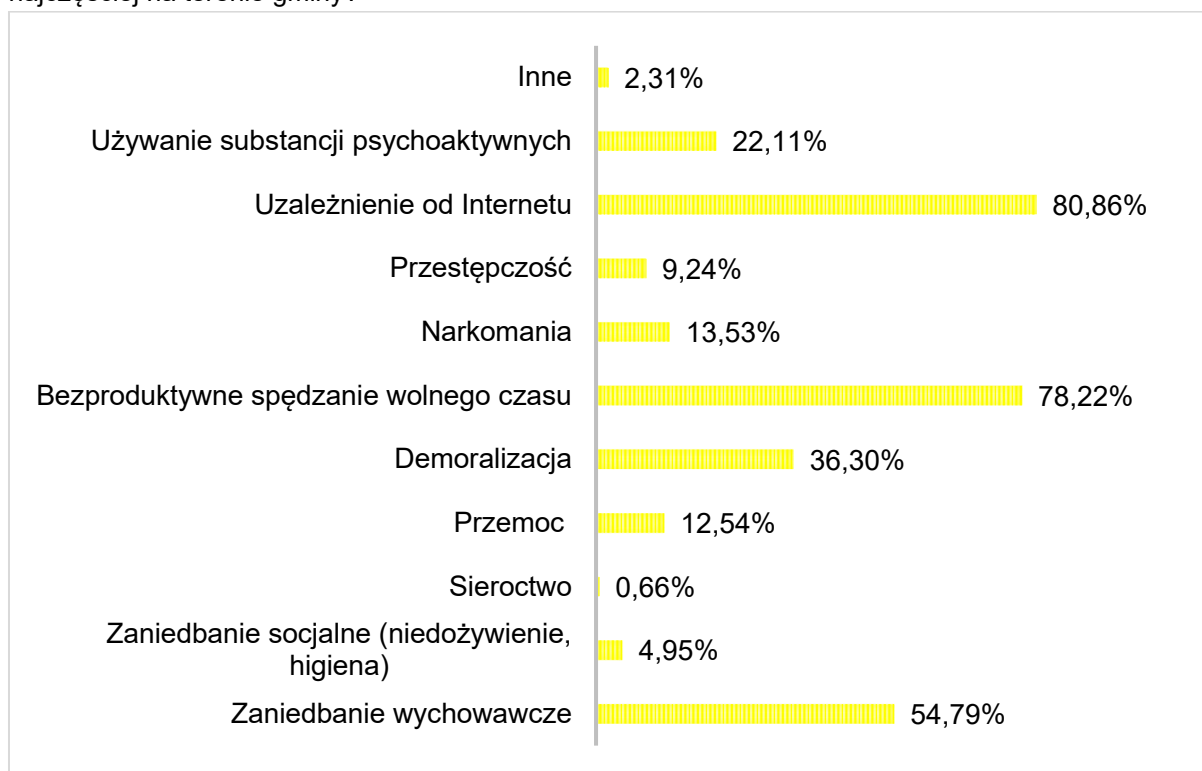
Mieszkańcy mieli również możliwość wpisania innych ważnych problemów występujących na terenie gminy. Wśród nich znalazły się: brak bezpieczeństwa na drogach, niedobór luster, poboczy, przejść dla pieszych, brak chodników i ścieżek rowerowych, brak oświetlenia na ulicach, problem z utrzymaniem bieżącej

infrastruktury gminy w dobrym stanie (akty wandalizmu), mała ilość połączeń komunikacyjnych, zanieczyszczenie powietrza (smog), zabieranie terenów przyrodniczych pod inwestycje deweloperów oraz motocykliści na motocyklach crossowych w niedozwolonych miejscach, problemy z obcokrajowcami, brak koszy wzdłuż ulicy Piłsudskiego, brak zajęć rozwijających kreatywność dzieci i młodzieży, brak znajomości i przestrzegania prawa dot. zakłócania spokoju (immisja), brak opieki nad osobami starszymi i osamotnionymi, brak pomocy dzieciom w trudnej sytuacji oraz wandalizm.

Mieszkańcy zostali również zapytani jakie negatywne zjawiska dostrzegają na terenie Gminy Łodygowice w odniesieniu do dzieci i młodzieży. Jak wynika z odpowiedzi najbardziej zauważalnym problemem jest uzależnienie od Internetu, wskazane przez 80,86% badanych mieszkańców. Kolejno 78,22% przyznało, iż jest to bezproduktywne spędzanie czasu wolnego, a 54,79% wskazało na zaniedbanie wychowawcze. Następnie 36,30% dostrzega demoralizację, a 22,11% używanie substancji psychoaktywnych. Z kolei, 13,53% wskazało na narkomanię, 12,54% na przemoc domową, 9,24% na przestępczość, 4,95% na zaniedbanie socjalne oraz 0,66% na sieroctwo. Z kolei, 2,31% badanych wymieniło inne negatywne zjawiska w odniesieniu do dzieci i młodzieży tj.: problem depresji, zwiększona ilość samobójstw, brak spędzania czasu rodzic - dziecko, za dużo zajęć dodatkowych dla dzieci oraz przemoc rówieśnicza.

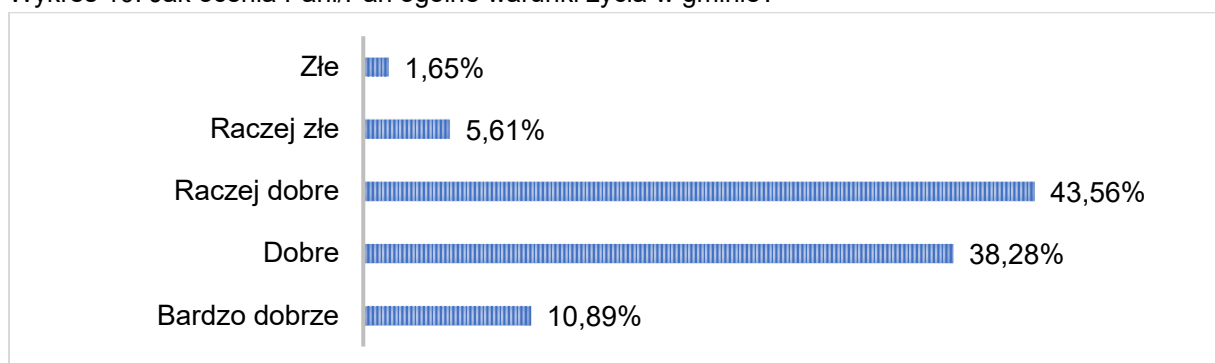
Wykres poniżej przedstawia rozkład poszczególnych odpowiedzi respondentów. Każdy z ankietowanych mógł zaznaczyć dowolną liczbę odpowiedzi, stąd też suma jest większa niż 100%.

Wykres 9. Jakie negatywne zjawiska odnoszące się do dzieci i młodzieży dostrzega Pani/Pan najczęściej na terenie gminy?

Ogólne warunki życia w gminie mieszkańcy najczęściej oceniali jako raczej dobre. Taką odpowiedź wskazało 43,56% badanych respondentów. Z kolei, 38,28% oceniło je jako dobre, a 10,89% jako bardzo dobre. Następnie 5,61% przyznało, iż są one raczej złe, a 1,65% badanych oceniło ogólne warunki życia w gminie jako złe.

Wykres 10. Jak ocenia Pani/Pan ogólne warunki życia w gminie?

Zapytano również badanych mieszkańców jak oceniają swoją sytuację materialną. I tak, 41,91% oceniło ją dobrze, a 37,29% przyznało, iż jest ona przeciętna, ani dobra, ani zła. Z kolei, 15,84% stwierdziło, że jest bardzo dobra, a 3,96% określiło ją jako złą. Pozostałe 0,99% oceniło, ją jako bardzo złą.

Problemy w obszarze pomocy społecznej

Zgodnie z art. 2. ust. 1. ustawy o pomocy społecznej, pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości.

Zgodnie z art. 3. w/w ustawy pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka. Zadaniem pomocy społecznej jest zapobieganie sytuacjom, o których mowa w art. 2 ust. 1, przez podejmowanie działań zmierzających do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem. Rodzaj, forma i rozmiar świadczenia powinny być odpowiednie do okoliczności uzasadniających udzielenie pomocy. Potrzeby osób i rodzin korzystających z pomocy powinny zostać uwzględnione, jeżeli odpowiadają celom i mieszczą się w możliwościach pomocy społecznej.

GMINNY OŚRODEK POMOCY SPOŁECZNEJ W ŁODYGOWICACH

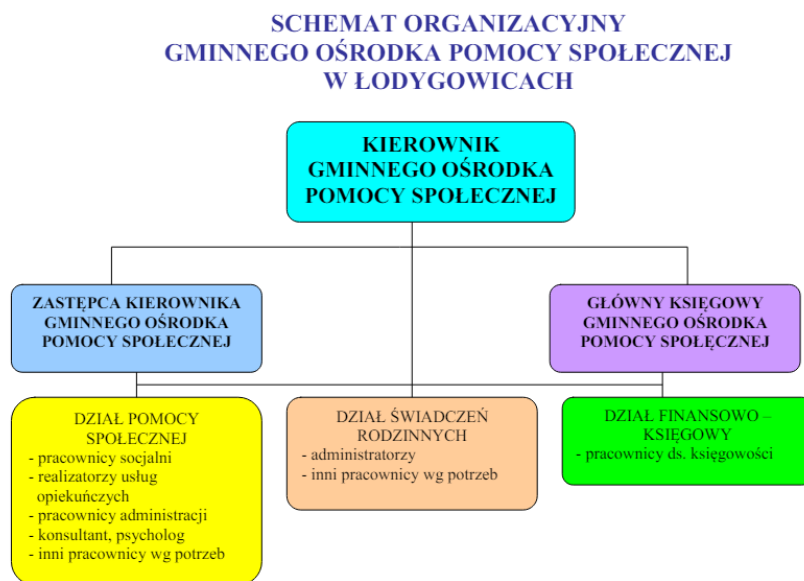
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Łodygowicach powołany został uchwałą Rady Gminy Łodygowice Nr XII/47/90 z dnia 26 kwietnia 1990 r. Ośrodek realizuje zadania pomocy społecznej wynikające z polityki społecznej państwa i gminy.

Ośrodek realizuje:

Zadania z zakresu pomocy społecznej, będące zadaniami Gminy, własne oraz zlecone z zakresu administracji rządowej, a także:

- świadczenia rodzinne,
- pomoc osobom uprawnionym do alimentów,
- podejmowanie działań wobec dłużników alimentacyjnych,
- przeciwdziałanie przemocy w rodzinie,
- stypendia szkolne,
- potwierdzanie prawa do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych,
- Karty Dużej Rodziny.

Rysunek 2. Schemat organizacyjny Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Łodygowicach

Z danych przekazanych przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Łodygowicach wynika, iż na przestrzeni lat 2022-2023 zmalała ogólna liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej.

Tabela 11. Osoby korzystające z pomocy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej

Rzeczywista liczba rodzin i osób objętych pomocą społeczną	Rok	Liczba
rodziny korzystające z pomocy społecznej	rok 2021	94 rodziny
	rok 2022	98 rodzin
	rok 2023	84 rodziny
liczba osób w rodzinach	rok 2021	172 osoby
	rok 2022	167 osób
	rok 2023	127 osób
rodziny korzystające ze świadczeń z powodu problemów uzależnień	rok 2021	6 rodzin
	rok 2022	8 rodzin
	rok 2023	8 rodzin

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS w Łodygowicach

Najczęstszą formą udzielanej pomocy są świadczenia pieniężne - choć liczba osób korzystających z tego typu pomocy na przestrzeni ostatnich trzech lat zmalała. Wiele osób korzysta w usług opiekuńczych.

Istotną formę wsparcia stanowi także praca socjalna, która jest ważnym zadaniem własnym o charakterze obowiązkowym. Praca socjalna jest to działalność zawodowa mająca na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmocnieniu lub odzyskaniu zdolności do funkcjonowania w środowisku. Praca socjalna prowadzona jest z osobami i rodzinami w celu rozwiązania lub wzmocnienia aktywności, samodzielności życiowej. Prowadzona jest również ze społecznością lokalną w celu zapewnienia współpracy oraz koordynacji działań instytucji i organizacji istotnych dla zaspokojenia potrzeb członków społeczności. W 2023 roku z pomocy w postaci pracy socjalnej skorzystało 68 osób. Praca socjalna polegała przede wszystkim na wspieraniu osób i rodzin w przezwyciężaniu trudnych sytuacji życiowych. W 2023 roku w Gminie Łodygowice zatrudnionych było 4 pracowników socjalnych.

Tabela 12. Rodzaje świadczeń przyznanych w ramach zadań zleconych i własnych

Rodzaje pomocy udzielanej przez GOPS	Rok	Liczba
świadczenia pieniężne	rok 2021	87 osób
	rok 2022	72 osoby
	rok 2023	62 osoby
świadczenia niepieniężne	rok 2021	15 osób
	rok 2022	11 osób
	rok 2023	8 osób
pomoc udzielana w postaci pracy socjalnej ogółem	rok 2021	51 osób
	rok 2022	78 osób
	rok 2023	68 osób
usługi opiekuńcze	rok 2021	35 osób
	rok 2022	37 osób
	rok 2023	40 osób
odpłatność za pobyt w domu pomocy społecznej	rok 2021	18 osób
	rok 2022	17 osób
	rok 2023	14 osób

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS w Łodygowicach

Najczęściej występującymi przyczynami trudnej sytuacji życiowej osób i rodzin, a jednocześnie powodami ubiegania się o pomoc społeczną, wskazanymi przez GOPS w Łodygowicach w 2023 roku było kolejno: ubóstwo - 58 rodzin, bezrobocie - 34 rodziny, niepełnosprawność - 33 rodziny oraz długotrwała i ciężka choroba - 16 rodzin.

Tabela 13. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu:

Powody przyznawania pomocy społecznej	Rok	Liczba
niepełnosprawność	rok 2021	52 rodziny
	rok 2022	40 rodzin
	rok 2023	33 rodziny
bezrobocie	rok 2021	41 rodzin
	rok 2022	39 rodzin
	rok 2023	34 rodziny
ubóstwo	rok 2021	77 rodzin
	rok 2022	69 rodzin
	rok 2023	58 rodzin
bezzradność opiek. wych.	rok 2021	15 rodzin
	rok 2022	11 rodzin
	rok 2023	8 rodzin
długotrwała lub ciężka choroba	rok 2021	29 rodzin
	rok 2022	12 rodzin
	rok 2023	16 rodzin
potrzeba ochrony macierzyństwa	rok 2021	5 rodzin
	rok 2022	5 rodzin
	rok 2023	3 rodziny
bezdomność	rok 2021	3 rodziny
	rok 2022	1 rodzina
	rok 2023	3 rodziny
alkoholizm	rok 2021	6 rodzin
	rok 2022	8 rodzin
	rok 2023	7 rodzin
przemoc	rok 2021	1 rodzina
	rok 2022	1 rodzina
	rok 2023	0 rodzin
inne:	rok 2021	3 rodziny
	rok 2022	0 rodzin
	rok 2023	1 rodzina

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS w Łodygowicach

Tabela 14. W związku z procedurą „Niebieskie Karty”

W związku z procedurą „Niebieskie Karty”:		
Wszczęcie procedur	Rok 2021	17
	Rok 2022	30
	Rok 2023	32

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS w Łodygowicach

W ramach przygotowania dokumentu Strategii przeprowadzono badanie ankietowe wśród pracowników Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Łodygowicach, w którym wzięło udział 14 osób. Jak wynika z pozyskanych danych, wśród najważniejszych problemów społecznych, które dotyczą rodziny z terenu gminy Łodygowice pracownicy GOPS najczęściej wymieniali nieporadność życiową oraz alkoholizm, a kolejno przemoc domową, bezradność opiekuńczo-wychowawczą, niedostateczny dostęp do poradnictwa psychologiczno- prawnego oraz niski poziom wzajemnej pomocy pomiędzy rodzinami. Pojawiły się również odpowiedzi wskazujące na zanikanie tradycyjnych form spotkań rodzinnych, ubóstwo oraz bezrobocie.

Z odpowiedzi pracowników GOPS wynika również, iż rodziny z dziećmi najczęściej zgłaszają trudności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, alkoholizm oraz przemoc, a kolejno uzależnienia dokładniej nieokreślone (uzależnienie dzieci od komputera, uzależnienie od leków, uzależnienie od substancji psychoaktywnych) i konflikty ze współmałżonkiem/partnerem. Pojawiły się również odpowiedzi wskazujące na problemy finansowe, problemy zdrowotne w rodzinie i bezrobocie.

Bezrobocie

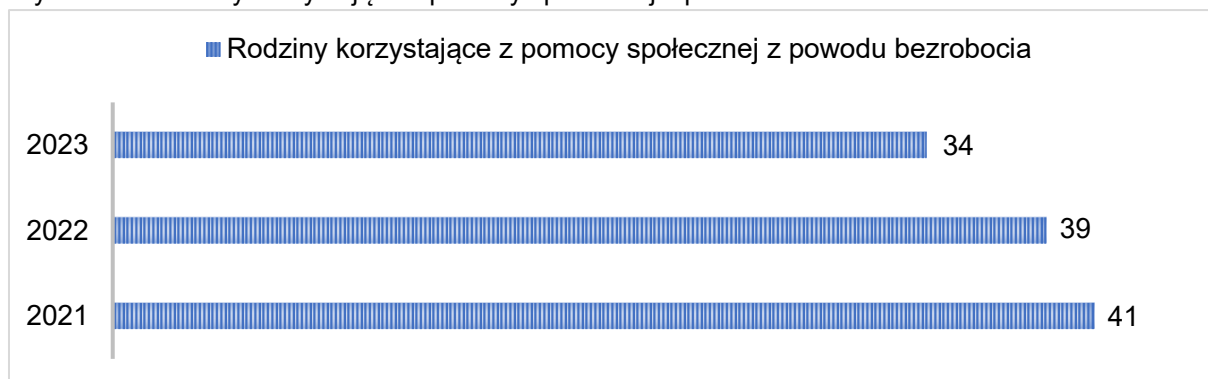
Zgodnie z danymi GUS, w 2023 roku w Gminie Łodygowice zarejestrowanych było 153 osoby bezrobotne, w tym: 85 kobiet oraz 68 mężczyzn. Na przestrzeni lat 2020-2023 zmalała ogólna liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych. W 2020 roku zarejestrowano najwięcej osób bezrobotnych oraz osób długotrwale bezrobotnych.

Tabela 15. Stan bezrobocia rejestrowanego w latach 2019-2023

Stan bezrobocia	
bezrobotni zarejestrowani ogółem:	
rok 2019	240 osób
rok 2020	302 osoby
rok 2021	230 osób
rok 2022	179 osób
rok 2023	153 osoby
kobiety	
rok 2019	144 kobiety
rok 2020	173 kobiety
rok 2021	132 kobiety
rok 2022	91 kobiet
rok 2023	85 kobiet
mężczyźni	
rok 2019	96 mężczyzn
rok 2020	129 mężczyzn
rok 2021	98 mężczyzn
rok 2022	88 mężczyzn
rok 2023	68 mężczyzn
osoby długotrwale bezrobotne	
rok 2019	108 osób
rok 2020	136 osób
rok 2021	103 osoby
rok 2022	72 osoby
rok 2023	51 osób

Zgodnie z danymi GOPS w Łodygowicach, na przestrzeni lat 2021-2023 zmalała liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia.

Wykres 11. Rodziny korzystające z pomocy społecznej z powodu bezrobocia

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS w Łodygowicach

Bezdomność

Zdefiniowanie pojęcia bezdomności niewątpliwie nastrocza badaczom coraz to nowszych problemów. Najogólniej, można ją określić jako względnie trwałą sytuację człowieka pozbawionego dachu nad głową albo nieposiadającego własnego mieszkania². Bezdomność wydaje się być szczególnie bolesnym zjawiskiem, gdyż człowiek, którego ona dotyczy, pozostając bez dachu nad głową, funkcjonuje bez przestrzeni, w której może się schronić przed trudnymi życiowymi sytuacjami. Osobie, która ma dom, bardzo trudno zrozumieć bezdomnych, a przecież jest ich coraz więcej. Dzisiaj można ich spotkać w każdym mieście; do niedawna zaś stanowili zjawisko charakterystyczne jedynie dla dużych aglomeracji. Jest to swego rodzaju znak czasu.

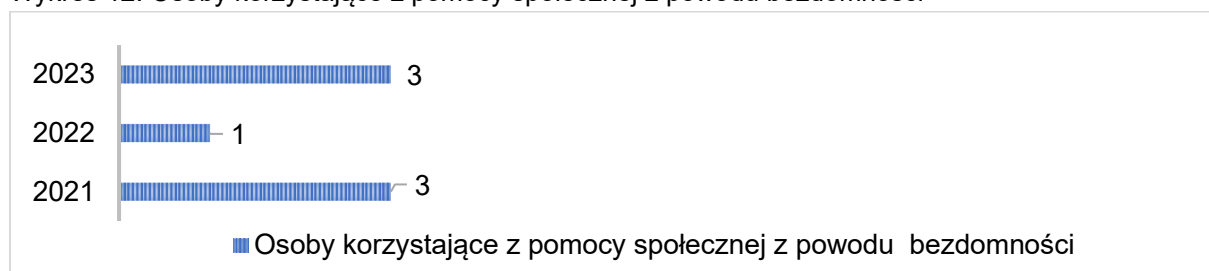
W 2023 r. na terenie gminy Łodygowice zagrożonych bezdomnością były 4 osoby.

Bezdomni mieszkańcy gminy przebywali w następujących miejscach:

- Stowarzyszenie Charytatywne ARKA im. Św. Franciszka z Asyżu w Będzinie,
- Ośrodka Readaptacji w Bielsku-Białej,
- mieszkaniu będącym w dyspozycji gminy Łodygowice.

Zgodnie z danymi GOPS w Łodygowicach, w 2023 roku trzy osoby korzystały z pomocy społecznej z powodu bezdomności.

Wykres 12. Osoby korzystające z pomocy społecznej z powodu bezdomności

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS w Łodygowice

² Porowski. M, Bezdomność – obraz zjawiska i populacji ludzi bezdomnych, [w:] Pedagogika społeczna: człowiek w zmieniającym się świecie, red. T. Pilch, I. Lepalczyk, Żak, Warszawa 1995, s. 433–434

Problem uzależnień od substancji psychoaktywnych

Alkoholizm

Według szacunków Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych co ósmy dorosły Polak nie pije w ogóle alkoholu. Ponadto większość osób pijących alkohol spożywa go w sposób, który nie powoduje negatywnych konsekwencji dla nich i dla osób z ich otoczenia. Jednak kilkanaście procent dorosłych Polaków spożywa alkohol problemowo. Szacuje się, że w grupie tej znajduje się ok. 900 tys. osób uzależnionych oraz ponad 2 mln osób pijących alkohol ryzykownie lub szkodliwie. Należy podkreślić, że grupa osób najwięcej pijących, stanowiąca 9% ogólnej liczby osób konsumujących alkohol, spożywa aż 43% całego wypijanego alkoholu³.

Konkretna liczba osób uzależnionych od alkoholu jest trudna do ustalenia. Posługując się danymi szacunkowymi Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych można natomiast określić przybliżoną liczbę osób wśród danej populacji, u których mogą występować różne kategorie problemów alkoholowych.

Tabela 16. Populacje osób, u których występują różne kategorie problemów alkoholowych

Populacje osób, u których występują różne kategorie problemów alkoholowych (dane szacunkowe) dla Polski 37,75 mln mieszkańców oraz Gminy Łodygowice 15 259 mieszkańców	
Liczba osób uzależnionych od alkoholu	Polska: ok. 2% populacji
	Gmina Łodygowice ok. 305 osób
Dorośli żyjący w otoczeniu alkoholika (współmałżonkowie, rodzice)	Polska: ok. 4% populacji
	Gmina Łodygowice: ok. 610 osób
Dzieci wychowujące się w rodzinach alkoholików	Polska: ok. 4% populacji
	Gmina Łodygowice: ok. 610 osób
Osoby pijące szkodliwie	Polska: 5-7% populacji
	Gmina Łodygowice: ok. 762 - 1068 osób

³ PARPA - szkody zdrowotne i uzależnienie, picie ryzykowne i szkodliwe

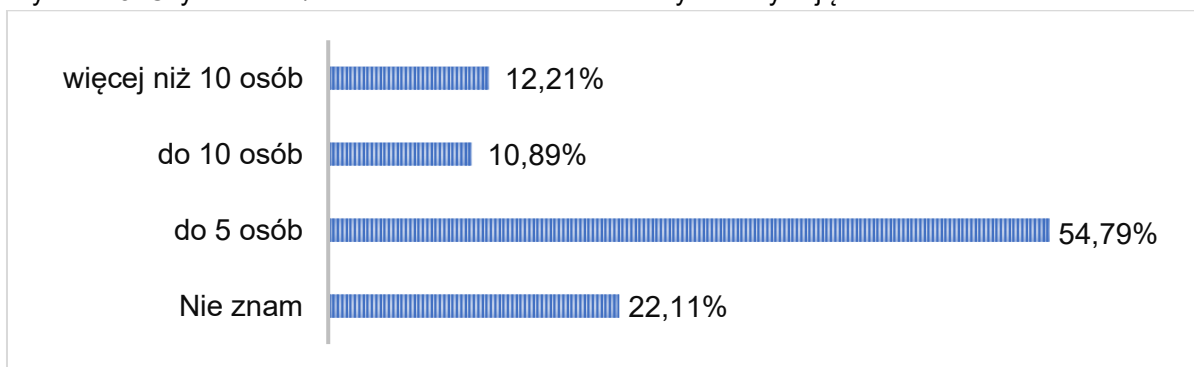
Ofiary przemocy domowej w rodzinach z problemem alkoholowym	Polska: 2/3 osób dorosłych oraz 2/3 dzieci z tych rodzin
	Gmina Łodygowice: ok. 406 osób dorosłych i dzieci

Źródło: PARPA

Dane z przeprowadzonej diagnozy lokalnych zagrożeń społecznych wśród mieszkańców z terenu Gminy Łodygowice wskazują, iż problem alkoholizmu został usytuowany wysoko w hierarchii problemów społecznych. Jak wynika z odpowiedzi, 42,57% badanych postrzega alkoholizm jako problem zauważalny na terenie gminy, a 32,34% uważa, iż są to nieliczne przypadki. Z kolei, 21,12% uważa, że jest to problem bardzo powszechny. Następnie 2,64% uznało, iż ten problem nie występuje na terenie gminy, a pozostałe 1,32% nie wyraziło jednoznacznej opinii w tym zakresie.

Warto zaznaczyć, iż 56,44% uważa, że osoby spożywające alkohol stanowią zagrożenie dla bezpieczeństwa społeczności lokalnej. Co więcej, problem odnotowany został także w odpowiedziach respondentów, gdyż łącznie 77,89% zna osobiście kogoś, kto w ich ocenie nadużywa alkoholu, w tym: 54,79% do 5 takich osób, 10,89% do 10 takich osób, a 12,21% powyżej 10 takich osób. Pozostali ankietowani, tj. 22,11% zaprzeczyli posiadaniu takich znajomości.

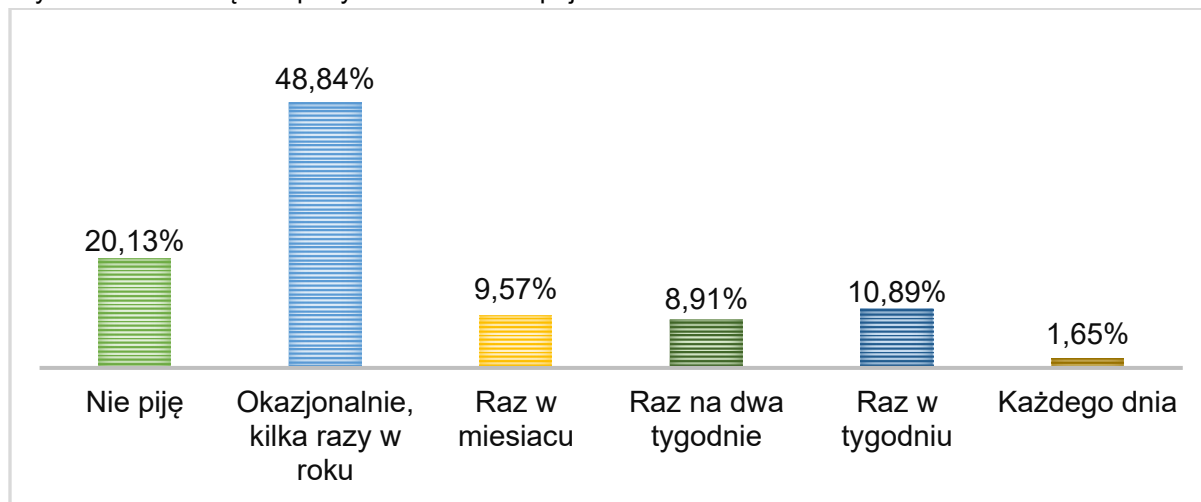
Wykres 13. Czy zna Pani/Pan w swoim środowisku osoby nadużywające alkoholu?

Jak wynika z deklaracji badanych mieszkańców z terenu Gminy Łodygowice, alkohol jest obecny w ich życiu, lecz częstotliwość jego spożywania jest zazwyczaj okazjonalna. Najliczniejsza grupa ankietowanych tj. 48,84% przyznała się do spożywania napojów alkoholowych okazjonalnie, średnio kilka razy w roku. Z kolei, 20,13% zadeklarowało abstynencję, a 10,89% przyznało, iż spożywa alkohol raz w tygodniu. Z kolei, 9,57% przyznało, iż ma to miejsce raz w miesiącu, a 8,91%

spożywa alkohol raz na dwa tygodnie. Pozostałe 1,65% badanych spożywa alkohol każdego dnia. Analizując płeć respondenta, zarówno kobiety, jak i mężczyźni deklarowali najczęściej, iż spożywają alkohol okazjonalnie.

Wykres 14. Jak często spożywa Pani/Pan napoje alkoholowe?

Ponadto, 53,79% ankietowanych potwierdziło, że spotkało się ze zjawiskiem nietrzeźwości wśród kierowców. Nieco niepokojącym jest, iż 14,52% badanych było świadkami spożywania alkoholu przez kobiety w ciąży. Z kolei, łącznie 27,72% badanych przyznało, że spotkało się z przypadkami sprzedaży alkoholu osobom nieletnim.

Z przeprowadzonego badania wynika, iż 31,68% badanych potrafiło samodzielnie wskazać przynajmniej jedną instytucję, która pomaga osobom uzależnionym. Odpowiedzi respondentów wskazywały najczęściej na Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja ds. Rozwiązania Problemów Alkoholowych oraz Punkt Konsultacyjno-Informacyjny. Pozostałe 68,32% przyznało, że nie zna żadnej instytucji na terenie gminy, udzielającej pomocy osobom uzależnionym. W celu poszerzenia wiedzy mieszkańców na temat instytucji działających w obszarze profilaktyki, zasadnym wydaje się więc podjęcie działań informacyjnych w tym zakresie.

Akcentowany przez respondentów problem alkoholizmu wskazuje zatem jednoznacznie na priorytetowy kierunek działań, jaki powinien podejmować samorząd w ramach profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych. Wobec powyższego, zasadne jest podejmowanie działań w celu eliminowania potencjalnych zagrożeń związanych z nadużywaniem alkoholu na terenie gminy. Konieczne jest prowadzenie

działań o charakterze profilaktycznym, szkoleniowym, informacyjnym, a także promującym różne formy zdrowego stylu życia.

Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Dane z działalności Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w latach 2021-2023 wskazują, iż zmalała liczba wniosków o leczenie odwykowe. Ponadto, w 2023 roku zlecono najmniej przeprowadzenia badania przez biegłych sądowych.

Tabela 17. Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Działania GKRPA	Rok	Liczba
posiedzenia GKRPA (ogółem)	rok 2021	12 posiedzeń
	rok 2022	14 posiedzeń
	rok 2023	19 posiedzeń
liczba wezwań/zaproszeń na posiedzenia Komisji	rok 2021	46 wezwania
	rok 2022	75 wezwań
	rok 2023	91 wezwań
kontrole punktów sprzedaży napojów alkoholowych	rok 2021	0 kontroli
	rok 2022	0 kontroli
	rok 2023	0 kontroli
zlecenia przeprowadzenia opinii przez biegłych sądowych	rok 2021	8 zleceń
	rok 2022	8 zleceń
	rok 2023	5 zleceń
wnioski do Sądu w sprawie obowiązku leczenia odwykowego	rok 2021	7 wniosków
	rok 2022	7 wniosków
	rok 2023	1 wniosek
liczba zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych	rok 2021	101 zezwoleń
	rok 2022	98 zezwoleń
	rok 2023	99 zezwoleń
liczba członków Komisji, biorących udział w szkoleniach	rok 2021	5 osób
	rok 2022	6 osób
	rok 2023	6 osób

Punkt Konsultacyjno-Informacyjny

Bezpłatny Punkt Konsultacyjno- Informacyjny w Łodygowicach prowadzony jest przez certyfikowanego terapeutę uzależnień w zakresie konsultacji indywidualnych dla osób uzależnionych i współuzależnionych (Internet, komputer, telefon, hazard, zakupy, pracoholizm, alkohol, narkotyki). W Punkcie pomoc otrzymać mogą osoby uzależnione lub zagrożone uzależnieniem od alkoholu, narkotyków, hazardu, komputera i Internetu, członkowie rodzin osób uzależnionych lub zagrożonych uzależnieniem oraz osoby doświadczające przemocy.

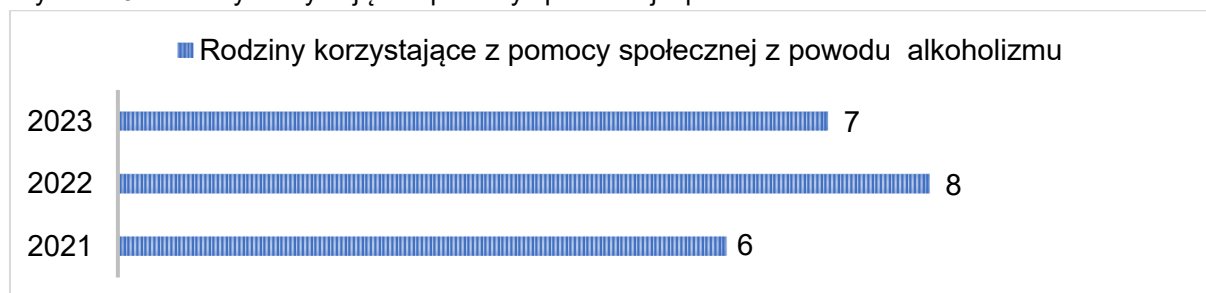
Z danych przekazanych przez GKRPA wynika, iż na przestrzeni lat 2022-2023 wzrosła liczba rodzin korzystających z pomocy Punktu.

Tabela 18. Działalność Punktu Konsultacyjno-Informacyjnego

Punkt Konsultacyjno-Informacyjny	Rok	Liczba
liczba osób korzystających z pomocy Punktu (ogółem)	rok 2021	92 osoby
	rok 2022	70 osób
	rok 2023	119 osób
osoby z problemem alkoholowym	rok 2021	72 osoby
	rok 2022	12 osób
	rok 2023	77 osób

Zgodnie z danymi GOPS w Łodygowicach, na przestrzeni lat 2021-2023 liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu utrzymuje się na zbliżonym poziomie.

Wykres 15. Rodziny korzystające z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS w Łodygowicach

Narkomania

Według danych z lat 2018/2019 odsetek osób, które miały kontakt z narkotykami w ciągu ostatniego roku w Polsce jest kilkunastokrotnie niższy od odsetka osób mających kontakt z alkoholem. Używanie alkoholu w ciągu ostatniego roku odnotowano w Polsce na poziomie 79,9% (badanie z 2018 roku), podczas gdy w przypadku narkotyków odsetek wyniósł 5,4% (dane dla osób w wieku 15-64 lata)⁴.

Dane pozyskane w trakcie diagnozy zagrożeń społecznych wskazują, iż problem narkomanii jest zauważalny na terenie Gminy Łodygowice, jednak są to nieliczne przypadki. Taką odpowiedź zaznaczyło 47,52% badanych mieszkańców. Większość respondentów biorących udział w badaniu nie zna osób zażywających narkotyki (67,66%), jak również miejsc, w których można dokonać zakupu tego rodzaju substancji psychoaktywnych (87,46%).

Do zażywania narkotyków bądź innych substancji odurzających przyznało się łącznie 12,54% badanych, w tym: 8,58% potwierdziło kilkukrotny kontakt, 1,98% przyznało, że był to jednorazowy kontakt i taka sama liczba respondentów sięga po narkotyki raz na jakiś czas. Pozostałe 87,46% badanych zaprzeczyło by kiedykolwiek sięgało po tego typu substancje psychoaktywne.

---

⁴ Krajowe Biuro ds. Przeciwdziałania Narkomanii, Raport o stanie narkomanii w Polsce 2020, Warszawa 2020

Uzależnienia behawioralne

Nieustanny postęp technologiczny, będący imperatywem o sile nieomal równej postępowi biologicznemu, codziennie zmienia otaczającą nas rzeczywistość, kreując nie tylko nowe możliwości, lecz także wyzwania. (...) Takie zjawiska, jak ogólnoświatowa wymiana informacji, stosowanie elektronicznego podpisu, korzystanie z e-bankowości czy niezwykle popularne portale społecznościowe oraz rozrywkowe, prowadzą do wirtualizacji rzeczywistości i „cyfryzacji” ludzkiego życia.⁵

W związku z tym badanym mieszkańcom zadano kilka pytań odnośnie zagrożeń związanych z uzależnieniami behawioralnymi. Najważniejszym problemem wśród dorosłych mieszkańców z terenu Gminy Łodygowice okazał się problem nadmiernego korzystania z telefonu komórkowego. Taką odpowiedź wskazało 50,50% badanych mieszkańców. Kolejno 49,17% mierzy się z siecioletizmem, a 29,37% przyznało, że dotyczy ich pracioletizem. Pozostałe wyniki przedstawia poniższa tabela.

Tabela 19. Czy dostrzega Pan/Pani w swoim zachowaniu problem związany z:

Czy dostrzega Pan/Pani w swoim zachowaniu problem związany z:	Tak
uzależnieniem od pracy (pracioletizem)	29,37%
nadmiernym korzystaniem z telefonu komórkowego (fonioletizem)	50,50%
nadmiernym korzystaniem z Internetu (siecioletizem)	49,17%
nadmiernym korzystaniem z gier komputerowych	18,15%
hazardem	4,62%
nałogowym kupowaniem rzeczy (zakupioletizem)	11,88%
nadmiernym objadaniem się (jedzenioletizem)	14,19%
obsesyjnym przestrzeganiem jedzenia zdrowej żywności (ortoreksja)	9,57%

---

⁵ Wasilewski. J, Zarys definicyjny cyberprzestrzeni [w:] „Przegląd Bezpieczeństwa Wewnętrznego” 2013, nr 9

Ponadto, 34,32% badanych mieszkańców oceniło na poziomie dostatecznym swoją wiedzę na temat uzależnień behawioralnych. Kolejno 32,01% przyznało, iż jest ona dobra, a 15,84% stwierdziło, że ich wiedza w tym zakresie jest niedostateczna. Następnie 8,58% przyznało, iż posiada bardzo dobrą wiedzę w tym temacie, a 9,24% respondentów nie wiedziało jak ustosunkować się do tak zadanego pytania.

W kontekście przywołanych wyżej wyników badań, zaleca się upowszechnianie wiedzy dotyczącej uzależnień behawioralnych, w tym wydawanie/dystrybuowanie materiałów informacyjno- edukacyjnych oraz prowadzenie kampanii społecznych.

Problemy osób starszych, niepełnosprawność i długotrwała choroba

Na terenie Gminy Łodygowice dane demograficzne wskazują na problem starzenia się społeczeństwa. Przede wszystkim zauważalny jest rosnący wskaźnik obciążenia demograficznego na przestrzeni ostatnich lat (z 23,6 w 2020 roku do 25,3 w 2023 roku). Przejawia się on wzrostem liczby ludności w wieku poprodukcyjnym w stosunku do liczby osób w wieku przedprodukcyjnym. Jak wiadomo osoby starsze są bardziej narażone na choroby, co często prowadzi także do niepełnosprawności. Starość wiąże się z niższą aktywnością i sprawnością fizyczną, a w konsekwencji często z marginalizacją osób starszych jako zbiorowości. W związku z tym postępujący proces starzenia się społeczeństwa, wymusza na władzach samorządowych podejmowanie działań zmierzających do redukcji jego skutków.

Tabela 20. Podział mieszkańców ze względu na wiek

Liczba mieszkańców	
ogółem:	
rok 2019	14 567 osób
rok 2020	14 929 osób
rok 2021	15 045 osób
rok 2022	15 189 osób
rok 2023	15 259 osób
osoby w wieku 0-17 lat:	
rok 2019	2 861 osób
rok 2020	3 165 osób
rok 2021	3 219 osób
rok 2022	3 264 osoby
rok 2023	3 262 osoby
osoby w wieku 18-59 lat:	
rok 2019	8 465 osób
rok 2020	8 465 osób
rok 2021	8 480 osób
rok 2022	8 509 osób
rok 2023	8 500 osób

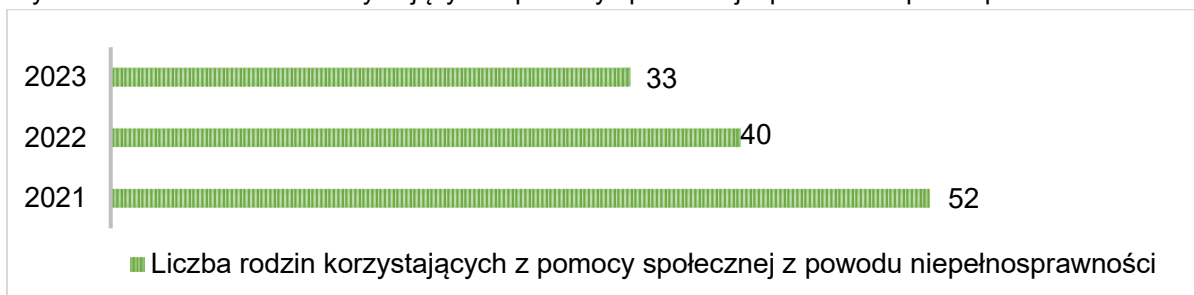
osoby w wieku 60 lat i więcej:	
rok 2019	3 241 osób
rok 2020	3 299 osób
rok 2021	3 346 osób
rok 2022	3 416 osób
rok 2023	3 497 osób

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Prognozy demograficzne (GUS) wskazują na przyspieszenie negatywnych tendencji – do 2030 roku dzieci do 14 roku życia ubędzie nawet o 15,4% (ostatnie dwa lata były szczególnie niekorzystne pod względem ujemnego przyrostu naturalnego), a osób w wieku produkcyjnym o blisko 8,2%; przybędzie za to 20,8% osób po 65 roku życia.

Zgodnie z danymi GOPS w Łodygowicach, na przestrzeni lat 2021-2023 zmalała liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z tytułu niepełnosprawności, natomiast liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby w 2022 roku była najniższa.

Wykres 16. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS w Łodygowicach

Wykres 17. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby

Źródło: opracowanie własne na podstawie GOPS w Łodygowicach

Częstotliwość występowania ciężkich i długotrwałych chorób oraz niepełnosprawności, w tym m.in. w związku ze starzeniem się społeczeństwa, pozwala przypuszczać, że w okresie objętym Strategią liczba osób wymagających wsparcia z tytułu chorób i niepełnosprawności będzie wzrastać.

Działania prowadzone na rzecz seniorów oraz osób z niepełnosprawnościami na terenie Gminy Łodygowice:

- Program „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej” - edycja 2023, miał na celu zapewnienie dostępności do usług asystencji osobistej, tj. wsparcia w wykonywaniu codziennych czynności oraz funkcjonowaniu w życiu społecznym osób niepełnosprawnych. Zrealizowano 2 525 godzin usług asystenta dla 9 osób niepełnosprawnych.
- Program „Opieka Wytchnieniowa” - edycja 2023, kierowany był do członków rodzin lub opiekunów, którzy wymagają wsparcia w postaci doraźnej, czasowej przerwy w sprawowaniu bezpośredniej opieki nad dziećmi z orzeczeniem o niepełnosprawności, a także nad osobami posiadającymi orzeczenie znacznym stopniu niepełnosprawności. Zrealizowano 2 215 godzin dla 10 osób niepełnosprawnych (w tym jedno dziecko).
- Korpus Wsparcia Seniorów - celem realizacji przyjętego programu osłonowego jest poprawa bezpieczeństwa oraz możliwości samodzielnego funkcjonowania w miejscu zamieszkania osób starszych powyżej 65 roku życia, samotnie gospodarujących lub mieszkających z osobami bliskimi, które nie są w stanie zapewnić im wystarczającego wsparcia przez dostęp do tzw. „opieki na odległość”. Gmina Łodygowice dysponuje 49 sztukami opasek bezpieczeństwa wraz z usługą teleopieki, które trafiły do osób najbardziej potrzebujących. Z programu w roku 2023 skorzystało 65 mieszkańców.
- Aktywizacja seniorów z terenu Gminy Łodygowice poprzez działania klubu seniora i organizowanie zajęć skierowanych do tej licznej grupy wiekowej. W działającym przy GOK od 2019 roku klubie seniora zarejestrowanych jest ponad 260 osób z Łodygowic, Biernej, Pietrzykowic i Zarzecza.

Usługi świadczone przez Powiatowy Urząd Pracy w Żywcu dla osób z niepełnosprawnościami:

Osoba niepełnosprawna może być zarejestrowana w Powiatowym Urzędzie Pracy jako:

- bezrobotny – to osoba, która posiada ustaloną niepełnosprawność, jednak nie jest uprawniona m.in. do renty z tytułu niezdolności do pracy, renty socjalnej, zasiłku stałego.
- poszukujący pracy – to osoba, która oprócz ustalonej niepełnosprawności jest uprawniona m.in. do renty z tytułu niezdolności do pracy, renty socjalnej, zasiłku stałego.

Osoba posiadająca orzeczenie o stopniu niepełnosprawności lub osoba legitymująca się orzeczeniem o stopniu niepełnosprawności, która jest zdolna do podjęcia zatrudnienia w co najmniej połowie wymiaru czasu pracy, posiadająca status „bezrobotnego” może skorzystać ze wszystkich usług urzędu pracy i instrumentów przewidzianych dla osoby bezrobotnej. Ponadto, osoba niepełnosprawna zarejestrowana w Powiatowym Urzędzie Pracy jako poszukująca pracy niepozostająca w zatrudnieniu może również korzystać na zasadach takich jak bezrobotni z następujących usług lub instrumentów określonych w ustawie o promocji:

- szkoleń,
- stażu,
- prac interwencyjnych,
- przygotowania zawodowego dorosłych,
- badań lekarskich lub psychologicznych, o których mowa w art. 2 ust. 3 ustawy o promocji,
- zwrotu kosztów, o których mowa w art. 45 ust. 1, 2 i 4 ustawy o promocji,
- finansowania kosztów, o których mowa w art. 45 ust. 3 ustawy o promocji,
- studiów podyplomowych,
- szkoleń na podstawie trójstronnych umów szkoleniowych zawieranych pomiędzy starostą, pracodawcą i instytucją szkoleniową,
- bonu na zasiedlenie,
- bonu szkoleniowego,
- bonu stażowego.

Dla osób niepełnosprawnych posiadających status „poszukujących pracy”, a nie pozostających w zatrudnieniu, przewidziane są usługi urzędu pracy i instrumenty finansowane ze środków PFRON. Instrumenty te są adresowane bezpośrednio do osób niepełnosprawnych, jak też do ich pracodawców⁶.

Tabela 21. Instrumenty finansowane ze środków PFRON

<p>Uprawnienia pracodawcy zatrudniającego osobę z orzeczoną stopniem o niepełnosprawności</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Miesięczne dofinansowanie do wynagrodzenia pracownika. • Zwrot kosztów przystosowania stanowiska pracy. • Zwrot kosztów wyposażenia stanowiska pracy. • Zwrot kosztów szkolenia pracownika. • Zwrot kosztów zatrudnienia pracownika pomagającego pracownikowi niepełnosprawnemu w pracy. • Zwolnienie z wpłat na PFRON. • Refundacja części wynagrodzenia lub składek na ubezpieczenia społeczne.
<p>Uprawnienia osoby z orzeczoną stopniem o niepełnosprawności zdolnej do pracy, posiadające status „bezrobotnego” lub poszukującego pracy</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Pomoc w znalezieniu zatrudnienia (pośrednictwo pracy). • Możliwość nabycia, uzupełnienia, podniesienia kwalifikacji zawodowych oraz zdobycia doświadczenia zawodowego (szkolenia, studia podyplomowe, staż). • Pomoc w wyborze odpowiedniego miejsca pracy przy uwzględnieniu predyspozycji zawodowych i możliwości zdrowotnych oraz wymagań w danym środowisku pracy (doradcy zawodowego).

⁶ Powiatowy Urząd Pracy w Żywcu - informacje dla osób z niepełnosprawnościami

Osoby niepełnosprawne podejmujące i prowadzące działalność gospodarczą lub rolniczą	<ul style="list-style-type: none"> • Wsparcie finansowe na podjęcie działalności gospodarczej, rolniczej albo wniesienie wkładu do spółdzielni socjalnej. • Dofinansowanie do oprocentowania kredytu bankowego. • Refundacja składek ZUS.
---	--

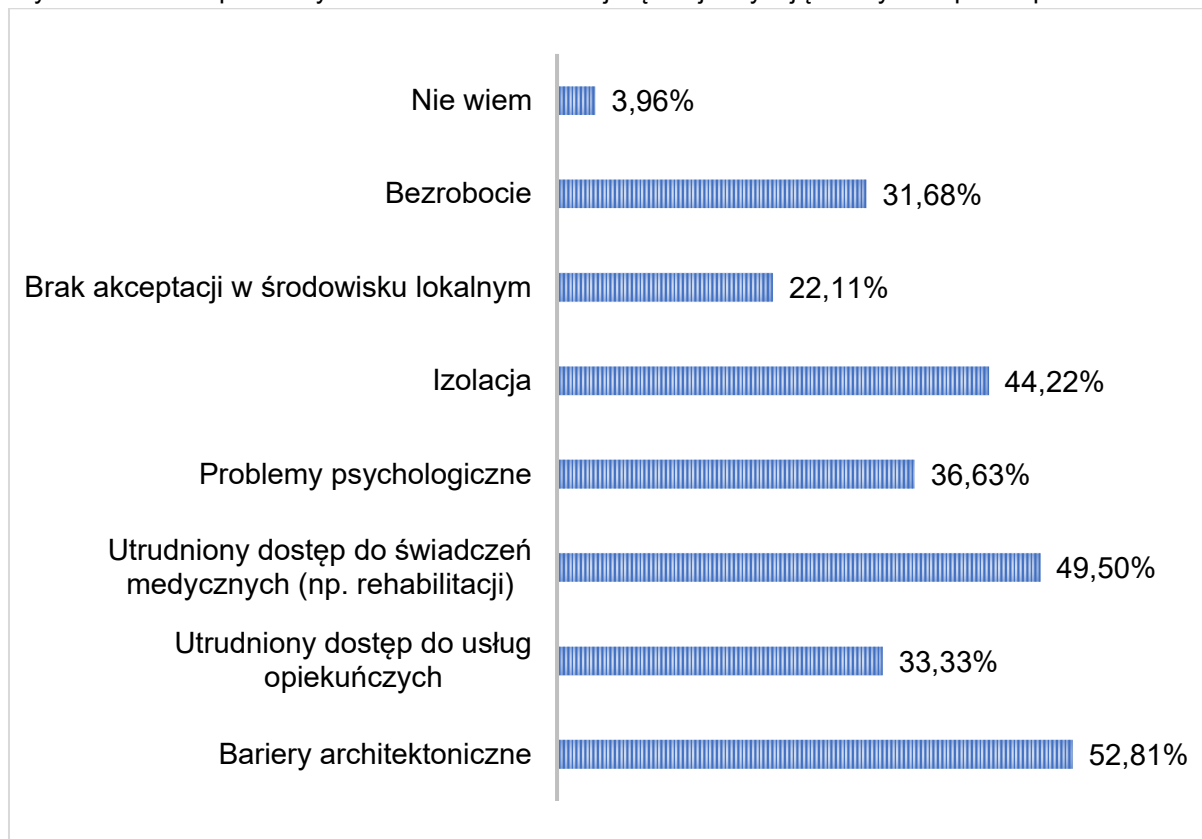
Pracownicy GOPS uczestniczący w badaniu ankietowym wymienili kilka problemów odnoszących się do osób z niepełnosprawnościami, które dostrzegają w trakcie swojej pracy. Wskazano na bariery architektoniczne, izolację, niskie dochody, brak wsparcia w odniesieniu do potrzeb dzieci niepełnosprawnych w szkołach problemy z otrzymaniem w szkole nauczyciela wspierającego, pomocy psychologicznej oraz ograniczony dostęp do lekarzy i rehabilitacji. Według 50,00% badanych pracowników GOPS oferta pomocy osobom z niepełnosprawnościami (pomoc, wsparcie, usługi opiekuńcze) jest wystarczająca, natomiast 35,72% miało odmienne zdanie w tym temacie. Pozostałe 14,29% nie wyraziło opinii w tym temacie.

Z kolei wśród problemów dotyczących osób starszych pracownicy GOPS wymieniali najczęściej samotność, problemy zdrowotne, ubóstwo, problemy komunikacyjne związane z przemieszczaniem się oraz brak wsparcia ze strony rodziny. Według 57,14% badanych pracowników GOPS oferta pomocy osobom starszym (pomoc, wsparcie, usługi opiekuńcze) jest wystarczająca, natomiast 35,72% miało odmienne zdanie w tym temacie. Pozostałe 7,14% nie wyraziło opinii w tym temacie.

W trakcie badania ankietowego przeprowadzonego wśród dorosłych mieszkańców z terenu Gminy Łodygowice wskazano kilka problemów, które ich zdaniem najbardziej dotyczą osoby z niepełnosprawnościami. I tak, 52,81% badanych wskazało na bariery architektoniczne, a 49,50% na utrudniony dostęp do świadczeń medycznych (np. rehabilitacji). Z kolei, 44,22% zaznaczyło izolację, a 36,63% problemy psychologiczne. Następnie 33,33% wskazało na utrudniony dostęp do usług opiekuńczych, a 31,68% na bezrobocie. Następnie 22,11% zaznaczyło brak akceptacji w środowisku lokalnym, a pozostałe 3,96% ankietowanych nie potrafiło udzielić odpowiedzi na tak zadane pytanie.

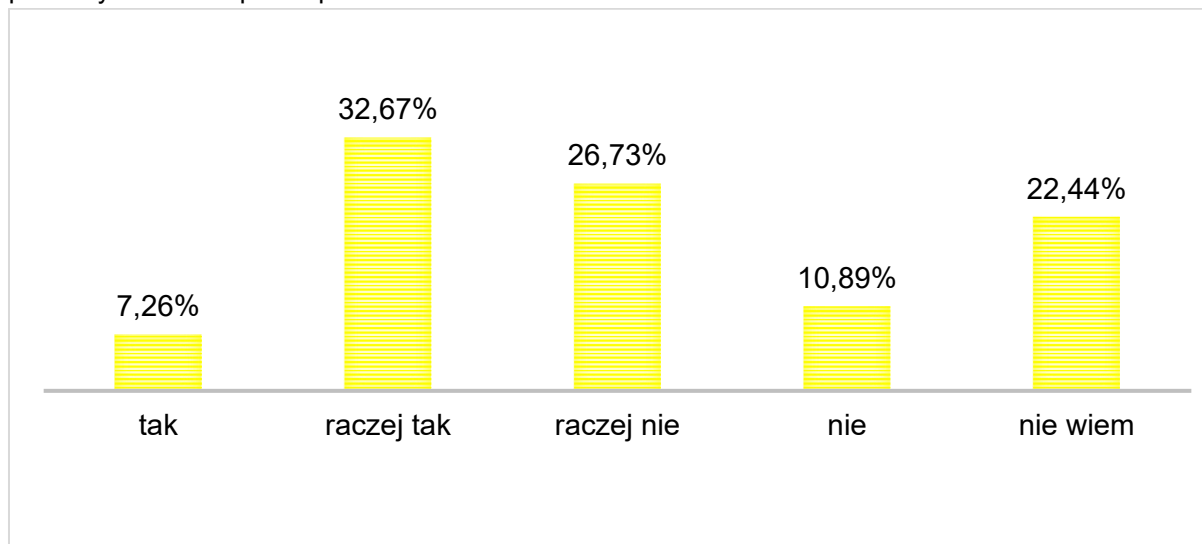
Wykres poniżej przedstawia rozkład poszczególnych odpowiedzi respondentów. Każdy z ankietowanych mógł zaznaczyć dowolną liczbę odpowiedzi, stąd suma jest większa niż 100%.

Wykres 18. Jakie problemy Pani/Pana zdaniem najczęściej dotyczą osoby z niepełnosprawnościami?

Ponadto, łącznie 39,93% badanych mieszkańców przyznało, że działania podejmowane na terenie Gminy uwzględniają potrzeb osób z niepełnosprawnościami, a 37,62% stwierdziło, iż takie potrzeby są raczej nie uwzględniane. Pozostałe 22,44% nie wyraziło jednoznacznej opinii w tym zakresie.

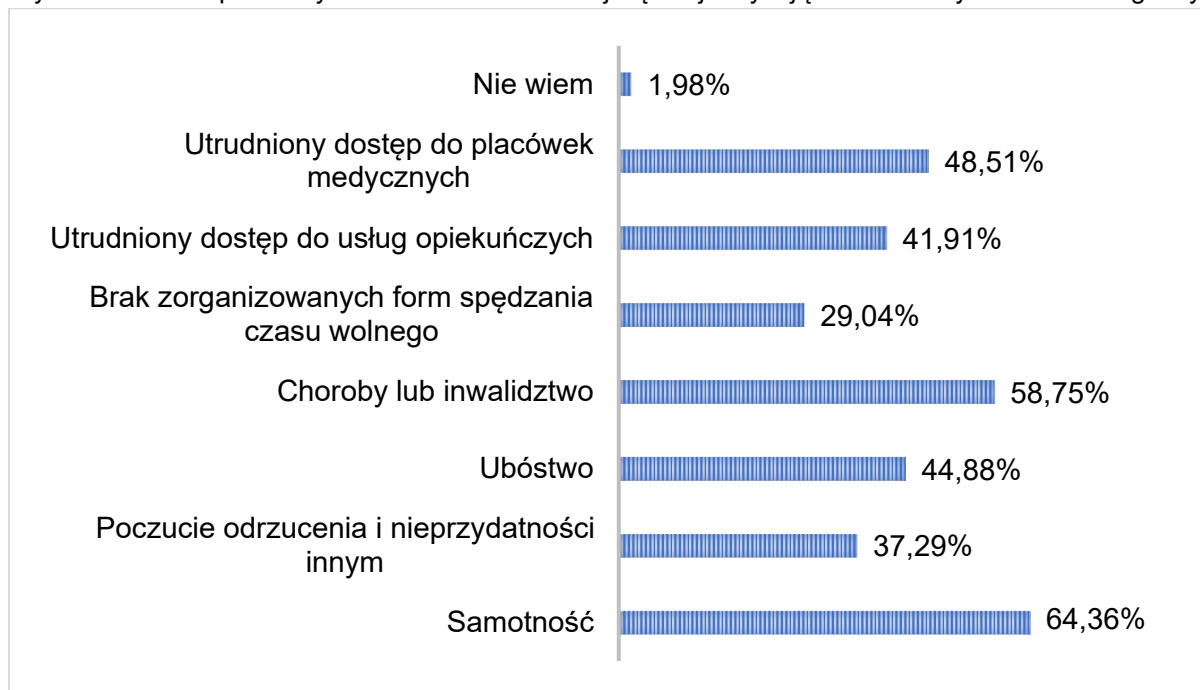
Wykres 19. Czy Pani/Pana zdaniem w działaniach realizowanych na terenie gminy uwzględnia się potrzeby osób z niepełnosprawnościami?

W trakcie ankietyzacji dorosłych mieszkańców poruszono także problematykę dotyczącą osób starszych. Wśród kluczowych problemów dotyczących seniorów respondenci wskazywali najczęściej samotność (64,36%), choroby lub inwalidztwo (58,75%), utrudniony dostęp do placówek medycznych (48,51%), ubóstwo (44,88%) oraz utrudniony dostęp do usług opiekuńczych (41,91%). Zwrócono również uwagę na poczucie odrzucenia i nieprzydatności innym (37,29%) oraz brak zorganizowanych form spędzania czasu wolnego (29,04%).

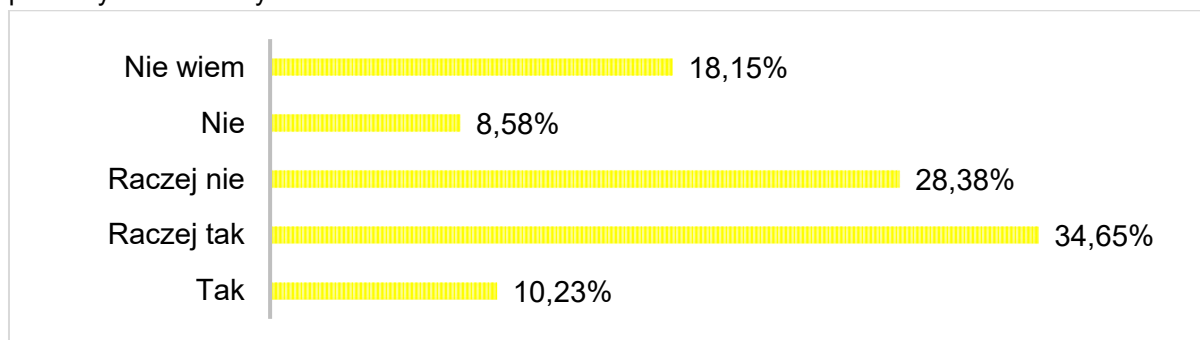
Wykres poniżej przedstawia rozkład poszczególnych odpowiedzi respondentów. Każdy z ankietowanych mógł zaznaczyć dowolną liczbę odpowiedzi, stąd suma jest większa niż 100%.

Wykres 20. Jakie problemy Pani/Pana zdaniem najczęściej dotyczą osób starszych na terenie gminy?

Ponadto, 34,65% ankietowanych przyznało, że działania podejmowane na terenie Gminy Łodygowice raczej uwzględniają potrzeby osób starszych. Z kolei, 28,38% wyraziło zdanie przeciwne w tym temacie. Następnie 10,23% przyznało, iż takie potrzeby są zdecydowanie uwzględniane, a 8,58% miało odmienne zdanie. Pozostałe 18,15% nie udzieliło jednoznacznej odpowiedzi.

Wykres 21. Czy Pani/Pana zdaniem w działaniach realizowanych na terenie gminy uwzględnia się potrzeby osób starszych?

Ubóstwo

Ubóstwo jest jednym z najważniejszych i najbardziej złożonych problemów społecznych. Jest też ściśle powiązane z zagadnieniami marginalizacji i wykluczenia społecznego. Ubóstwo gospodarstw domowych w sposób szczególny uderza w wychowujące się w nich dzieci, ponieważ ogranicza i zagraża ich prawidłowemu rozwojowi i socjalizacji. Ubóstwo staje się poważnym problemem społecznym wtedy, gdy dotyczy znacznej części społeczeństwa. Skutki biedy nie rozciągają się jedynie na jednostki nią doświadczane, ale również - zwłaszcza w sytuacji jej trwałości i pokaźnego zasięgu - na resztę społeczeństwa, w tym również na tę dobrze sytuowaną pod względem materialnym. Rodzi ona bowiem wiele niekorzystnych zjawisk, począwszy od degradacji biologicznej i społecznej ubogich oraz ich rodzin, a skończywszy na zachowaniach patologicznych takich jak np. alkoholizm, narkomania oraz przestępczość.

Ustawa o pomocy społecznej nie zawiera w swojej treści wyjaśnienia pojęcia ubóstwa. Wywnioskować można z niej, że ubóstwem jest posiadanie dochodu uprawniającego do otrzymania pomocy społecznej, a zatem każda rodzina, w której dochód na osobę nie przekracza określonego kryterium dochodowego oraz każda osoba samotnie gospodarująca, której dochód nie przekracza określonego kryterium dochodowego, żyją w ubóstwie.

Aby jednak uzyskać pomoc społeczną, oprócz ubóstwa w sytuacji życiowej wnioskodawcy musi wystąpić również co najmniej jedna z następujących okoliczności: sieroctwo, bezdomność, bezrobocie, niepełnosprawność, długotrwała lub ciężka choroba, przemoc domowa, potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi, potrzeba ochrony macierzyństwa lub wielodzietności, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, trudność w integracji cudzoziemców, trudność w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego, alkoholizm lub narkomania, zdarzenie losowe i sytuacja kryzysowa, klęska żywiołowa lub ekologiczna lub inne okoliczności.

W 2023 r. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Łodygowicach kontynuował realizację wieloletniego programu wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023. Strategicznym celem

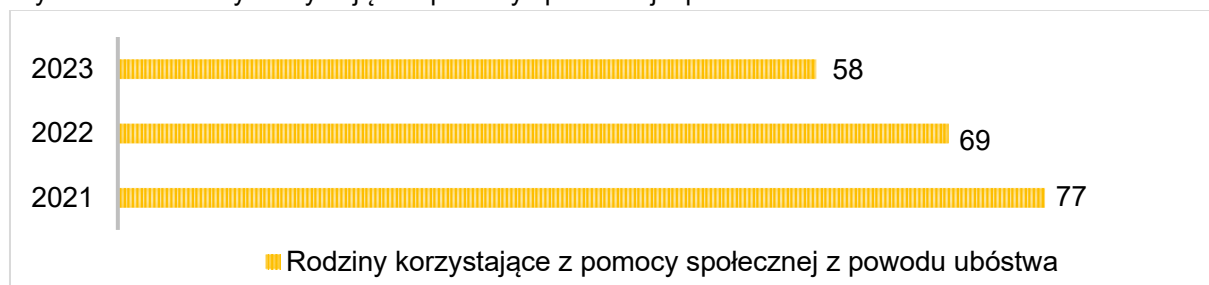
programu jest ograniczenie zjawiska niedożywienia dzieci i młodzieży z rodzin o niskich dochodach lub znajdujących się w trudnej sytuacji finansowej i życiowej. W ramach ww. programu objęto pomocą 20 dzieci.

GOPS w Łodygowicach w 2013 roku realizował Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa w Podprogramie 2021 Plus do września 2023 oraz Program Fundusze Europejskie na Pomoc Żywnościową 2021 do 2027 roku. GOPS na zasadzie zawartej umowy, współpracował z Caritasem Diecezji Bielsko-Żywieckiej. Rola pracowników Ośrodka polegała na promowaniu idei i zasad Programu oraz wydawaniu skierowań do punktu odbioru żywności. W okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2023 roku wydano skierowania dla 56 rodzin, łącznie 136 osób.

W ramach działalności pozafinansowej GOPS podejmował działania tj.: ogólnopolska akcja „Szlachetna Paczka” oraz pośrednictwo w przekazaniu mebli, odzieży i sprzętu gospodarstwa domowego.

Zgodnie z danymi GOPS w Łodygowicach, na przestrzeni lat 2021-2023 zmalała liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa.

Wykres 22. Rodziny korzystające z pomocy społecznej z powodu ubóstwa

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS w Łodygowicach

Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego

W prawidłowo funkcjonującej rodzinie dziecko poznaje właściwe wartości i przygotowuje się do pełnienia ról społecznych. Niestety w dzisiejszych trudnych czasach rodzina narażona jest na szereg negatywnych zjawisk, które wpływają w większym lub mniejszym stopniu na jej dezorganizację. Wzrastające bezrobocie, wzrost bezdomności, zakresu ubóstwa społecznego oraz patologii społecznej stwarza zagrożenie dla funkcjonalności rodziny. Co za tym idzie, dysfunkcyjny dom rodzinny stanowi źródło frustracji, co w konsekwencji może zaburzać jego rozwój biopsychiczny i społeczny. Dysfunkcyjność w tym aspekcie może obejmować niepowodzenia w realizacji zadań wychowawczych, kryzys małżeński oraz niepowodzenia związane z niezaspokajaniem potrzeb dziecka⁷.

Rolą rodziny jest zapewnienie dziecku opieki, gdyż z racji wieku nie jest ono w stanie samodzielnie sobie jej zapewnić oraz jego wychowanie w celu przygotowania dziecka do życia w społeczeństwie. Rodzina jednak nie zawsze prawidłowo wykonuje powyższe zadania, przepisy ustawy o pomocy społecznej wskazują zwłaszcza na rodziny niepełne i wielodzietne. Bezradność występować może także w kwestii prowadzenia gospodarstwa domowego – problem z zapewnieniem żywności, odzieży, mieszkania itp. Bezradności tej nie należy jednak mylić z problemem posiadania przez rodzinę niewystarczających środków finansowych na zabezpieczenie tych potrzeb, gdyż w tym wypadku niezaspokojenie ich nie musi występować w parze z nieprawidłowym pełnieniem funkcji opiekuńczo-wychowawczych. O bezradności w prowadzeniu gospodarstwa domowego powinno mówić się w odniesieniu do rodzin, które posiadają wystarczające środki finansowe na zabezpieczenie podstawowych potrzeb, lecz środkami tymi dysponują w nieodpowiedni sposób.

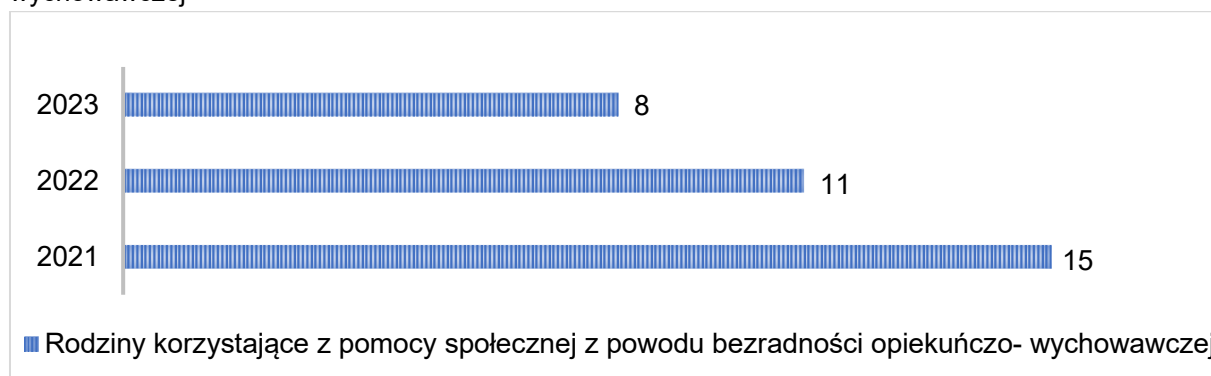
⁷ Miśkowicz. M, Problemy współczesnej rodziny w dobie promowania wartości prorodzinnych, Łódź 2013

Zadania w zakresie wspierania rodzin borykających się z trudnościami w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych realizowane są w oparciu o ustawę z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej udzielane jest wsparcie w postaci usług asystenta rodziny. W 2023 roku asystenturą objęto 12 rodzin, w tym 15 małoletnich dzieci. Również wsparciem asystenta rodziny objęte jest dziecko z pieczy zastępczej. W pieczy zastępczej umieszczone zostało jedno dziecko. W 2023 roku Ośrodek Pomocy Społecznej w Łodygowicach zatrudniał 1 asystenta rodziny.

Analizując szczegółowe dane GOPS w Łodygowicach z trzech ostatnich lat można zauważyć, iż zmalała liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu bezradności opiekuńczo-wychowawczej.

Wykres 23. Rodziny korzystające z pomocy społecznej z powodu bezradności opiekuńczo-wychowawczej

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS w Łodygowicach

Odpowiedzi pozyskane w trakcie ankietyzacji przeprowadzonej wśród pracowników GOPS wskazują, iż przyczyną bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych jest najczęściej niski poziom umiejętności wychowawczych, uzależnienia oraz przemoc domowa, a kolejno niepełna rodzina i niepełnosprawność/długotrwała choroba. Pojawiły się również odpowiedzi wskazujące na niskie dochody i ubóstwo.

Przemoc domowa

Pojęcie przemocy domowej jest bardzo obszerne i obejmuje wiele płaszczyzn. Jedną z definicji przemocy podaje ustawa z 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej. W świetle przepisu art. 2 ust. 1 o przeciwdziałaniu przemocy domowej, przemoc domową należy rozumieć jako: „jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności:

- a) narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia,
- b) naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną,
- c) powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę,
- d) ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków, finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej,
- e) istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej”.

Przez osobę doznającą przemocy domowej należy rozumieć:

- małżonka, także w przypadku gdy małżeństwo ustało lub zostało unieważnione, oraz jego wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków,
- wstępnych i zstępnych oraz ich małżonków,
- rodzeństwo oraz ich wstępnych, zstępnych i ich małżonków,
- osobę pozostającą w stosunku przysposobienia i jej małżonka oraz ich wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków,
- osobę pozostającą obecnie lub w przeszłości we wspólnym pożyciu oraz jej wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków,
- osobę wspólnie zamieszkującą i gospodarującą oraz jej wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków,
- osobę pozostającą obecnie lub w przeszłości w trwałej relacji uczuciowej lub fizycznej niezależnie od wspólnego zamieszkiwania i gospodarowania,
- małoletniego,

- wobec których stosowana jest przemoc domowa⁸.

Rodzaje przemocy:

- fizyczna - naruszanie nietykalności fizycznej,
- psychiczna - naruszenie godności osobistej,
- seksualna - naruszenie intymności,
- ekonomiczna - naruszenie własności,
- zaniedbanie - naruszenie obowiązku do opieki ze strony osób bliskich.

Wszystkie powyższe formy przemocy wzajemnie się uzupełniają i przenikają, a każda z nich powoduje określone szkody na zdrowiu fizycznym oraz psychicznym, wywołując cierpienie i krzywdy moralne u osób, które ich doznają. Stosowanie przemocy prowadzi w konsekwencji do niskiej samooceny, poczucia bezsilności i bezradności, ciągłego niepokoju, depresji oraz chorób związanych ze stresem. Szczególnie drastyczne skutki zauważa się u dzieci, gdyż krzywdzenie może zaburzyć ich funkcjonowanie we wszystkich dziedzinach życia. Należy pamiętać, że nie ma jednej przyczyny przemocy domowej. Do przemocy dochodzi w wyniku współwystępowania i interakcji (wzajemnego oddziaływania na siebie) różnych czynników: społecznych, kulturowych i psychologicznych. Można mówić o elementach ryzyka, które zwiększają prawdopodobieństwo pojawienia się przemocy domowej, ale nie można stwierdzić, że są jej przyczyną.

Ważnym elementem systemu wsparcia rodziny jest działanie na terenie Gminy Łodygowice Zespołu Interdyscyplinarnego. Zespół m.in. diagnozuje zjawisko przemocy domowej, podejmuje działania w środowiskach zagrożonych przemocą mające na celu przeciwdziałanie temu zjawisku oraz przeprowadza interwencje w środowisku dotkniętym przemocą. Opracowuje i realizuje indywidualne plany

---

⁸ Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej

pomocy, inicjuje działania w stosunku do osób stosujących przemoc, a następnie monitoruje sytuacje w tych rodzinach.

Problem przemocy ma silny związek z zaburzeniami prawidłowej komunikacji w rodzinie oraz dysfunkcją procesu wychowawczego. W rodzinach dotkniętych zjawiskiem przemocy dość istotnym czynnikiem była również trudna sytuacja socjalna rodzin.

Działalność Zespołu Interdyscyplinarnego

Analizując dane przekazane przez GOPS w Łodygowicach można zauważyć, iż na przestrzeni lat 2021-2022 wzrosła liczba rodzin objętych pomocą Zespołu Interdyscyplinarnego, natomiast w latach 2022-2023 pozostaje na takich samym poziomie.

Działalność Zespołu Interdyscyplinarnego w latach 2021-2023:

Liczba posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego:

- rok 2021: 5 posiedzeń,
- rok 2022: 5 posiedzeń,
- rok 2023: 4 posiedzenia.

Liczba utworzonych grup diagnostyczno-pomocowych:

- rok 2021: 17 grup,
- rok 2022: 30 grup
- rok 2023: 32 grupy.

Liczba posiedzeń grup diagnostyczno-pomocowych:

- rok 2021: 51 posiedzeń,
- rok 2022: 62 posiedzenia,
- rok 2023: 47 posiedzeń.

Liczba rodzin objętych pomocą grup diagnostyczno-pomocowych:

- rok 2021: 47 rodzin,
- rok 2022: 56 rodzin,
- rok 2023: 56 rodzin.

Liczba kobiet objętych pomocą grup diagnostyczno-pomocowych :

- rok 2021: 29 kobiet,
- rok 2022: 33 kobiety,
- rok 2023: 33 kobiety.

Liczba mężczyzn objętych pomocą grup diagnostyczno-pomocowych:

- rok 2021: 4 mężczyzn,
- rok 2022: 5 mężczyzn,
- rok 2023: 5 mężczyzn.

Liczba dzieci objętych pomocą grup diagnostyczno-pomocowych:

- rok 2021: 14 dzieci,
- rok 2022: 18 dzieci,
- rok 2023: 18 dzieci.

Tabela 22. W związku z procedurą „Niebieska Karta”

W związku z procedurą „Niebieska Karta”		
Wpłynęło ogółem:	Rok 2021	17
	Rok 2022	30
	Rok 2023	32
Wpłynęło z Ośrodka Pomocy Społecznej	Rok 2021	5
	Rok 2022	5
	Rok 2023	8
Wpłynęło z Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	Rok 2021	0
	Rok 2022	1
	Rok 2023	0
Wpłynęło z Placówek Służby Zdrowia	Rok 2021	0
	Rok 2022	0
	Rok 2023	0

Wpłynęło z Policji	Rok 2021	11
	Rok 2022	24
	Rok 2023	21
Wpłynęło z placówek oświatowych	Rok 2021	0
	Rok 2022	0
	Rok 2023	2
Wpłynęło z innego ośrodka pomocy społecznej	Rok 2021	1
	Rok 2022	0
	Rok 2023	1

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS w Łodygowicach

W 2023 roku do Zespołu Interdyscyplinarnego wpłynęły 32 „Niebieskie Karty” dotyczących podejrzenia stosowania przemocy domowej. Liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskiej Karty” była najwyższa w 2023 roku. Ponadto, w 2023 roku liczba zakończonych procedur była najniższa.

Procedura „Niebieskie Karty” w latach 2021-2023:

Liczba sporządzonych formularzy „Niebieska Karta-A” przez pracowników socjalnych wszczynających procedurę:

- rok 2021: 5 formularzy,
- rok 2022: 5 formularzy,
- rok 2023: 8 formularzy.

Liczba sporządzonych formularzy „Niebieska Karta-C” przez członków Zespołu Interdyscyplinarnego/grup diagnostyczno-pomocowych:

- rok 2021: 17 formularzy,
- rok 2022: 30 formularzy,
- rok 2023: 32 formularze.

Liczba sporządzonych formularzy „Niebieska Karta-D” przez członków Zespołu Interdyscyplinarnego/grup diagnostyczno-pomocowych:

- rok 2021: 17 formularzy,
- rok 2022: 30 formularzy,
- rok 2023: 32 formularze.

Liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty”:

- rok 2021: 17 rodzin,
- rok 2022: 30 rodzin,
- rok 2023: 32 rodziny.

Liczba rodzin, wobec których wszczęto procedurę „Niebieskie Karty” w danym roku:

- rok 2021: 17 rodzin,
- rok 2022: 30 rodzin,
- rok 2023: 32 rodziny.

Liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty” w przypadku ustania przemocy domowej i uzasadnionego przypuszczenia o zaprzestaniu dalszego stosowania przemocy domowej:

- rok 2021: 17 zakończonych procedur,
- rok 2022: 30 zakończonych procedur,
- rok 2023: 13 zakończonych procedur.

Tabela 23. Udzielanie pomocy i wsparcia osobom dotkniętym przemocą domową

Udzielanie pomocy i wsparcia osobom dotkniętym przemocą domową	2021 rok	2022 rok	2023 rok
liczba osób dotkniętych przemocą domową (ogółem), w tym:	47	56	56
kobiety	29	33	33
mężczyźni	4	5	5
dzieci	14	18	18
Liczba osób objętych pomocą w formie poradnictwa, w tym:			
psychologicznego	30	45	38
prawnego	5	2	9
socjalnego	45	57	52

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS w Łodygowicach

W 2023 roku odnotowano największą liczbę osób doznających przemocy domowej.

Tabela 24. Liczba zdarzeń związanych z przemocą domową

Liczba zdarzeń związanych z przemocą domową:	2021 rok	2022 rok	2023 rok
Liczba osób doznających przemocy domowej (ogółem), w tym:	17	30	32
Kobiety	9	21	19
Mężczyźni	8	9	9
Małoletni do 13 r.ż.	0	0	4
Nieletni w przedziale 13-18 lat	0	0	0
Liczba osób stosujących przemoc domową (ogółem), w tym:	17	30	28
Kobiety	8	9	9
Mężczyźni	9	21	19
Nieletni	0	0	0
Liczba osób stosujących przemoc domową pod wpływem alkoholu (ogółem), w tym:	7	10	9
Kobiety	3	3	5
Mężczyźni	4	7	4
Nieletni	0	0	0
Liczba dzieci obecnych podczas interwencji	5	10	7

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS w Łodygowicach

Liczba wniosków skierowanych do Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w związku z przemocą domową, w której występuje problem uzależnienia od alkoholu:

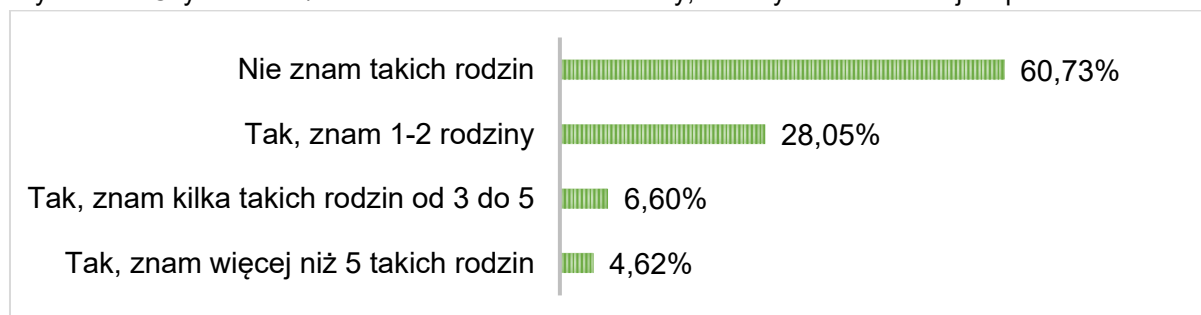
- rok 2021: 5 wniosków,
- rok 2022: 9 wniosków,
- rok 2023: 12 wniosków.

Liczba szkoleń dla pracowników służb zajmujących się realizacją zadań na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej:

- rok 2021: 1 szkolenie,
- rok 2022: 1 szkolenie,
- rok 2023: 1 szkolenie.

Jak wynika z przeprowadzonego badania ankietowego wśród mieszkańców, 28,05% zna 1-2 rodziny, w których stosowana jest przemoc, 6,60% od 3 do 5 takich rodzin, a 4,62% zna ponad 5 takich rodzin. Pozostałe 60,73% badanych przyznało, że w ogóle nie zna takich rodzin.

Wykres 24. Czy zna Pani/Pan w swoim otoczeniu rodziny, w których stosowana jest przemoc?

Respondenci zostali również zapytani czy kiedykolwiek sami doświadczyli przemocy domowej. Zdecydowana większość badanych tj. 82,51% zaprzeczyło by takie zdarzenia miały miejsce. Pozostałe 17,49% potwierdziło natomiast, że doświadczyło przemocy domowej, a osobą stosującą przemoc był najczęściej rodzic oraz mąż lub partner. Kilka osób nie wskazało osób, które wobec nich stosowały przemoc.

Jak wynika z pozyskanych danych, zdecydowana większość mieszkańców nie popiera stosowania kar fizycznych i surowego traktowania dzieci, gdyż 64,69% badanych wyraziło zdanie, że tego typu kary zdecydowanie nie stanowią dobrej metody wychowawczej. Kolejno 20,79% stwierdziło, że stosowanie kar cielesnych jest dopuszczalne w sytuacji kiedy inne metody zawodzą, a 3,30% uznało, że rodzic może karać własne dziecko w dowolny sposób. Pozostałe 11,22% ankietowanych nie potrafiło udzielić jednoznacznej odpowiedzi.

Ostatnie pytanie w tej części dotyczyło znajomości instytucji, które świadczą pomoc dla osób dotkniętych problemem przemocy domowej na terenie gminy. Pozyskane dane wskazują, iż 31,35% ankietowanych zna instytucje pomocowe w swoim środowisku,

a wśród najczęściej wymienianych znalazły się: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej oraz Policja. Pozostałe 68,65% respondentów przyznało się do braku wiedzy w tym zakresie.

PODSUMOWANIE

Opracowanie diagnozy demograficzno-społecznej w procesie tworzenia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych, jest etapem koniecznym i niezbędnym. Na jej podstawie wyznacza się cele strategiczne, cele operacyjne, jak również kierunki skutecznych, długofalowych działań strategicznych, służących rozwiązywaniu zdiagnozowanych problemów społecznych.

Diagnoza sytuacji demograficzno-społecznej na terenie Gminy Łodygowice, obejmuje lata 2019-2023. Problemy społeczne zostały przeanalizowane na podstawie danych gromadzonych przez GUS, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Łodygowicach, Policję, Zespół Interdyscyplinarny, Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz danych pozyskanych w wyniku ankiety dotyczącej lokalnych zagrożeń społecznych, przeprowadzonej w okresie od maja do czerwca 2024 roku.

Z danych przekazanych przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Łodygowicach wynika, iż na przestrzeni lat 2022-2023 zmalała ogólna liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej. Zaobserwowana spadająca liczba osób korzystających ze wsparcia z systemu pomocy społecznej, może świadczyć o poprawie, sytuacji materialno-bytowej rodzin.

Przeprowadzona w oparciu o dane z GOPS analiza problemów, z jakimi borykają się mieszkańcy wskazała, że w 2023 roku były to najczęściej problem ubóstwa, bezrobocia, niepełnosprawności oraz długotrwałej i ciężkiej choroby. Na przestrzeni lat 2019-2023 zmalała ogólna liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych z terenu gminy.

Jak wynika z raportu GUS, zaistniała w marcu 2020 r. sytuacja epidemiczna wpłynęła na ograniczenie działalności podmiotów gospodarki narodowej w dotychczasowej postaci. Przejawiało się to z jednej strony likwidacją miejsc pracy, a z drugiej - otwarciem się pracodawców na formy zatrudnienia pozwalające na zachowanie dystansu społecznego.

Zmiany, które wywołała pandemia są dalej odczuwalne po stronie pracowników, jak i pracodawców w całym kraju. Obecna sytuacja na krajowym rynku pracy dynamicznie się zmienia. Wiąże się to ze szczególną potrzebą monitorowania działań w zakresie

zjawisk zachodzących na rynku pracy, a w szczególności prowadzenia analiz związanych z bezrobociem i prognozowaniem lokalnej sytuacji na rynku pracy.

Struktura wiekowa mieszkańców z terenu Gminy Łodygowice wyraźnie wskazuje na cechy społeczeństwa starzejącego się. Niekorzystne perspektywy związane z migracjami - zwłaszcza ludzi młodych, jak również niekorzystne zmiany w obszarze wartości rodzinnych, co skutkuje niejednokrotnie rozpadem rodziny często wielopokoleniowej. Obserwowane zmiany mają również związek ze zmieniającą się strukturą i funkcjami rodziny. Rodziny, coraz częściej nie są w stanie tak jak do tej pory, zapewnić wystarczającej i odpowiedniej do potrzeb opieki seniorom czy przewlekle chorym członkom rodziny, w miejscu zamieszkania. Podsumowując, należy się spodziewać, że w obliczu zmian demograficznych, polityka społeczna będzie musiała sprostać licznym wyzwaniom.

Ponadto, zarówno pracownicy GOPS oraz ankietowani mieszkańcy dostrzegają wiele problemów z którymi mierzą się w lokalnej społeczności seniorzy oraz osoby z niepełnosprawnościami. Wśród najczęściej wymienianych znalazły się problemy tj.: samotność, ubóstwo, choroby lub inwalidztwo, bariery architektoniczne, izolacja, bezrobocie oraz utrudniony dostęp do świadczeń medycznych, w tym do rehabilitacji.

Dane z przeprowadzonej diagnozy lokalnych zagrożeń społecznych wśród mieszkańców z terenu gminy Łodygowice wskazują, iż problem przemocy został usytuowany najwyżej w hierarchii problemów społecznych. Jego ważność została oceniona na poziomie 4,00. Jak wynika z odpowiedzi, 39,27% badanych zna w swoim otoczeniu rodziny, w których stosowana jest przemoc, a 17,49% doświadczyło przemocy osobiście. Opinie respondentów pozyskane w trakcie ankietyzacji wskazują, że zasadne będzie podjęcie działań profilaktycznych w celu zwiększania świadomości mieszkańców na temat przemocy domowej oraz jej przeciwdziałania. Kolejnymi, zauważalnymi przez mieszkańców problemami na terenie Gminy Łodygowice okazały się: problem z nowymi substancjami psychoaktywnymi (dopalacze) oraz problem alkoholizmu.

Ponadto, badani mieszkańcy najlepiej ocenili ofertę kulturalną, ofertę w zakresie rekreacji i sportu oraz ofertę edukacyjną szkół na terenie Gminy Łodygowice, natomiast najbardziej niezadowoleni są z działań podejmowanych w zakresie

organizacji i zagospodarowania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży oraz oferty opieki zdrowotnej.

Warto zaznaczyć, iż zdecydowana większość badanych mieszkańców oceniła pozytywnie warunki życia na terenie Gminy Łodygowice.

ANALIZA MOCNYCH ORAZ SŁABYCH STRON, SZANS I ZAGROŻEŃ

Analiza SWOT jest efektywną metodą pozwalającą na identyfikację słabych i silnych stron sfery społecznej Gminy Łodygowice oraz szans i zagrożeń, jakie przed nią stoją.

Analiza SWOT składa się z czterech grup czynników:

- mocnych stron (z ang. strenghts) - uwarunkowań wewnętrznych, które stanowią silne strony sfery społecznej i które należy wykorzystać sprzyjając będą jej rozwojowi;
- słabych stron (z ang. weaknesses) - uwarunkowań wewnętrznych, które stanowią słabe strony sfery społecznej i które nie wyeliminowane stanowiąc będą barierę jej rozwoju;
- szans (z ang. opportunities) - uwarunkowań zewnętrznych, które nie są bezpośrednio zależne od zachowania społeczności gminy, ale przy odpowiednio podjętych przez nią działaniach, mogą sprzyjać rozwojowi sfery społecznej Gminy Łodygowice;
- zagrożeń (z ang. threats) - uwarunkowań zewnętrznych, które także nie są bezpośrednio zależne od zachowania społeczności lokalnej, ale które mogą stanowić zagrożenia dla jej rozwoju.

Analiza SWOT jest użytecznym instrumentem pozwalającym na wielowymiarową ocenę aktualnego stanu sfery społecznej Gminy Łodygowice oraz stanowi adekwatny punkt wyjścia do definiowania pożądanych kierunków rozwoju. W ten sposób przedmiotowa analiza ujawnia również obszary wymagające poprawy w funkcjonowaniu gminy, a także wskazuje na niezbędne działania, których podjęcie pomoże osiągnąć ustalone cele strategiczne oraz cele operacyjne.

W analizie SWOT dla Gminy Łodygowice uwzględniono sześć kluczowych obszarów:

- ochrona zdrowia,
- pomoc społeczna,
- rozwiązywanie problemów alkoholowych i narkomanii, uzależnień behawioralnych oraz problemu przemocy,
- rynek pracy,
- edukacja,
- problemy osób starszych oraz niepełnosprawność.

OCHRONA ZDROWIA

Mocne strony

- Relatywnie dobry dostęp do podstawowej opieki medycznej – działalność 2 placówek medycznych.
- Działalność 2 ogólnodostępnych aptek i punktu aptecznego.
- Prowadzenie profilaktycznych programów zdrowotnych na terenie gminy.

Słabe strony

- Niedostatecznie oceniana przez mieszkańców oferta gminy w zakresie opieki zdrowotnej.
- Długie kolejki do lekarzy.
- Ograniczony dostęp do lekarzy specjalistów oraz rehabilitacji.
- Niedostateczna wiedza społeczeństwa na temat profilaktyki i promocji zdrowia.

Szanse

- Wdrażanie unijnych standardów opieki zdrowotnej.
- Podejmowanie działań mających na celu zwiększenie dostępności opieki medycznej dla mieszkańców.
- Dofinansowanie zakupu sprzętu medycznego ze środków Unii Europejskiej.
- Prowadzenie działań profilaktycznych w obszarze zdrowia.

Zagrożenia

- Wyjazdy lekarzy specjalistów za granicę.
- Brak zainteresowania profilaktyką i promocją zdrowia ze strony mieszkańców.
- Zapaść służby zdrowia.

POMOC SPOŁECZNA

Mocne strony

- Działalność Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.
- Współpraca podmiotów realizujących zadania wspomagające pracę GOPS.
- Zaangażowanie pracowników GOPS w działalność na rzecz problematyki społecznej.
- Sprawny system udzielania świadczeń socjalnych.
- Funkcjonowanie Ogólnopolskiej Karty Dużej Rodziny.
- Prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.

Słabe strony

- Nowe zadania ustawowe nakładane na GOPS.
- Brak mieszkań socjalnych.
- Często zmieniające się przepisy prawne, dużo dokumentacji.
- Brak specjalistów kompleksowo zajmujących się rodziną problemową.
- Bierność klientów pomocy społecznej.

Szanse

- Malejąca ogólna liczba rodzin i osób korzystających z pomocy GOPS.
- Zwiększanie kompetencji osób zaangażowanych w realizację zadań w zakresie pomocy społecznej poprzez uczestnictwo w kursach, szkoleniach.
- Prowadzenie działań zapobiegających dysfunkcjom rodzin.
- Efektywna praca socjalna.

Zagrożenia

- Natłok obowiązków, co ogranicza możliwości realizowania pracy w terenie z rodzinami.
- Powiększanie się dysfunkcji rodzinnych.
- Zubożenie społeczeństwa.

ROZWIĄZYWANIE PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH, NARKOMANII, UZALEŻNIEŃ BEHAWIORALNYCH ORAZ PROBLEMU PRZEMOCY

Mocne strony

- Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
- Działalność Punktu Konsultacyjno-Informacyjnego.
- Działalność Zespołu Interdyscyplinarnego.
- Dostęp do stałych środków finansowych na profilaktykę.
- Zapewnienie dostępu do pomocy psychologicznej rodzinom dotkniętym problemami wszelkich uzależnień oraz problemem przemocy domowej.
- Prowadzenie działań w obszarze profilaktyki uzależnień, ze szczególnym uwzględnieniem działalności profilaktycznej wśród dzieci szkolnych i młodzieży poprzez organizację m.in. różnych form spędzania czasu wolnego przez dzieci.
- Zaangażowanie placówek oświatowych w działania profilaktyczne, informacyjne i edukacyjne w obszarze uzależnień oraz przemocy wśród dzieci i młodzieży.

Słabe strony

- Wysoki odsetek znajomości osób w środowisku lokalnym nadużywających alkoholu (dane pozyskane w trakcie badania ankietowego wskazują, że 77,89% ankietowanych mieszkańców zna osoby nadużywające alkoholu).
- Występowanie zjawiska nietrzeźwości wśród kierowców (53,79% badanych mieszkańców potwierdziło takie przypadki).
- Występowanie zjawiska sprzedaży alkoholu nieletnim (27,72% badanych mieszkańców potwierdziło takie przypadki).
- Występowanie problemu narkomanii na terenie gminy.
- Zażywanie substancji psychoaktywnych typu narkotyki (12,54% badanych mieszkańców przyznało się do zażywania narkotyków).
- Występowanie problemu przemocy domowej na terenie gminy (39,27% zna rodziny, w których stosowana jest przemoc).
- Doświadczenie przemocy domowej (17,49% badanych mieszkańców przyznało, iż doświadczyło przemocy).
- Współwystępowanie problemu alkoholizmu oraz przemocy domowej.
- Występowanie problemów związanych z uzależnieniami behawioralnymi, w tym przede wszystkim uzależnienie od telefonu i Internetu.

Szanse

- Zwiększanie kompetencji osób zaangażowanych w realizację zadań w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom oraz przeciwdziałania przemocy domowej poprzez uczestnictwo w kursach, szkoleniach.
- Wzmocniony monitoring sprzedaży alkoholu i papierosów.
- Zwiększanie świadomości rodziców, nauczycieli i sprzedawców napojów alkoholowych na temat uzależnień poprzez uczestnictwo w prelekcjach, szkoleniach, spotkaniach profilaktycznych.
- Zwiększanie świadomości wśród dzieci i młodzieży na temat zagrożeń związanych z uzależnieniami oraz zagrożeń związanych z przemocą poprzez realizację programów, warsztatów profilaktycznych w szkołach.
- Intensyfikacja działań informacyjnych w celu poszerzania wiedzy mieszkańców na temat instytucji pomocowych dla osób uzależnionych i ich rodzin oraz dla osób dotkniętych problemem przemocy.

Zagrożenia

- Brak organizacji pozarządowych działających w obszarze uzależnień.
- Wzrost liczby osób, w stosunku do których istnieje potrzeba podjęcia działań interdyscyplinarnych.
- Postępujący proces cyfryzacji społeczeństwa.

RYNEK PRACY

Mocne strony

- Sprzyjające warunki do prowadzenia działalności gospodarczej.
- Potencjał demograficzny - znaczna liczba osób w wieku produkcyjnym.
- Spadek bezrobocia na lokalnym rynku pracy.
- Dostępność programów aktywizujących dla osób bezrobotnych.
- Efektywna współpraca pomiędzy władzami lokalnymi a organizacjami pozarządowymi, w zakresie przeciwdziałania bezrobociu oraz aktywizacji zawodowej.

Słabe strony

- Niedostateczna liczba przedsiębiorstw oferujących miejsca pracy dla mieszkańców.
- Zjawisko dziedziczenia bezrobocia.
- Słaba oferta pracy dla osób z niepełnosprawnościami.
- Niskie zarobki w stosunku do wysokości świadczeń socjalnych, co często zniechęca do podejmowania zatrudnienia.

Szanse

- Możliwość ograniczania bezrobocia dzięki środkom finansowym z funduszy zewnętrznych (m.in. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej).
- Upowszechnianie ofert pracy, informacji o wolnych miejscach pracy, usługach poradnictwa zawodowego i szkoleniach.
- Rozwój nowych przedsiębiorstw na terenie gminy.

Zagrożenia

- Ogólnopolski (europejski) kryzys gospodarczy - wysoka inflacja, dynamicznie wzrastające ceny.
- Zmniejszająca się dostępność kredytów jako zewnętrznego źródła finansowania różnego rodzaju przedsięwzięć inwestycyjnych.
- Spadek chęci do działania oraz zmian, w przypadku osób długotrwale bezrobotnych.
- Wysokie koszty pracodawców, a co za tym idzie wzrost osób bezrobotnych.

EDUKACJA

Mocne strony

- Zwarta i równomiernie rozłożona sieć placówek przedszkolnych i szkolnych.
- Funkcjonowanie na terenie gminy Klubów dla dzieci od 1 do 3 roku życia
- Dobrze oceniana przez mieszkańców oferta przedszkolna na terenie gminy.
- Dobrze oceniana przez mieszkańców oferta edukacyjna na terenie gminy.
- Dobrze rozwinięta baza sportowa.

Słabe strony

- Ograniczona liczba miejsc w żłobkach i klubach dla dzieci do lat 3.
- Ograniczona oferta zajęć dodatkowych w szkole.

Szanse

- Prowadzenie działań mających na celu podnoszenie poziomu nauczania (szkolenia kadry pedagogicznej, doposażenie placówek oświatowych w pomoce dydaktyczne i edukacyjne).
- Dostosowywanie do potrzeb i oczekiwań dzieci oraz młodzieży oferty spędzania czasu wolnego.

Zagrożenia

- Niż demograficzny wpływający na zmniejszającą się liczbę uczniów w placówkach.
- Spadek poziomu nauczania (m.in. spowodowany kolejną koniecznością wprowadzenia nauki zdalnej).
- Niechęć do kontynuacji nauki po ukończeniu szkoły średniej.

PROBLEMY OSÓB STARSZYCH I NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ

Mocne strony

- Zaangażowanie pracowników GOPS w pomoc osobom starszym oraz osobom z niepełnosprawnościami.
- Dostrzeganie problemów osób starszych i osób z niepełnosprawnościami w środowisku lokalnym.
- Dostępność świadczeń w ramach pomocy społecznej związanych z niepełnosprawnością i długotrwałą chorobą (m.in. zasiłek okresowy, usługi opiekuńcze, zasiłek pielęgnacyjny, świadczenie pielęgnacyjne).
- Funkcjonowanie Klubu Seniora.
- Dobrze oceniane przez badanych mieszkańców działania samorządu terytorialnego na rzecz seniorów.
- Dostępność programów aktywizacji zawodowej i społecznej dla osób z niepełnosprawnościami.

Słabe strony

- Brak ośrodka opieki nad osobami starszymi, niesamodzielnymi i niepełnosprawnymi.
- Istniejące bariery architektoniczne oraz komunikacyjne.
- Wykluczenie społeczne, samotność oraz izolacja.
- Niska aktywizacja zawodowa osób z niepełnosprawnościami, brak miejsc pracy.
- Ograniczony dostęp do lekarzy specjalistów, usług rehabilitacyjnych.
- Utrzymujące się niekorzystne trendy demograficzne, skutkujące starzeniem się społeczeństwa.

Szanse

- Likwidowanie barier architektonicznych.
- Zwiększenie dostępu do usług rehabilitacyjnych oraz opiekuńczych.
- Realizacja programów aktywizacji zawodowej dla osób z niepełnosprawnościami.
- Realizacja projektów, spotkań integracyjnych, angażujących osoby starsze oraz osoby z niepełnosprawnościami w życie społeczne.
- Monitorowanie sytuacji i potrzeb osób starszych oraz osób z niepełnosprawnościami.
- Wzrost świadomości społeczeństwa na temat sytuacji i potrzeb osób z niepełnosprawnościami.

Zagrożenia

- Pogarszanie się stanu zdrowia Polaków i postępujący proces starzenia się społeczeństwa.
- Niskie świadczenia pieniężne związane z niepełnosprawnością.
- Niski poziom kwalifikacji osób z niepełnosprawnościami.
- Izolacja i brak akceptacji osób starszych i osób z niepełnosprawnościami w środowisku lokalnym.

W trakcie badania ankietowego mieszkańcy z terenu Gminy Łodygowice wskazali obszary, w ramach których podejmowane działania lub oferowane przez samorząd terytorialny wsparcie są ich zdaniem najbardziej niezadowolające. Respondenci mieli możliwość wskazania kilku obszarów stąd suma odpowiedzi jest wyższa niż 100,00%.

Najwyższy odsetek badanych wyraził niezadowolenie z działań Gminy Łodygowice w zakresie ochrony zdrowia (49,17%), zapewnienia odpowiedniego poziomu edukacji dzieci i młodzieży (28,05%) oraz zapewnienia odpowiedniej opieki w żłobkach (26,07%). Stosunkowo nisko zostały również ocenione działania ukierunkowane na wsparcie osób starszych (26,79%), pomoc osobom z niepełnosprawnościami (25,00%) oraz na przeciwdziałanie alkoholizmowi (17,86%).

Tabela 25. W jakich Pani/Pana zdaniem obszarach działania podejmowane na terenie gminy bądź oferowane wsparcie są najbardziej niezadowolające?

49,17%	ochrona zdrowia
28,05%	zapewnienie odpowiedniego poziomu edukacji dzieci i młodzieży
26,07%	zapewnienie opieki w żłobkach
22,77%	przeciwdziałanie alkoholizmowi wsparcie osób starszych
18,81%	Zapewnienie opieki przedszkolnej
15,51%	pomoc osobom z niepełnosprawnościami wspieranie rodzin wielodzietnych
14,52%	ograniczanie bezrobocia
13,53%	przeciwdziałanie przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej
12,21%	przeciwdziałanie narkomanii
10,89%	przeciwdziałanie ubóstwu*
6,27%	ochrona macierzyństwa

4,95%	zapobieganie bezdomności zanieczyszczenie powietrza słaba ochrona (słaby monitoring) terenów użyteczności publicznej obszar zagospodarowania przestrzennego
-------	--

WIZJA I MISJA ROZWOJU POLITYKI SPOŁECZNEJ

Określenie wizji w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w obszarze zintegrowanej polityki społecznej, jest elementem pożądanym, pozwalającym na przedstawienie wizerunku samorządu terytorialnego w perspektywie najbliższych lat.

Jest to istotne dla podmiotów zaangażowanych w realizację działań, zmierzających do poprawy jakości życia mieszkańców społeczności lokalnej i rozwiązywania problemów jednostkowych i społecznych. Sprzyja budowaniu relacji, kapitału społecznego i stanowi ważny element polityki społecznej.

Wizja rozwiązywania problemów społecznych dla Gminy Łodygowice została opracowana w oparciu o analizę sytuacji społecznej oraz identyfikację obszarów strategicznych.

Gmina Łodygowice w oparciu o posiadane zasoby dąży do zaspokojenia potrzeb mieszkańców oraz rozwiązywania problemów społecznych poprzez właściwe działania administracji samorządowej, organizacji pozarządowych oraz mieszkańców. Wspierając lokalne inicjatywy dąży do integracji oraz aktywizacji społeczności lokalnej.

Z kolei rolą misji w obszarze zintegrowanej lokalnej polityki społecznej, jest określenie zamierzeń i aspiracji samorządu lokalnego. Wskazanie kierunków działań, jakie będą podejmowane w przyszłości.

Misją Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Łodygowice jest poprawa jakości życia mieszkańców poprzez zapewnienie bezpieczeństwa socjalnego, dążenie do integracji społecznej oraz tworzenie równych szans rozwoju społecznego wszystkim mieszkańcom.

Wypełnienie przyjętej misji jest uwarunkowane realizacją przedstawionych celów strategicznych i operacyjnych oraz kierunków działań.

CELE STRATEGICZNE ORAZ KIERUNKI DZIAŁAŃ

Proces dążenia do realizacji określonych powyżej wizji i misji, wymaga zdefiniowania celów strategicznych projektowanych zmian, celów operacyjnych oraz kierunków niezbędnych działań koniecznych do rozwiązywania najważniejszych zdiagnozowanych problemów społeczności lokalnej. Poniżej zostały one przedstawione w formie tabelarycznej. Do każdego celu operacyjnego wskazano kierunki działań zmierzające do jego realizacji, podmioty realizujące cel, listę wskaźników do monitorowania oraz prognozy zmian wynikające z ich realizacji.

Wskaźniki są narzędziem niezbędnym do weryfikacji efektywności i celowości realizacji poszczególnych działań strategicznych w ramach realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych. Pozwalają zmierzyć postęp w realizacji celów poszczególnych działań oraz stwierdzić czy działania podejmowane są skuteczne i czy przynoszą planowane efekty. Właściwe oszacowanie wartości wskaźników, a w szczególności wskaźników rezultatu jest zadaniem skomplikowanym. Trudno jest, bowiem przewidzieć na etapie przygotowywania dokumentu, jaka będzie sytuacja za kilka lat. Ponadto, realizator nie zawsze ma wpływ na stopień osiągnięcia wskaźnika. Dla wskaźników na wartość początkową wybrano 2023 rok, natomiast na wartość docelową 2030 rok.

CEL STRATEGICZNY 1 - Wsparcie rodziny

1.1 Pomoc rodzinom niewydolnym wychowawczo oraz opieka nad dzieckiem

KIERUNKI DZIAŁANIA:

- 1.1.1 Promowanie prawidłowego modelu rodziny;
- 1.1.2 Zapewnienie rodzinom przeżywającym trudności opiekuńczo-wychowawcze, pomocy asystenta rodziny;
- 1.1.3 Praca socjalna w rodzinach wychowujących dzieci;
- 1.1.4 Udzielanie wsparcia rodzinom będącym w trudnej sytuacji materialnej z systemu pomocy społecznej oraz świadczeń rodzinnych i alimentacyjnych;
- 1.1.5 Upowszechnianie i rozwój idei rodzicielstwa zastępczego jako formy wsparcia dzieci i młodzieży zagrożonej sieroctwem;

1.2 Pomoc rodzinom będącym w trudnej sytuacji materialnej z powodu wielodzietności lub samotnego rodzicielstwa

KIERUNKI DZIAŁANIA:

- 1.2.1 Organizowanie programów integracyjnych i szkoleniowych skierowanych do rodzin wielodzietnych oraz rodzin niepełnych;
- 1.2.2 Zapewnienie osobom samotnie wychowującym dziecko/dzieci szerszego dostępu do bezpłatnego poradnictwa specjalistycznego (rodzinnego, psychologicznego, pedagogicznego oraz prawnego);
- 1.2.3 Organizacja czasu wolnego dla dzieci i młodzieży, w tym dla dzieci i młodzieży z rodzin wielodzietnych/niepełnych.

1.3 Zapewnianie dzieciom oraz młodzieży właściwego dostępu do kształcenia i wszechstronnego rozwoju

KIERUNKI DZIAŁANIA:

- 1.3.1 Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży;
- 1.3.2 Podnoszenie jakości i warunków kształcenia w placówkach oświatowych, m.in. poprzez doskonalenie kadry nauczycielskiej, modernizację placówek i ich wyposażenie w niezbędny sprzęt (w tym komputerowy) oraz programy edukacyjne;
- 1.3.3 Zapewnienie pomocy specjalistycznej, wsparcia psychologicznego dla dzieci i młodzieży;
- 1.3.4 Zapewnienie alternatywnych form spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży.

1.4 Zaspokajanie potrzeb mieszkańców w zakresie ochrony zdrowia oraz zdrowego stylu życia

KIERUNKI DZIAŁANIA:

- 1.4.1 Promowanie zdrowia i prowadzenie profilaktyki zdrowotnej;
- 1.4.2 Zapewnianie mieszkańcom dostępu do świadczeń z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej oraz zwiększenie dostępności usług specjalistycznych;
- 1.4.3 Zwiększanie świadomości społecznej na temat zdrowia psychicznego poprzez kampanie profilaktyczne.

OKRES REALIZACJI DZIAŁAŃ:

Działania ciągle realizowane w okresie obowiązywania Strategii 2024-2030

PODMIOTY REALIZUJĄCE:

Urząd Gminy w Łodygowicach, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespół Interdyscyplinarny, placówki oświatowe, placówki kulturalne, jednostki sportowo-rekreacyjne, ośrodki zdrowia, psychologowie i terapeuci.

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA:

Budżet samorządowy, fundusze krajowe, dotacje z budżetu państwa, fundusze zewnętrzne (m.in. Unii Europejskiej), inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni.

PROPONOWANE WSKAŹNIKI MONITOROWANIA DZIAŁAŃ:

- Liczba rodzin korzystających ze świadczeń GOPS;
- Liczba beneficjentów pomocy społecznej objętych wsparciem z powodu bezradności opiekuńczo-wychowawczej;
- Liczba zatrudnionych asystentów rodziny;
- Liczba rodzin wychowujących dzieci objętych pracą socjalną;
- Liczba rodzin, które zostały objęte wsparciem z systemu pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych i alimentacyjnych;
- Liczba dzieci z terenu gminy przebywających w rodzinach zastępczych;
- Liczba rodzin wielodzietnych i niepełnych, którym GOPS udzielił pomocy finansowej;
- Liczba rodzin wielodzietnych, korzystających z ogólnopolskiej KDR;
- Liczba osób samotnie wychowujących dziecko/dzieci korzystających z poradnictwa;
- Liczba inicjatyw z zakresu organizacji czasu wolnego dla dzieci i młodzieży, w tym dla dzieci i młodzieży z rodzin wielodzietnych;
- Liczba inwestycji na rzecz szkół;
- Liczba dzieci i młodzieży, korzystających w szkołach ze wsparcia psychologicznego;
- Liczba zrealizowanych programów profilaktycznych;
- Liczba placówek służby zdrowia na terenie gminy;
- Liczba przeprowadzonych kampanii społecznych na temat zdrowia psychicznego.

PROGNOZOWANE ZMIANY:

- Zwiększenie świadomości mieszkańców w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich;

- Zmniejszenie się liczby rodzin dotkniętych problemami opiekuńczo-wychowawczymi;
- Zwiększenie szans edukacyjnych (zarówno uczniów uzdolnionych, jak i tych mających problemy w nauce);
- Zwiększenie efektywności wsparcia dla osób samotnie wychowujących dzieci;
- Zwiększenie świadomości mieszkańców w zakresie profilaktyki zdrowotnej, uzależnień oraz zdrowego stylu życia.

Wskaźnik	Źródło danych	Wartość początkowa	Wartość docelowa
		2023 rok	2030 rok
Liczba rodzin korzystających ze świadczeń GOPS	GOPS	84 rodziny	wzrost
Liczba beneficjentów pomocy społecznej objętych wsparciem z powodu bezradności opiekuńczo-wychowawczej	GOPS	8 rodzin	wzrost
Liczba zatrudnionych asystentów rodziny	GOPS	1 asystent	utrzymanie na zbliżonym poziomie
Liczba rodzin wychowujących dzieci objętych pracą socjalną	GOPS	26 rodzin	wzrost
Liczba rodzin, które zostały objęte wsparciem z systemu pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych i alimentacyjnych	GOPS	706 rodzin- świadczenia rodzinne 21 rodzin - fundusz alimentacyjny	utrzymanie na zbliżonym poziomie
Liczba dzieci z terenu gminy przebywających w rodzinach zastępczych	GOPS	1 dziecko	utrzymanie na zbliżonym poziomie

Liczba rodzin wielodzietnych i niepełnych, którym GOPS udzielił pomocy finansowej	GOPS	7 rodzin	utrzymanie na zbliżonym poziomie
Liczba rodzin wielodzietnych, korzystających z ogólnopolskiej KDR	GOPS	236 rodzin	utrzymanie na zbliżonym poziomie
Liczba osób samotnie wychowujących dziecko/dzieci korzystających z poradnictwa	GOPS	5 osób	wzrost
Liczba inicjatyw z zakresu organizacji czasu wolnego dla dzieci i młodzieży, w tym dla dzieci i młodzieży z rodzin wielodzietnych	UG, GOPS	1 inicjatywa	wzrost
Liczba inwestycji na rzecz szkół	UG, placówki oświatowe	4 inwestycje	wzrost
Liczba dzieci i młodzieży, korzystających w szkołach ze wsparcia psychologicznego	placówki oświatowe	124 dzieci	wzrost
Liczba zrealizowanych programów profilaktycznych	GOPS, ośrodki zdrowia z terenu gminy	2 programy	wzrost
Liczba placówek służby zdrowia na terenie gminy	UG, GOPS	2 placówki	utrzymanie na zbliżonym poziomie
Liczba przeprowadzonych kampanii informacyjnych na temat zdrowia psychicznego	UG, GOPS, ośrodki zdrowia z terenu gminy	1 kampania	wzrost

CEL STRATEGICZNY 2 - Przeciwdziałanie ubóstwu, bezrobociu, bezdomności oraz wykluczeniu społecznemu

2.1 Wsparcie dla osób i rodzin ubogich oraz zapewnienie im bezpieczeństwa socjalnego

KIERUNKI DZIAŁANIA:

- 2.1.1 Monitorowanie bezpieczeństwa socjalnego mieszkańców;
- 2.1.2 Udzielanie wsparcia osobom będącym w trudnej sytuacji materialnej poprzez udzielanie pomocy finansowej i rzeczowej GOPS;
- 2.1.3 Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób ubogich;
- 2.1.4 Zaspokajanie podstawowych potrzeb dzieci pochodzących z rodzin ubogich poprzez organizowanie dożywiania w szkołach;
- 2.1.5 Udzielanie uczniom z rodzin dotkniętych problemem ubóstwa pomocy w formie stypendiów i zasiłków szkolnych;
- 2.1.6 Pomoc rodzinom dotkniętych problemem ubóstwa oraz związaną z tym bezradnością w prowadzeniu gospodarstwa domowego, poprzez udzielanie zasiłków celowych i rzeczowych.

2.2 Wsparcie dla osób bezrobotnych

KIERUNKI DZIAŁANIA:

- 2.2.1 Monitorowanie skali zjawiska bezrobocia;
- 2.2.2 Szczególne wsparcie na rynku pracy osób: z niepełnosprawnościami, młodych, dopiero wkraczających na rynek pracy oraz długotrwale bezrobotnych;
- 2.2.3 Objęcie pomocą GOPS rodzin dotkniętych problemem bezrobocia;
- 2.2.4 Budowanie sieci współpracy pomiędzy instytucjami i organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz rozwiązywania problemu bezrobocia;
- 2.2.5 Organizacja opieki nad dziećmi do lat 3, umożliwiająca szczególnie osobom samotnie wychowującym dzieci podjęcie zatrudnienia;
- 2.2.6 Prowadzenie działalności informacyjnej w zakresie dostępnych form wsparcia i aktywizacji osób bezrobotnych;
- 2.2.7 Organizowanie szkoleń, warsztatów oraz kursów mających na celu zwiększenie kwalifikacji osób bezrobotnych/nieaktywnych zawodowo;
- 2.2.8 Zatrudnianie bezrobotnych w ramach aktywnych form, przeciwdziałania bezrobociu.

2.3 Wsparcie dla osób bezdomnych

KIERUNKI DZIAŁANIA:

2.3.1 Wsparcie materialne osób bezdomnych;

2.3.2 Zapewnienie miejsc noclegowych dla osób bezdomnych.

OKRES REALIZACJI DZIAŁAŃ:

Działania ciągłe realizowane w okresie obowiązywania Strategii 2024-2030

PODMIOTY REALIZUJĄCE:

Powiatowy Urząd Pracy w Żywcu, Urząd Gminy w Łodygowicach, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, placówki oświatowe, organizacje pozarządowe.

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA:

Budżet samorządowy, fundusze krajowe, dotacje z budżetu państwa, fundusze zewnętrzne (m.in. Unii Europejskiej), inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni.

PROPONOWANE WSKAŹNIKI MONITOROWANIA DZIAŁAŃ:

- Liczba beneficjentów systemu pomocy społecznej objętych wsparciem z powodu ubóstwa;
- Liczba dzieci z rodzin ubogich objętych wsparciem;
- Liczba dzieci korzystających z darmowych posiłków w szkole;
- Liczba uczniów, którym została udzielona pomoc w formie stypendiów i zasiłków szkolnych;
- Liczba osób, które otrzymały pomoc w formie zasiłków celowych i rzeczowych;
- Liczba osób bezrobotnych;
- Liczba osób długotrwale bezrobotnych;
- Liczba osób bezrobotnych korzystających z doradztwa zawodowego;
- Liczba beneficjentów systemu pomocy społecznej objętych wsparciem z powodu bezrobocia;
- Liczba inicjatyw na rzecz rozwiązywania problemu bezrobocia;
- Liczba placówek sprawujących opiekę nad dziećmi do 3 lat;
- Liczba podjętych działań informacyjnych w zakresie dostępnych form wsparcia i aktywizacji osób bezrobotnych;
- Liczba zorganizowanych szkoleń, warsztatów oraz kursów mających na celu zwiększenie kwalifikacji osób bezrobotnych/ nieaktywnych zawodowo;

- Liczba zatrudnionych osób bezrobotnych w ramach aktywnych form, przeciwdziałania bezrobociu (roboty publiczne, prace interwencyjne, prace społecznie użyteczne, staże, przygotowanie zawodowe itp.);
- Liczba beneficjentów pomocy społecznej objętych wsparciem z powodu bezdomności;
- Liczba osób bezdomnych, którym zapewniono schronienie i udzielono pomocy finansowej.

PROGNOZOWANE ZMIANY:

- Zwiększenie skuteczności wsparcia dla osób dotkniętych problemem ubóstwa;
- Zmniejszenie się liczby rodzin dotkniętych problemami ubóstwa;
- Zwiększenie się skuteczności wsparcia dla osób bezrobotnych;
- Zmniejszanie się bezrobocia poprzez wyrównywanie szans na rynku pracy czy stwarzanie możliwości nowych miejsc pracy;
- Zwiększanie się szans na rynku pracy poprzez podniesienie wiedzy i kwalifikacji w ramach kursów, szkoleń;
- Zwiększenie skuteczności wsparcia dla osób dotkniętych bezdomnością.

Wskaźnik	Źródło danych	Wartość początkowa	Wartość docelowa
		2023 rok	2030 rok
Liczba beneficjentów systemu pomocy społecznej objętych wsparciem z powodu ubóstwa	GOPS	58 rodzin	wzrost
Liczba dzieci z rodzin ubogich objętych wsparciem	GOPS	18 dzieci	wzrost
Liczba dzieci korzystających z darmowych posiłków w szkole	GOPS	20 dzieci	wzrost
Liczba uczniów, którym została udzielona pomoc w formie stypendiów i zasiłków szkolnych	GOPS	9 uczniów	wzrost

Liczba rodzin, które otrzymały pomoc w formie zasiłków celowych i rzeczowych	GOPS	26 rodzin	wzrost
Liczba osób bezrobotnych	GUS	153 osób	wzrost
Liczba osób długotrwale bezrobotnych	GUS	51 osób	wzrost
Liczba osób bezrobotnych korzystających z doradztwa zawodowego	PUP	134 osoby	wzrost
Liczba beneficjentów systemu pomocy społecznej objętych wsparciem z powodu bezrobocia	GOPS	34 rodziny	wzrost
Liczba inicjatyw na rzecz rozwiązywania problemu bezrobocia	UG, PUP	5 inicjatyw	wzrost
Liczba placówek sprawujących opiekę nad dziećmi do 3 lat	UG	2 placówki	wzrost
Liczba podjętych działań informacyjnych w zakresie dostępnych form wsparcia i aktywizacji osób bezrobotnych	GOPS, PUP	1 działanie	wzrost
Liczba zorganizowanych szkoleń, warsztatów oraz kursów mających na celu zwiększenie kwalifikacji osób bezrobotnych/ nieaktywnych zawodowo	PUP	26 szkoleń	wzrost
Liczba zatrudnionych osób bezrobotnych w ramach aktywnych form, przeciwdziałania bezrobociu (roboty publiczne, prace interwencyjne, prace społecznie użyteczne, staże, przygotowanie zawodowe itp.)	PUP	12 osób	wzrost
Liczba beneficjentów pomocy społecznej objętych wsparciem z powodu bezdomności	GOPS	3 rodziny	wzrost

Liczba osób bezdomnych, którym zapewniono schronienie i udzielono pomocy finansowej	GOPS	3 osoby	wzrost
---	------	---------	--------

CEL STRATEGICZNY 3 - Przeciwdziałanie wszelkim uzależnieniom oraz przemocy domowej

3.1 Wsparcie dla osób i rodzin z problemami uzależnień

KIERUNKI DZIAŁANIA:

- 3.1.1 Realizowanie okresowej diagnozy problemów społecznych mającej na celu monitorowanie skali problemu uzależnień;
- 3.1.2 Promowanie profilaktycznej działalności (informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej) obejmującej tematykę rozwiązywania problemów wszelkich uzależnień, w tym alkoholizm, narkomania oraz uzależnienia behawioralne;
- 3.1.3 Zapewnienie wsparcia psychologicznego oraz prawnego osobom uzależnionym oraz osobom współuzależnionym;
- 3.1.4 Motywowanie osób uzależnionych do podjęcia leczenia (GKRPA);
- 3.1.5 Zapewnienie dostępu do pomocy terapeutycznej dla osób uzależnionych;
- 3.1.6 Współpraca z organizacjami pozarządowymi, które działają na rzecz osób dotkniętych problemami uzależnień oraz problemem przemocy;
- 3.1.7 Zwiększenie kompetencji osób realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania problemom uzależnień;
- 3.1.8 Prowadzenie i udział w kampaniach edukacyjnych poświęconych tematyce uzależnień, promocji trzeźwości oraz zdrowego trybu życia;
- 3.1.9 Realizowanie programów profilaktyczno-edukacyjnych, pogadanek w szkołach.

3.2 Wsparcie dla rodzin, w których występuje problem przemocy domowej

KIERUNKI DZIAŁANIA:

- 3.2.1 Realizowanie okresowej diagnozy problemów społecznych mającej na celu monitorowanie skali problemu przemocy domowej;
- 3.2.2 Monitorowanie, reagowanie oraz eliminowanie zagrożeń bezpieczeństwa obywateli i porządku publicznego na terenie gminy;
- 3.2.3 Zagwarantowanie ochrony oraz udzielenia pomocy osobom, które doświadczają przemocy domowej (m.in. pomoc materialna, prawna, psychologiczna, opieka lekarska);
- 3.2.4 Wsparcie dla dzieci z rodzin, w których obecny jest problem przemocy domowej;

- 3.2.5 Promowanie profilaktycznej działalności (informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej) obejmującej tematykę rozwiązywania problemów związanych z przemocą domową;
- 3.2.6 Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej dla osób stosujących przemoc;
- 3.2.7 Prowadzenie i udział w kampaniach edukacyjnych poświęconych tematyce przemocy domowej;
- 3.2.8 Zwiększanie kompetencji pracowników służb zajmujących się realizacją zadań na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej.

OKRES REALIZACJI DZIAŁAŃ:

Działania ciągłe realizowane w okresie obowiązywania Strategii 2024-2030

PODMIOTY REALIZUJĄCE:

Urząd Gminy w Łodygowicach, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespół Interdyscyplinarny, placówki oświatowe, psychologzy, terapeuci, ośrodki zdrowia.

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA:

Budżet samorządowy, fundusze krajowe, dotacje z budżetu państwa, fundusze zewnętrzne (m.in. Unii Europejskiej), inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni.

PROPONOWANE WSKAŹNIKI MONITOROWANIA DZIAŁAŃ:

- Liczba opracowanych diagnoz lokalnych zagrożeń społecznych, w tym wszelkie uzależnienia;
- Liczba beneficjentów systemu pomocy społecznej objętych wsparciem z powodu wszelkich uzależnień;
- Liczba kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych;
- Liczba zakupionych materiałów informacyjnych z zakresu promocji zdrowia i profilaktyki alkoholowej/narkotykowej oraz uzależnień behawioralnych;
- Liczba rodzin korzystających z pomocy w Punkcie Konsultacyjno-Informacyjnym;
- Liczba przeprowadzonych rozmów motywujących;
- Liczba wniosków o leczenie odwykowe;
- Liczba organizacji pozarządowych z terenu gminy, które działają na rzecz osób dotkniętych problemami uzależnień;

- Liczba szkoleń dla osób realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania problemom uzależnień;
- Liczba kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych;
- Liczba kampanii edukacyjnych poświęconych tematyce uzależnień, promocji trzeźwości i zdrowego trybu życia;
- Liczba programów profilaktyczno-edukacyjnych w szkołach dotyczących wszelkich uzależnień oraz problemu przemocy;
- Liczba opracowanych diagnoz dotyczących problemu przemocy domowej;
- Liczba beneficjentów systemu pomocy społecznej objętych wsparciem finansowym z powodu występowania przemocy domowej;
- Liczba rodzin, wobec których wszczęto procedurę „Niebieskie Karty” w danym roku;
- Liczba dzieci doznających przemocy domowej;
- Liczba zakupionych materiałów informacyjnych z zakresu przemocy domowej;
- Liczba osób uczestniczących w programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową;
- Liczba kampanii edukacyjnych poświęconych tematyce przemocy domowej;
- Liczba szkoleń dla osób realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej.

PROGNOZOWANE ZMIANY:

- Zwiększenie skuteczności wsparcia dla osób dotkniętych problemem uzależnień oraz współuzależnionych;
- Zwiększanie świadomości mieszkańców na temat skali problemów, które niosą za sobą uzależnienia;
- Zmniejszenie się liczby osób uzależnionych;
- Zwiększenie skuteczności wsparcia dla osób dotkniętych przemocą domową;
- Zmniejszenie się liczby osób/rodzin dotkniętych problemem przemocy domowej;
- Wzrost świadomości mieszkańców na temat problemu przemocy domowej.

Wskaźnik	Źródło danych	Wartość początkowa	Wartość docelowa
		2023 rok	2030 rok
Liczba opracowanych diagnoz lokalnych zagrożeń społecznych, w tym wszelkie uzależnienia	GOPS	1 diagnoza	wzrost
Liczba beneficjentów systemu pomocy społecznej objętych wsparciem z powodu wszelkich uzależnień	GOPS	7 rodzin	wzrost
Liczba zakupionych materiałów informacyjnych z zakresu promocji zdrowia i profilaktyki alkoholowej/narkotykowej oraz uzależnień behawioralnych	GOPS, GKRPA	0 materiałów	utrzymanie na tym samym poziomie
Liczba rodzin korzystających z pomocy w Punkcie Konsultacyjno-Informacyjnym	GKRPA	27 rodzin	wzrost
Liczba przeprowadzonych rozmów motywujących	GKRPA	103 rozmowy	wzrost
Liczba wniosków o leczenie odwykowe	GKRPA	1 wniosek	wzrost
Liczba organizacji pozarządowych z terenu gminy, które działają na rzecz osób dotkniętych problemami uzależnień	UG	1 organizacja	wzrost
Liczba szkoleń dla osób realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania problemom uzależnień	GKRPA, GOPS	1 szkolenie	wzrost

Liczba kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych	GKRPA	0 kontroli	utrzymanie na zbliżonym poziomie
Liczba kampanii edukacyjnych poświęconych tematyce uzależnień, promocji trzeźwości i zdrowego trybu życia	GKRPA, GOPS, placówki oświatowe	0 kampanii	wzrost
Liczba programów profilaktyczno-edukacyjnych w szkołach dotyczących wszelkich uzależnień oraz problemu przemocy	GKRPA, GOPS, placówki oświatowe	17 programów	utrzymanie na zbliżonym poziomie
Liczba opracowanych diagnoz dotyczących problemu przemocy domowej	GOPS, GKRPA	10 diagnoz	wzrost
Liczba beneficjentów systemu pomocy społecznej objętych wsparciem finansowym z powodu występowania przemocy domowej	GOPS	0 rodzin	wzrost
Liczba rodzin, wobec których wszczęto procedurę „Niebieskie Karty” w danym roku	GOPS, ZI	32 NK	spadek
Liczba dzieci doznających przemocy domowej	GOPS, ZI	20 dzieci	wzrost
Liczba zakupionych materiałów informacyjnych z zakresu przemocy domowej	GOPS	1 pakiet	wzrost
Liczba osób uczestniczących w programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową	GOPS, ZI	1 osoba	wzrost
Liczba kampanii edukacyjnych poświęconych tematyce przemocy domowej	GOPS, ZI	1 kampania	wzrost

Liczba szkoleń dla osób realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej	GOPS, ZI	1 szkolenie	wzrost
---	----------	-------------	--------

CEL STRATEGICZNY 4 - Wsparcie osób starszych oraz osób z niepełnosprawnościami

4.1 Likwidacja barier architektonicznych i społecznych

KIERUNKI DZIAŁANIA:

- 4.1.1 Monitorowanie sytuacji osób starszych oraz osób z niepełnosprawnościami, diagnoza potrzeb;
- 4.1.2 Udzielanie wsparcia finansowego oraz rzeczowego osobom starszym oraz osobom z niepełnosprawnościami przez GOPS;
- 4.1.3 Świadczenie usług opiekuńczych dla seniorów oraz osób z niepełnosprawnościami z terenu gminy;
- 4.1.4 Budowanie świadomości społecznej na temat potencjału i potrzeb osób z niepełnosprawnościami oraz osób starszych;
- 4.1.5 Podejmowanie działań mających na celu likwidację barier architektonicznych i komunikacyjnych;
- 4.1.6 Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi, które działają na rzecz osób starszych i osób z niepełnosprawnościami;
- 4.1.7 Organizacja dowozu niepełnosprawnych dzieci i młodzieży do szkół;
- 4.1.8 Poszerzenie oferty spędzania czasu wolnego dla osób starszych oraz osób z niepełnosprawnościami;
- 4.1.9 Popularyzowanie i organizowanie wolontariatu na rzecz osób starszych oraz osób z niepełnosprawnościami wymagających wsparcia.

4.2 Aktywizacja zawodowa osób z niepełnosprawnościami

KIERUNKI DZIAŁANIA:

- 4.2.1 Zapewnienie możliwości udziału osób z niepełnosprawnościami w kursach/szkoleniach, których celem jest zwiększanie kwalifikacji w celu podjęcia pracy;
- 4.2.2 Realizacja projektów, które przewidują wsparcie na rynku pracy osób z niepełnosprawnościami (m.in. z PFRON).

OKRES REALIZACJI DZIAŁAŃ:

Działania ciągle realizowane w okresie obowiązywania Strategii 2024-2030

PODMIOTY REALIZUJĄCE:

Urząd Gminy w Łodygowicach, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Powiatowy Urząd Pracy w Żywcu, placówki kulturalne, placówki oświatowe, ośrodki zdrowia.

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA:

Budżet samorządowy, fundusze krajowe, dotacje z budżetu państwa, fundusze zewnętrzne (m.in. Unii Europejskiej), inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni.

PROPONOWANE WSKAŹNIKI MONITOROWANIA DZIAŁAŃ:

- Liczba diagnoz potrzeb seniorów oraz osób z niepełnosprawnościami na terenie gminy;
- Liczba beneficjentów systemu pomocy społecznej objętych wsparciem z powodu niepełnosprawności;
- Liczba beneficjentów systemu pomocy społecznej objętych wsparciem z powodu długotrwałej choroby;
- Liczba osób objętych usługami opiekuńczymi;
- Liczba rodzin biorących udział w programie „Opieka wytchnieniowa”;
- Liczba kampanii społecznych mających na celu budowanie świadomości społecznej na temat potencjału i potrzeb osób z niepełnosprawnościami oraz osób starszych;
- Liczba inwestycji mających na celu likwidację barier architektonicznych oraz komunikacyjnych;
- Liczba osób uczestniczących do Klubu Seniora;
- Liczba organizacji pozarządowych z terenu gminy działających na rzecz osób starszych i osób z niepełnosprawnościami;
- Liczba niepełnosprawnych dzieci i młodzieży objętych pomocą w zakresie dowozu do szkół;
- Liczba działań polegających na organizacji aktywnych form spędzania czasu wolnego dla seniorów oraz osób z niepełnosprawnościami;
- Liczba wolontariuszy.

PROGNOZOWANE ZMIANY:

- Zwiększenie skuteczności wsparcia dla osób starszych i niepełnosprawnych;
- Wzrost świadomości mieszkańców na temat sytuacji oraz potrzeb osób starszych i osób z niepełnosprawnościami;
- Wzrost aktywności osób starszych oraz osób z niepełnosprawnościami na rynku pracy i w życiu społecznym.

Wskaźnik	Źródło danych	Wartość początkowa	Wartość docelowa
		2023 rok	2030 rok
Liczba diagnoz potrzeb seniorów oraz osób z niepełnosprawnościami na terenie gminy	GOPS	1 diagnoza	wzrost
Liczba beneficjentów systemu pomocy społecznej objętych wsparciem z powodu niepełnosprawności	GOPS	33 rodziny	wzrost
Liczba osób biorących udział w programie „Opieka wytchnieniowa”	GOPS	10 osób	wzrost
Liczba beneficjentów systemu pomocy społecznej objętych wsparciem z powodu długotrwałej choroby	GOPS	16 rodzin	wzrost
Liczba osób objętych usługami opiekuńczymi	GOPS	40 osób	wzrost
Liczba osób uczestniczących do Klubu Seniora	UG, Klub Seniora	250 osób	wzrost
Liczba kampanii społecznych mających na celu budowanie świadomości społecznej na temat potencjału i potrzeb osób z niepełnosprawnościami oraz osób starszych	UG, GOPS, placówki kulturalne	1 kampania	wzrost
Liczba inwestycji mających na celu likwidację barier architektonicznych oraz komunikacyjnych	UG, GOPS	1 inwestycja	wzrost
Liczba organizacji pozarządowych z terenu gminy działających na rzecz osób starszych i osób z niepełnosprawnościami	UG	1 organizacja	wzrost

Liczba niepełnosprawnych dzieci i młodzieży objętych pomocą w zakresie dowozu do szkół	UG, GOPS, placówki oświatowe	20 dzieci	wzrost
Liczba działań polegających na organizacji aktywnych form spędzania czasu wolnego dla seniorów oraz osób z niepełnosprawnościami	UG, GOPS, placówki kulturalne	1 działanie	wzrost
Liczba wolontariuszy	GOPS	0 osób	wzrost
Liczba osób z niepełnosprawnościami uczestniczących w szkoleniach, kursach zawodowych, stażach	PUP	5 osób	wzrost

ZAKŁADANE REZULTATY REALIZACJI STRATEGII

Zakłada się, że realizacja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Łodygowice przyczyni się do:

- stałej i pełnej diagnozy problemów społecznych i oceny stopnia zaspokojenia zdiagnozowanych potrzeb wraz z ich stałym monitoringiem;
- wzrostu efektywności działań w zakresie przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu;
- wzrostu jakości życia lokalnej społeczności oraz atrakcyjności Gminy jako przyjaznej dla rodzin z dziećmi, seniorów oraz osób z niepełnosprawnościami;
- zwiększenia udziału społeczności lokalnej i organizacji pozarządowych w tworzeniu lokalnych rozwiązań poprawiających jakość życia;
- poprawy dostępu do informacji o oferowanych usługach społecznych, w tym o charakterze specjalistycznym, skierowanych do różnych grup adresatów;
- poprawy dostępności i wzrostu jakości usług kulturalnych;
- podniesienia jakości kształcenia i wsparcia w placówkach oświatowych;
- budowania kapitału ludzkiego opartego na wiedzy oraz świadomego i aktywnego społeczeństwa;
- wzmocnienia funkcji integracyjnych i społecznych mieszkańców;
- zmniejszenia liczby beneficjentów pomocy społecznej;
- uwrażliwienia społeczności lokalnej na problem ubóstwa;
- podniesienia kompetencji zawodowych osób bezrobotnych i zwiększenia ich szans na podjęcie zatrudnienia na otwartym rynku pracy;
- poszerzenia wiedzy mieszkańców w zakresie profilaktyki uzależnień;
- zmniejszenia skali przemocy domowej;
- poszerzenia wiedzy mieszkańców w zakresie profilaktyki zdrowotnej i zdrowego trybu życia.

ANALIZA RYZYKA

Ryzyko w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych, definiujemy, jako możliwość zaistnienia zdarzenia, które będzie miało negatywny wpływ na realizację jej zapisów. Występujące w otoczeniu ryzyko może doprowadzić do zmiany kierunków i rezultatów Strategii, może mieć, zatem wpływ na jej kształt i wdrażanie. Prawdopodobnie przeprowadzona identyfikacja ryzyka i ich analiza pozwala na skuteczne zarządzanie całym procesem wdrażania Strategii i podejmowanie odpowiednio wcześnie działań zapobiegawczych i korygujących.

Dlatego ze względu na zmienność otoczenia zewnętrznego niezbędnym elementem Strategii, jest analiza ryzyka, która powinna być przeprowadzona już na etapie przygotowania do opracowywania Strategii.

Źródła występowania ryzyka dotyczą:

- przyczyn zewnętrznych - zalicza się do nich globalne warunki, jakie występują w sferze politycznej i prawnej, warunki panujące w gminie, uwarunkowania społeczne, kulturowe w obszarze działania, wymagania instytucji finansowych. Przyczyny zewnętrzne najczęściej znajdują się poza kontrolą jednostki,
- przyczyn wewnętrznych - obejmują sposób zaplanowania działań w Strategii wraz z występującymi czynnikami ludzkimi.

Proces zarządzania ryzykiem powinien przebiegać według ściśle określonych etapów, a mianowicie:

- identyfikacja ryzyka oraz zagrożeń,
- ocena ryzyka oraz zagrożenia,
- określenie działań prowadzących do ograniczenia ryzyka, zagrożenia,
- badanie efektywności podjętych działań korekcyjnych.

W ramach prowadzonej analizy istotne znaczenie oprócz zdefiniowania ryzyka w poszczególnych obszarach, ma wskazanie działań zapobiegawczych, jakie należy przedsięwziąć w celu minimalizacji lub zapobieżenia niekorzystnym zdarzeniom.

Zdefiniowane i opisane poniżej ryzyka mogą wystąpić we wszystkich przyjętych w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych, celach strategicznych i kierunkach działań. Analizując ryzyka, jakie mogą się pojawić w toku wdrażania Strategii, należy mieć na uwadze również ich stopień wystąpienia, który może być niski, średni lub wysoki oraz źródło, które może być wewnętrzne lub zewnętrzne.

Tabela 26. Analiza ryzyka dla Gminy Łodygowice

Obszar ryzyka	Definicja ryzyka	Działania zapobiegawcze	Stopień wystąpienia ryzyka
polityczny	niekorzystne, blokujące działania władz, które mają wpływ na wdrażanie zapisów strategicznych	bieżące upowszechnianie i promocja Strategii oraz angażowanie przedstawicieli władz w działania strategiczne	średni
prawny	zmiany regulacji prawnych lub wprowadzenie nowych przepisów	stałe monitorowanie zmian ustawowych i przepisów lokalnych	wysoki
kulturowy	nasilenie się agresji i wrogich postaw w społeczności lokalnej w związku z różnicami kulturowymi wpływającymi na podejmowane działania strategiczne	podejmowanie działań prowadzących do wzrostu integracji społecznej	niski
społeczny	brak motywacji osób, co do których kierowane są działania w ramach Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych,	angażowanie mieszkańców z terenu Gminy Łodygowice w działania w ramach programów zmierzających do wspierania osób	średni

	do zmiany swojej sytuacji życiowej i społecznej	zagrożonych wykluczeniem społecznym	
organizacyjny	brak prawidłowej i terminowej realizacji celów związanej z niedoborami w zasobach kadrowych	organizowanie szkoleń i podnoszenie kwalifikacji pracowników zaangażowanych w realizację Strategii	średni
finansowy	brak wystarczających środków finansowych	właściwe planowanie wydatków, analiza dostępnych środków oraz działania na rzecz pozyskania zewnętrznych środków finansowych	wysoki

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Potrzeba określenia ram finansowych Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych wynika z treści art. 16b. ust. 2 pkt 3 lit. c ustawy o pomocy społecznej. Jednym z warunków realizacji wskazanych celów w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych jest jej finansowanie.

Środki finansowe na realizację poszczególnych celów zawartych w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Łodygowice, przeznaczane będą co roku, na podstawie planów budżetowych poszczególnych jednostek wyznaczonych do ich realizacji. Podstawowym źródłem finansowania działań będą środki pochodzące z budżetu samorządowego, jednak pełna realizacja Strategii nie będzie możliwa bez zewnętrznych źródeł finansowania. Zakłada się, iż środki na finansowanie poszczególnych działań w ramach Strategii pochodzić będą z następujących źródeł:

- środków własnych budżetu gminy,
- dotacji z budżetu państwa,
- środków z funduszy krajowych,
- potencjalnych środków finansowych z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej.

Szczegółowe określenie wysokości planowanych środków na realizację Strategii nie jest jednak możliwe ze względu na długi okres obowiązywania dokumentu.

Tabela 27. Ramy finansowe Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Łodygowice na lata 2024-2030

Lata realizacji Strategii	Szacunkowa wielkość wydatków
2024 rok	7 900 522,31 zł
2025 rok	8 200 000,00 zł
2026 rok	8 500 000,00 zł
2027 rok	9 000 000,00 zł
2028 rok	9 500 000,00 zł
2029 rok	10 000 000,00 zł
2030 rok	10 500 000,00 zł

Przedstawione powyżej wartości finansowe mają jedynie charakter szacunkowy i będą aktualizowane corocznie w oparciu o dostępne środki budżetu gminy oraz dostępne środki zewnętrzne.

MONITORING I EWALUACJA STRATEGII

Monitorowanie, a więc stała obserwacja oraz kontrola procesów i zjawisk opisanych w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Łodygowice na lata 2024-2030 jest koniecznym działaniem pozwalającym w sposób racjonalny ocenić jakość zaproponowanych zmian oraz sensowności ich wdrożenia. Celem monitoringu jest regularna ocena przyjętych założeń, osiąganych rezultatów i realizowanych działań.

Proces monitorowania Strategii prowadzony będzie w sposób stały i ciągły poprzez następujące działania:

- coroczne zbieranie i analizę danych ilościowych i jakościowych wybranych mierników oceny,
- przygotowanie i przedkładanie corocznego raportu z przebiegu realizacji działań i projektów,
- ocenę osiągniętych rezultatów,
- ocenę aktualności strategii.

Monitorowanie umożliwi bieżącą ocenę realizacji zaplanowanych kierunków działań lub też pozwoli na modyfikację i dokonywanie korekt w przypadku istotnych zmian społecznych, które mogą zaistnieć w wyniku, np. zmiany regulacji prawnych lub nasilenia niektórych problemów społecznych. Ponadto, w 2026 roku dane zebrane i opracowane w procesie monitoringu posłużą do ewaluacji Strategii, w tym m.in. oszacowania możliwości zagrożeń, usprawniania zarządzania, identyfikację słabych oraz mocnych stron czy wskazania kierunków rozwoju i priorytetów działalności sektora publicznego.

Bazą informacji statystycznej będą przede wszystkim dane GUS oraz dane gromadzone przez jednostki i instytucje zaangażowane bezpośrednio w realizację działań w ramach Strategii m.in. Urząd Gminy w Łodygowicach, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Łodygowicach, placówki oświatowe oraz Powiatowy Urząd Pracy w Żywcu. Organem odpowiedzialnym za wdrażanie, monitoring oraz ewaluację

Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Łodygowice będzie Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Łodygowicach.

ZMIANY W STRATEGII

Wobec potencjalnych zmian zarówno w wymiarze ogólnokrajowym, regionalnym i lokalnym, spowodowanych czynnikami zewnętrznymi i wewnętrznymi, niniejsza Strategia może ulec pewnym zmianom bądź uzupełnieniom w drodze stosownej Uchwały Rady Gminy Łodygowice.

W szczególności Strategia może zostać zmieniona czy uzupełniona na wniosek Wójta lub Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Łodygowicach. Przesłankami do wprowadzenia zmian mogą być wnioski lub sugestie funkcjonujących na terenie gminy organizacji, podmiotów gospodarczych lub poszczególnych mieszkańców.

PROGRAMY I PROJEKTY

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Łodygowice na lata 2024-2030 będzie realizowana w szczególności poprzez poniżej wymienione programy:

- Gminny Program Wspierania Rodziny dla Gminy Łodygowice,
- Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Łodygowice,
- Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Łodygowice,
- Program Współpracy Gminy Łodygowice z organizacjami pozarządowymi.

W ramach Strategii mogą być realizowane programy oraz projekty, które odzwierciedlają potrzeby oraz zamierzenia gminy i jej mieszkańców. Ich realizacja jest niezwykle wskazana, ale należy zaznaczyć, iż możliwa będzie dopiero wtedy, gdy ich wnioskodawcy pozyskają niezbędne środki finansowe.

UPOWSZECHNIANIE, PROMOCJA STRATEGII ORAZ DOSTĘPNOŚĆ

Przy opracowywaniu i wdrażaniu Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych, kluczowe znaczenie ma jego dostępność dla potencjalnych czytelników – przedstawicieli różnych grup, osób, w tym objętych działaniami w ramach Strategii. Ważne jest, aby dokument był łatwo dostępny dla wszystkich zainteresowanych, również dla potencjalnych podmiotów chcących realizować jego założenia.

Dokument Strategii po zakończeniu prac został poddany konsultacjom społecznym. Konsultacje społeczne są procesem współpracy ze społecznością lokalną, który ma prowadzić do podejmowania decyzji dotyczących rozwoju społecznego. Konsultacje to jedna z form partycypacji społecznej, która zapewnia mieszkańcom danej społeczności lokalnej udział w wyrażeniu swoich opinii, postulatów, proponowania zmian np. w procesie opracowywania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Łodygowice na lata 2024-2030, dostępna będzie do wglądu w siedzibie Koordynatora realizacji działań wyznaczonych w dokumencie tj. siedzibie Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Łodygowicach.

Cały dokument wraz z uchwałą w sprawie przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Łodygowice na lata 2024-2030, dostępny będzie na stronach internetowych:

- [Biuletyn Informacji Publicznej - Gmina Łodygowice](#),
- [Urząd Gminy w Łodygowicach](#).

Dokument Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Łodygowice na lata 2024-2030, poddawany będzie działaniom promocyjnym poprzez zamieszczenie go na w/w stronach internetowych.

WNIOSKI I PODSUMOWANIE

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Łodygowice na lata 2024-2030, to najważniejszy dokument Gminy Łodygowice stanowiący o realizowaniu lokalnej polityki społecznej. Określa on cele, zadania, wybór kierunków działań oraz alokację środków niezbędnych dla jej realizacji.

Strategia oparta jest na partnerstwie lokalnym, co pozwala na rozwój i pogłębienie współpracy pomiędzy instytucjami, organizacjami pozarządowymi oraz samorządem w rozwiązywaniu problemów społeczności lokalnej. Jej celem będą długofalowe działania polegające na przeciwdziałaniu niekorzystnym zjawiskom społecznym i na rzecz poprawy, jakości życia.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Łodygowice dostosowana jest do zidentyfikowanych, w procesie badawczym, potrzeb społecznych. Planowane sposoby ich zaspokajania są kontynuacją istniejącego systemu wsparcia i tworzą możliwość jego uzupełnienia o nowe rozwiązania.

Cele strategiczne i kierunki działań sformułowane zostały w oparciu o analizę systemu pomocy społecznej, edukacji, ochrony zdrowia, profilaktyki uzależnień i sytuację na lokalnym rynku pracy. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych zakłada rozszerzenie i pogłębienie form pracy socjalnej, szeroką współpracę z różnymi instytucjami i organizacjami pozarządowymi działającymi w obszarze polityki społecznej. W myśl ustawy o pomocy społecznej, podejmowane działania powinny doprowadzić, w miarę możliwości, do życiowego usamodzielnienia się objętych nią osób i rodzin oraz do ich integracji ze środowiskiem. W ramach wypracowanej strategii przyjmuje się podejście nastawione przede wszystkim na: wzmocnienie postaw aktywnych; wdrożenie modelu pomocy zintegrowanej; partnerskich działaniach instytucji i organizacji pozarządowych w stworzeniu lokalnego systemu rozwiązywania problemów społecznych.

Dokument przygotowywany został z uwzględnieniem rekomendacji Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej, wynikających z realizowanego na zlecenie Ministerstwa przez ekspertów Fundacji Polskiej Akademii Nauk w Lublinie projektu „STRATEGOR”.

SPIS TABEL

Tabela 1. Zgodność z dokumentami strategicznymi.....	8
Tabela 2. Liczba mieszkańców w latach 2019-2023.....	13
Tabela 3. Wychowanie przedszkolne w Gminie Łodygowice.....	16
Tabela 4. Szkoły podstawowe na terenie Gminy Łodygowice	17
Tabela 5. Realizowane programy profilaktyczne przez Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Medyk”	21
Tabela 6. Liczba interwencji związanych z nadużywaniem alkoholu	23
Tabela 7. Przesłępstwa na terenie gminy.....	24
Tabela 8. Liczba interwencji związanych z przemocą domową	25
Tabela 9. Zasoby mieszkaniowe	37
Tabela 10. Ocena ważności problemów społecznych występujących na terenie Gminy Łodygowice.....	41
Tabela 11. Osoby korzystające z pomocy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej	45
Tabela 12. Rodzaje świadczeń przyznanych w ramach zadań zleconych i własnych	46
Tabela 13. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu:.....	47
Tabela 14. W związku z procedurą „Niebieskie Karty”	48
Tabela 15. Stan bezrobocia rejestrowanego w latach 2019-2023	49
Tabela 16. Populacje osób, u których występują różne kategorie problemów alkoholowych	52
Tabela 17. Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	56
Tabela 18. Działalność Punktu Konsultacyjno-Informacyjnego	57
Tabela 19. Czy dostrzega Pan/Pani w swoim zachowaniu problem związany z:	59
Tabela 20. Podział mieszkańców ze względu na wiek	61
Tabela 21. Instrumenty finansowane ze środków PFRON	65
Tabela 22. W związku z procedurą „Niebieska Karta”	77
Tabela 23. Udzielanie pomocy i wsparcia osobom dotkniętym przemocą domową .	79
Tabela 24. Liczba zdarzeń związanych z przemocą domową	80
Tabela 25. W jakich Pani/Pana zdaniem obszarach działania podejmowane na terenie gminy bądź oferowane wsparcie są najbardziej niezadowolające?	94
Tabela 26. Analiza ryzyka dla Gminy Łodygowice.....	119
Tabela 27. Ramy finansowe Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Łodygowice na lata 2024-2030.....	121

SPIS RYSUNKÓW

Rysunek 1. Zarys terytorialny Gminy Łodygowice w powiecie żywieckim	12
Rysunek 2. Schemat organizacyjny Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Łodygowicach.....	45

SPIS WYKRESÓW

Wykres 1. Podział mieszkańców ze względu na płeć – statystyki GUS na koniec 2023 roku	13
Wykres 2. Produkcyjne grupy wieku - statystyki GUS na 2023 rok	15
Wykres 3. Jak ocenia Pani/Pan ofertę edukacyjną szkół w gminie?.....	19
Wykres 4. Jak ocenia Pani/Pan poziom opieki zdrowotnej na terenie gminy?.....	22
Wykres 5. Jak ocenia Pani/Pan atrakcyjność i jakość oferty kulturalnej w gminie? ..	30
Wykres 6. Jak ocenia Pani/Pan ofertę w zakresie sportu i rekreacji w gminie?	31
Wykres 7. Jak Pani/Pan ocenia działania podejmowane w zakresie organizacji i zagospodarowania czasu wolnego dzieci i młodzieży na terenie gminy?.....	32
Wykres 8. Podmioty gospodarcze w rejestrze REGON w latach 2019-2023 – dane GUS.....	36
Wykres 9. Jakie negatywne zjawiska odnoszące się do dzieci i młodzieży dostrzega Pani/Pan najczęściej na terenie gminy?	43
Wykres 10. Jak ocenia Pani/Pan ogólne warunki życia w gminie?.....	43
Wykres 11. Rodziny korzystające z pomocy społecznej z powodu bezrobocia	50
Wykres 12. Osoby korzystające z pomocy społecznej z powodu bezdomności	51
Wykres 13. Czy zna Pani/Pan w swoim środowisku osoby nadużywające alkoholu? 53	
Wykres 14. Jak często spożywa Pani/Pan napoje alkoholowe?	54
Wykres 15. Rodziny korzystające z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu.....	57
Wykres 16. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności	62
Wykres 17. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby	62
Wykres 18. Jakie problemy Pani/Pana zdaniem najczęściej dotyczą osoby z niepełnosprawnościami?	67
Wykres 19. Czy Pani/Pana zdaniem w działaniach realizowanych na terenie gminy uwzględnia się potrzeby osób z niepełnosprawnościami?.....	68

Wykres 20. Jakie problemy Pani/Pana zdaniem najczęściej dotyczą osób starszych na terenie gminy?	69
Wykres 21. Czy Pani/Pana zdaniem w działaniach realizowanych na terenie gminy uwzględnia się potrzeby osób starszych?.....	69
Wykres 22. Rodziny korzystające z pomocy społecznej z powodu ubóstwa	71
Wykres 23. Rodziny korzystające z pomocy społecznej z powodu bezradności opiekuńczo-wychowawczej.....	73
Wykres 24. Czy zna Pani/Pan w swoim otoczeniu rodziny, w których stosowana jest przemoc?.....	81

BIBLIOGRAFIA

Spis publikacji

1. Agenda 2030 na rzecz zrównoważonego rozwoju (Transforming our world: the 2030 Agenda for Sustainable Development);
2. Miśkowicz. M, Problemy współczesnej rodziny w dobie promowania wartości prorodzinnych, Łódź 2013;
3. Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030;
4. Krajowe Biuro ds. Przeciwdziałania Narkomanii, Raport o stanie narkomanii w Polsce 2020, Warszawa 2020;
5. Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2030 roku. Ekonomia solidarności społecznej;
6. Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu na lata 2021-2027 z perspektywą do roku 2030;
7. Narodowy Program Zdrowia na lata 2021-2025;
8. Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności - Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju;
9. Porowski. M, Bezdomność – obraz zjawiska i populacji ludzi bezdomnych, [w:] Pedagogika społeczna: człowiek w zmieniającym się świecie, red. T. Pilch, I. Lepalczyk, Żak, Warszawa 1995, s. 433–434;
10. Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych w Powiecie Żywieckim na lata 2021-2025;

11. Raport o stanie Gminy Łodygowice na 2022 rok;
12. Raport o stanie Gminy Łodygowice na 2023 rok;
13. Strategia na Rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.);
14. Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego „ŚLĄSKIE 2030”;
15. Strategia Polityki Społecznej Województwa Śląskiego na lata 2020-2030;
16. Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030;
17. Strategia Rozwoju Powiatu Żywieckiego 2030+;
18. Strategia Rozwoju Gminy Łodygowice do 2030 roku.

Źródła internetowe

1. <https://bdl.stat.gov.pl/bdl/dane/teryt/kategoria/2923>;
2. <https://www.gov.pl>;
3. <http://www.parpa.pl>;
4. <https://zywiec.praca.gov.pl/dla-bezrobotnych-i-poszukujacych-pracy/dla-niepelnospprawnych>.